

ประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการคลัง

รวบรวมโดย

ป๋าย อิงภากรณ์ จ.บ., B.Sc. (Econ.), Ph.D.

ประพนธ์ บุณนาค จ.บ.

พ.ศ. ๒๔๙๘

บริษัทประมวลมิตร จำกัด
๕๕-๕๕ ถนนจักรวรรดิ วัดตึก พระนคร
ส่งวนดิขดีทึ

ประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการคลัง

รวบรวมโดย

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อ.บ., B.Sc. (Econ.), Ph.D.

ประพนธ์ บุญนาค อ.บ.

พ.ศ. ๒๕๑๘

บริษัทประมวลมิตร จำกัด

๕๕ - ๕๕ ถนนจักรวรรดิ วัคตีก พระนคร

ส่งวนดิชตีท

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่คำอธิบาย แต่เป็นการประมวลด้วยทฤษฎีหมาย
ต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาดิชาการควรงคมหาวิทยาลัยจาเป็นจะตยงคน
กฏหมายเกยวกับการเงินบางฉบับ เช่น ทฎาด้วยบาเหญจ บำนาญ
ภาษอากร ทนดำรองเงินตรา หรือการรชนาคารนน มิได้นำมารวมได้
แมวจะเกยวของกับการคตงอยบาง กบนเรองทพดการออกไป กวาง
กว่าคำบรรยายดิชาการคตงของผรวบรววมทมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ควมทกฏหมายที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ เริ่มแต่วัฐธรรมนูญ
และพระราชบัญญัติจตุระเบยบบริหาร ซึ่งกำหนดแบบวิธการเงินแผ่นดิน
ชอบเขตอำนาจของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีหน้าทหาเงินและใช้เงิน คอ ๆ ไป
กมกฏหมายทกตวคตงแบบวิธและการเตรียมทางบประมาณรายได้ —
รายจ่าย แดตงวิธทหาเงินใหดมาเขาคตง การเก็บรักษาและนำออกไป
ใช้จ่ายจากคตง การควบคุมทางวิธีด้กา ทางกระทรวงการคตง และ
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน การจัดหาเงินรายได้จากภาษ อากร
และเงินกู้ และควมด้มพนชทางการคตงระหวางรัฐบาดและเทศบาด

การจัดทาหนังสือเล่มนี้ มุ่งหมายเป็นการศึกษาประกอบดิชา
การคตง เพอผู้ศึกษาจะไดรับควมรู้แตกฉานแเดตกซงยงชน แลได้
พยายามจัดจำหน่ายในราคาถูกที่สุด.

ป๋วย องภากรณ์ ฐ.ป. B. Sc. (Econ.), Ph. D.

ประพนธ์ บุนนาค ฐ.ป.

สารบัญ

หมวดที่ ๑ ทั่วไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕	
และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕	๑
ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร	
พุทธศักราช ๒๔๗๕	๓๑
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๕	๔๕
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๗๗	๖๕
พระราชบัญญัติควบคุมคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน	
พุทธศักราช ๒๔๗๖	๗๗

หมวดที่ ๒ งบประมาณ

พระราชบัญญัติศรัทธารงงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๖	๕๑
พระราชบัญญัติศรัทธารงงบประมาณ (ฉบับที่ ๕)	
พ.ศ. ๒๔๗๖	๕๕
พระราชบัญญัติศรัทธารงงบประมาณ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๖	๕๗
กฎกระทรวงการคลังออกตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราช	
บัญญัติศรัทธารงงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๖	๕๕
กฎกระทรวงการคลังออกตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราช	
บัญญัติศรัทธารงงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๖ (ฉบับที่ ๒)	๑๑๑

หมวดที่ ๓ เงินคงคลัง

พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑	๑๑๓
ขอบังคับवादด้วยเงินยืมทศรองราชการ พ.ศ. ๒๔๙๕	๑๑๕
ขอบังคับवादด้วยการฝากแต่ละถนคนเงินค้อกระทรวง การคลัง พ.ศ. ๒๔๙๕	๑๒๑
ขอบังคับवादด้วยเงินขายบด พ.ศ. ๒๔๙๕	๑๒๕
ขอบังคับवादด้วยเงินทพงชำระให้แก่วัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๕	๑๒๗
ขอบังคับवादด้วยการอนุญาตให้หอดหน้าส่วนราชการ หักรายจ่ายเงินที่จะต้องส่ง พ.ศ. ๒๔๙๕	๑๒๕
ขอบังคับवादด้วยการตั้งจ่ายเงินจากคลังจังหวัดหรือ คลังอำเภอ พ.ศ. ๒๔๙๕	๑๓๑
ขอบังคับवादด้วยวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินขององคการ พ.ศ. ๒๔๙๕	๑๓๓
ระเบียบการจ้าง พุทธศักราช ๒๔๙๘	๑๔๑
ระเบียบการพัสดุ พุทธศักราช ๒๔๙๘	๑๖๑

หมวดที่ ๔ การกู้เงินและการเทศบาล

พระราชบัญญัติคองเงินคลัง พุทธศักราช ๒๔๙๗	๑๘๑
พระราชบัญญัติเงินเพอการบูรณะและระหวดนาการแห่ง ประเทศ พ.ศ. ๒๔๙๖	๑๘๕
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖	๑๘๙
พระราชบัญญัติบารายได้บารุงเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๙๘	๒๑๗

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๓๕

และ

แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๕

บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเชื้อชาติหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา ๒ อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

หมวด ๑

พระมหากษัตริย์

มาตรา ๓ องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

* ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๕๘ วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕

๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๖๘ ตอนที่ ๑๕ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕

ข้อความที่อยู่ในเครื่องหมายเอัญญ์ประกาศ เป็นข้อความที่ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๕

“มาตรา ๔ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้”

มาตรา ๕ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๖ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาลที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย

“มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์”

“มาตรา ๑๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานของกมมตรคนหนึ่ง และของกมมตรอีกไม่มากกว่าแปดคน ประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และหาข้อตามติบัญญัติในรัฐธรรมนูญ”

“มาตรา ๑๒ การแต่งตั้งและแต่งตั้งของกมมตร กติ การให้ของกมมตรพ้นจากตำแหน่ง กติ ให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย”

“มาตรา ๑๓ องคมนตรีต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ รัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น หรือสภามาชิกสภาผู้แทนราษฎร และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใดๆ”

“มาตรา ๑๔ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องปฏิญาณตน เฉพาะพระพักตร์พระมหากษัตริย์ว่า จะซื่อสัตย์สุจริตและจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

“มาตรา ๑๕ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อยตาย ตาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง”

“มาตรา ๑๖ การแต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์ ให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย”

“มาตรา ๑๗ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งด้วยความเห็นชอบของสภามาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

“มาตรา ๑๘ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามความในมาตรา ๑๗ กัด ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สำเร็จราชการทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะ หรือเพราะเหตุอื่นใดกัด ให้คณะองคมนตรีเห็นชอบผู้ใดคนหนึ่งท่อมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทน

พระองค์คือฝ่าฝืนราชฎีกาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อฝ่าฝืนราชฎีกาให้ความเห็นชอบแล้ว ก็ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในกรณีที่ไม่มีคณะองคมนตรี ให้คณะรัฐมนตรีทำหน้าที่แทนคณะองคมนตรีตามความในวรรคแรก”

“มาตรา ๑๕ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ กัด ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามความในมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง กัด ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีไม่ได้

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานองคมนตรีชั่วคราว

ในกรณีที่ไม่มีคณะองคมนตรี ให้คณะรัฐมนตรีทำหน้าที่แทนประธานองคมนตรีตามความในวรรคแรก”

“มาตรา ๒๐ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามความในมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรด้วยถ้อยคำว่าจะซื่อสัตย์สุจริตและ

จรรภกัตตอพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของ
ประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

“มาตรา ๒๑ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎ
มณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗
และประกอบด้วยความเห็นชอบของสภานิติราชกุมาร

การยกเด็กหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบ
ราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ จะกระทำมิได้”

“มาตรา ๒๒ พระมหากษัตริย์ทรงบรรดุนิตภาวระเมื่อพระ-
ชนมายุครบดับแปดสิบบริบูรณ์”

“มาตรา ๒๓ ในกรณีราชบัลลังก์หากว่างลง ให้คณะองค-
มนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามกฎหมายมณเฑียรบาลว่าด้วยการ
สืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ คอสภานิติราชกุมาร เพื่อ
ขอความเห็นชอบ เมื่อสภาให้ความเห็นชอบแล้วให้สภาอัญเชิญองค์
ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แต่ให้
ประธานสภาประกาศเพื่อให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่ยังไม่ประกาศองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรานี้
ถ้าเดิมการแต่งตั้งผู้ใดเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ ตามความ
ในมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ก็ให้ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ไปพลางก่อน แต่ถ้าไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ดังกล่าวนี้ ก็ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ไปพลางก่อน

ในกรณี ที่ประธานองคมนตรี เสนอคำแนะนำ เจริญราชการแทนพระองค์ ตามความในวรรคก่อน ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๘ วรรคสอง และ วรรคสาม มาใช้บังคับ

ในกรณีที่ไม่มีคณะองคมนตรี ให้คณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่แทน คณะองคมนตรี หรือประธานองคมนตรี แດวแต่กรณี ”

หมวด ๒

สิทธิและหน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๒๔ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ บุคคล ย่อมเต็มอกันในกฎหมาย ฐานันดรศักดิ์ โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี หรือโดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย

“ มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ ในการถือศาสนา ฝักฝ่ายของศาสนา หรือในดทชนยในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพ ในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อ หน้าที่ของพดเมอง และไม่เป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือ ศัตธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวในวรรคก่อน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ เป็นการรอนสิทธิ หรือเสียประโยชน์อันควรสมควรได้ เพราะเหตุถือศาสนา ฝักฝ่ายของศาสนา หรือดทชนยในทางศาสนา หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อแตกต่างจาก บุคคลอื่น ”

“มาตรา ๒๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในทวีปดิน การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม การชุมนุมสาธารณะ การตั้งสมาคม การตั้งพรรคการเมือง ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งบทกฎหมาย”

“มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย การจับกุม คุมขัง หรือตรวจค้นตัวบุคคลไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

“มาตรา ๒๘ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

“มาตรา ๒๙ รัฐย่อมเคารพต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชน การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนมาเป็นของรัฐจะกระทำมิได้ เว้นแต่จำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศโดยตรง หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนอันเป็นธรรมให้แก่เจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิ์ บรรดาที่ได้รับความเสียหายในการโอนกรรมสิทธิ์นั้น”

“มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถาน โดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองก็ดี การตรวจค้นเคหสถานก็ดี จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

“มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักรและในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งบทกฎหมาย

การเนรเทศบุคคลผู้มิใช่สัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร จะกระทำมิได้”

“มาตรา ๓๒ บุคคลคนเดียวหรือหลายคนรวมกัน ย่อมมีสิทธิยื่นขอเรื่องรางวัลร้องทุกข์ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา ๓๓ สิทธิของบุคคลในครอบครัวย่อมได้รับความคุ้มครอง”

“มาตรา ๓๔ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ ซึ่งเป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบต่อการกระทำของเจ้าพนักงานในฐานะเดิมอนเป็นคดีอาญาหรือนายจ้าง ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

“มาตรา ๓๕ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้เป็นประโยชน์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญได้”

“มาตรา ๓๖ บุคคลซึ่งเป็น ทหาร ตำรวจ ข้าราชการประจำ และพนักงานเทศบาล ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประชาชนพลเมือง เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมื่อดมรรภาพ หรือวินัย”

“มาตรา ๓๗ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่มีหน้าที่เคารพต่อกฎหมาย บังคับประเทศ ช่วยเหลือราชการ โดยทางเสี้ยวและอื่น ๆ ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

“หมวด ๓

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๓๘ รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราชและร่วมมือกับนานาประเทศเพื่อบำรุงสันติสุขของโลก

มาตรา ๓๙ รัฐต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราชและประโยชน์แห่งประเทศชาติ

มาตรา ๔๐ รัฐจะต้องรักษาความสงบภายใน เพื่อยังผลให้ราษฎรประคับประคองสันติสุข

มาตรา ๔๑ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ และประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภคให้ประสานกันกับการดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจส่วนเอกชน

มาตรา ๔๒ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ สถานศึกษาทางปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

การศึกษาชั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดการให้สถานศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๓ รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข ตลอดจนการมารดาและทารกตั้งครรภ์

การป้องกันและปราบโรคระบาด รัฐจะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า

มาตรา ๔๔ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรวจกฎหมาย และการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายดังกล่าวไว้ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ”

หมวด ๔

สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๔๕ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎร
เป็นผู้เลือกตั้ง

มาตรา ๔๖ คุณสมบัติแห่งผู้เลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ออกทางวงเลือกตั้งและจำนวนสมาชิก ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“มาตรา ๔๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้อยู่ในตำแหน่งได้
คราวละห้าปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราว
ออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกแทนให้เต็มตำแหน่งที่ว่างอยู่
แต่สมาชิกที่เข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลา
ของผู้ซึ่งตนแทน”

มาตรา ๔๘ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ต้องปฏิญาณในที่ประชุมแห่งสภา ว่าจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่ง
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นผู้แทนของปวง
ชนชาวไทย มิใช่แทนแต่เฉพาะผู้ที่เลือกตั้งตนขึ้นมา ต้องปฏิบัติตามหน้าที่
ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอำนาจ
มอบหมายใดๆ

“มาตรา ๕๐ สมาชิกภาพแห่งสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภา

(๒) ตาย

(๓) ตาออก

(๔) หากบุคคลมบคหรือมคขณะต้องห้ามสำหรับผู้ด้มควรวบ
เดออกตงตามทบญญตวไ ในกฎหมายว่าดวยการเดออกตง
ด้มาชกัถ้ภาผู้แทนราษฎร

(๕) ด้ภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยให้เดออกจกัตำแหน่ง โดยเห็นว่
ม่ความประพฤติในทางจะนำาซึ่งความเด้อมเดี้ยแก่ด้ภา
มติในชอนตองม่เดียงม่ค่ากัว่าด้อง ในด้ามของจ้านวน
ด้มาชกัทมาประชุม

การวินิจฉัยชชาติตาม (๔) ให้ค่าดฎีกาวินิจฉัยตามวิธัการท
กฎหมายกำหนด แต่การชชาติของค่าดฎีกายอมม่กระทบกระทงการท
ด้มาชกันนได้ปฏิบัตหนาทในด้ภาก่อนทมการชชาติ ”

มาตรา ๕๑ พระมหากษัตริยทรงตงด้มาชกัในด้ภาผู้แทนราษฎร
ตามมติของด้ภาให้เป็นประธานแห่งด้ภาหน่งนาย เป็นรองประธานนาย
หน่ง หรือหลายนายก็ได้

มาตรา ๕๒ ประธานแห่งด้ภาม้หนาทค่าเนนกิจการของด้ภาให้
เป็นไปตามระเบียบ รองประธานม้หนาทกระทำกิจการแทนประธานใน
เมื่อประธานม่อยู่หรือม่ด้ามารปฏิบัตหนาทได้

มาตรา ๕๓ ในเมื่อประธานแะรองประธานม่อยู่ในที่ประชุม
ให้ด้มาชกัเดออกตงกนเองชนเป็นประธานการประชุมในคราวประชุมน

มาตรา ๕๔ การประชุมทกคราว ต้องม่ด้มาชกัมาประชุมม่
ค่ากัว่าหน่งในด้ามของจ้านวนด้มาชกัทงทมตงเป็นองค้ประชุมได้

มาตรา ๕๕ การลงมติฉันทยชอบปรักษานน โทกชเอาเดียงชาง
มากเป็นประมาณ เว้นใจแต่เรื่องซึ่งมบทบัญญัติไว้เป็นพิเศษใน
รัฐธรรมนูญ

ตมาชิกคนหนงยอมมเดียงหนงในการตงคะแนน ถามจนวนเดียง
ตงคะแนนเทากนใหประษานนทประษุมออกเดียงเพมชนได้ออกเดียงหนง
เป็นเดียงชชาติ

มาตรา ๕๖ ในที่ประชุมแห่งสภา ตมาชิกผู้ใดจะกตาวถยคำ
ใดๆ ในทางแ่ตงชอความหรือแ่ตงความเห็น หรือออกเดียงตงคะแนน
ทานว่าเป็นเอกสิทธิ์อันเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าว
ตมาชิกผู้นั้นในทางใดๆ มิได้

เอกสิทธิ์นี้คุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และโฆษณา รายงานการประชุม
โดยคำสั่งของสภาและคุ้มครองไปถึงบุคคลที่สภาเชิญมาแ่ตงชอความ
หรือออกความเห็นในที่ประชุมด้วย

มาตรา ๕๗ ในบหนงทานใหม่ตมัยประชุมตมัญตมัยหนงหรือ
หลายตมัยแ่ตงแต่สภาจะกำหนด การประชุมครั้งแรกตองกำหนดให้
ตมาชิกได้มาประชุมภายในเวตาเกาตบวณนับแต่การเดออกตงเดริจแ่ตง
วณเรมตมัยประชุมตมัญประจำบทานให้สภากำหนด

มาตรา ๕๘ ตมัยประชุมตมัญตมัยหนงๆ ทานว่ามีกำหนด
เวตาเกาตบวณ แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ ให้ขยายเวตาออก
ไปก็ได้

อนึ่งในระหว่างเวตาเกาตบวณนั้น จะโปรดเกล้าฯ ให้เปิดประชุม
ก็ได้

มาตรา ๕๕ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามสมัยประชุม และทรงปิดเปิดประชุม

พิธีเปิดประชุมจะทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำหรือจะไปรดเกล้าฯ ให้รัชทายาททบรวรดุนิติภาวะแล้ว หรือนายกรัฐมนตรี กระทำพิธีแทนพระองค์ก็ได้

มาตรา ๖๐ เมื่อเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

มาตรา ๖๑ เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของจำนวนทั้งหมด เห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐแล้ว ย่อมมีสิทธิรวมกันทำคำร้องขอต่อประธานแห่งสภาให้นำความกราบบังคมทูล ขอให้ทรงเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎรได้ในกรณีเช่นนั้น ท่านให้ประธานแห่งสภานำความกราบบังคมทูลและรับสนองพระบรมราชโองการ

“มาตรา ๖๒ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ หรือคุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไปทำการสอบสวนในฐานที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่กรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภา หรือในกรณีจับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานสภาโดยด่วน และประธานสภาอาจส่งปด้อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการคุมขังได้”

“มาตรา ๖๓ ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณา

คดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้เจอนัดจะได้รับอนุญาตจากสภา แต่
 กระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าวไม่เป็นกรณีขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะ
 เข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนนั้นคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิก
 ย่อมเป็นอันใช้ได้”

“มาตรา ๖๔ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกคุมขังในระหว่าง
 สืบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงาน
 งานสืบสวนหรือศาลแพ่งได้ตรวจ ค่องส่งปลดปล่อยทันที ถ้าหากสภาได้
 ร้องขอ

คำสั่งปลดปล่อยตามความในวรรคก่อน ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันตั้ง
 ปลดปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม”

มาตรา ๖๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบ
 สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกมาใหม่ ในพระราช
 กฤษฎีกาให้ยุบสภาเช่นนั้น ต้องมีกำหนดให้เลือกตั้งสมาชิกใหม่ภายใน
 เก้าสิบวัน

มาตรา ๖๖ บรรดาพระราชบัญญัติทั้งหลายจะตราขึ้นเป็น
 กฎหมายได้แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

“มาตรา ๖๗ การตราพระราชบัญญัติขึ้นเป็นกฎหมายให้มีผล
 ย้อนหลังเป็นการลงโทษบุคคลในทางอาญา หรือลงโทษบุคคลหนักหน
 กว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลากระทำคามผิด จะ
 กระทำมิได้”

มาตรา ๖๘ งบประมาณแผ่นดินประจำปี ท่านว่าต้องตราขึ้น
เป็นพระราชบัญญัติ ถ้าแต่พระราชบัญญัติออกไม่ทันปีใหม่ ท่านให้
ใช้พระราชบัญญัติงบประมาณปีก่อนหน้าไปพลาง

“มาตรา ๖๙ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้อีกเฉพาะที่ได้
อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วน
จะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่กฎหมาย
บัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องขออนุมัติจากสภาผู้แทนราษฎรในโอกาส
แรกที่พึงกระทำได้

คำอนุมัติของสภาให้ท่านเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะเรื่อง หรือรวม
ตั้งไว้ในพระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณ หรือพระราชบัญญัติ
งบประมาณเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีต่อไป ”

“มาตรา ๗๐ ในกรณีพิเศษซึ่งสมควรจะมีแผนการณต่อตนเอง
กัน อันเป็นราชการแผ่นดินเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และจำต้องจ่ายเงิน
แผ่นดินเป็นระยะเวลาเกินกว่าสามปี จะตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ผล
ผูกมัดงบประมาณประจำปีก็ได้ แต่ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่เกินห้าปี ”

มาตรา ๗๑ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ร่างพระราชบัญญัติขึ้น
สำเร็จแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหา
กษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ท่านให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

“มาตรา ๗๒ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรง
เห็นชอบด้วยแต่พระราชทานคืนมายังสภาผู้แทนราษฎร หรือมิได้
พระราชทานคืนมาภายในหกสิบวัน สภาจะต้องปรึกษาร่างพระราช

บัญญัติฉบับใหม่ ถ้าสภาพตามเดิมด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่ง
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาแล้ว ให้นำกรรมาธิการ
พระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายออกครึ่งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์
มิได้ทรงตั้งพระปรมาภิไธยพระราชทานลงมาภายในสามสิบวัน ก็ให้นำ
พระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษา ใช้บังคับเป็นกฎหมาย
ได้ เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงตั้งพระปรมาภิไธยแล้ว”

“มาตรา ๑๓ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ ก็แต่โดยคณะ
รัฐมนตรี หรือสมาชิกผู้แทนราษฎร แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ
การเงิน สมาชิกจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่า ร่างพระราช
บัญญัติว่าด้วยความชดเชยค่าไปทางหมัด หรือค่าชดเชยใดชดเชยหนึ่ง กล่าว
คือ การตั้งขึ้นหรือยกเลิกหรือลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือผ่อน หรือ
วางระเบียบการบังคับขึ้นเกี่ยวกับภาษี หรืออากรการจัดสรรหรือรับ
หรือรักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการกู้เงิน หรือการค้ำประกัน หรือ
การใช้เงินกู้ หรือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเงินตรา

ในกรณีเบ็ดเตล็ด ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัย
ว่า ร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน
หรือไม่”

มาตรา ๑๔ สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจควบคุมราชการแผ่นดิน
ในที่ประชุม สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในข้อ
ความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมทรงไว้

ซึ่งมติที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าขอความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะ
เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

“มาตรา ๗๕ ดมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้า
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด มติที่ขอเสนอขอเปิดอภิปราย
ทั่วไปในสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความ
คิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ญัตติดังกล่าวในวาระก่อน ให้ยื่นต่อประธานสภาและให้ประธาน
สภาแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อกำหนดเวลาสำหรับการเปิดอภิปราย
ทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามเดือนนับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับแจ้ง
แต่คณะรัฐมนตรีย่อมมติที่ที่จะขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้น
เสียได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความ
ปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ในการเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ สภาจะลงมติในปัญหา
ที่อภิปรายมิได้”

“มาตรา ๗๖ ดมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสาม
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด มติที่ขอเสนอญัตติขอเปิดอภิปราย
ทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทงคณะ

เมื่อการเปิดอภิปรายทั่วไปในสภาดำเนินการโดยมิใช่ด้วยมติให้
ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วาง
ใจ หรือไม่ไว้วางใจ แต่การลงมติในกรณีเช่นนี้ มิให้กระทำในวันเดียวกับ
กหนดวันทำการอภิปรายดังกล่าว”

มาตรา ๗๗ การประชุมของสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นการ
เปิดเผยตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสภา แต่การ

ประชุมได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือสั่งมาซึ่งถ้าผู้
แทนราษฎรรวมกันไม่ต่ำกว่าสี่ห้าคนร้องขอ

มาตรา ๗๘ ถ้าผู้แทนราษฎรมีอำนาจเลือกสภานิติบัญญัติเป็น
คณะกรรมการวิสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่แต่งตั้งมาซึ่งหรือ
มิได้แต่งตั้งมาซึ่งก็ตามเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการ
หรือพิจารณาข้อสงสัยข้อความใด ๆ อันอยู่ในวงงานของสภาแล้วราย
งานต่อสภา คณะกรรมการดังกล่าวจะขอมมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ
มาชี้แจงแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นได้

เอกสิทธิ์บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ นั้น ท่านว่าคุ้มครองถึงบุคคล
ผู้กระทำการหาตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๗๙ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๗๘ นั้น
ท่านว่าต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวน จึงเป็นองค์
ประชุมได้

มาตรา ๘๐ ถ้าผู้แทนราษฎรมีอำนาจตั้งขอขบถการประชุม
และการปรึกษาของสภา เพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐ-
ธรรมนูญ

หมวด ๕

คณะรัฐมนตรี

“มาตรา ๘๑ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งคณะรัฐมนตรีคนหนึ่ง
หนึ่ง ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอีกอย่างน้อย
สี่คน นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งและเรียก

ในการตั้งนายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

“ให้คณะรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน”

มาตรา ๘๒ รัฐมนตรีผู้มิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ย่อมมีสิทธิไปประชุมและแสดงความเห็นในสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

เอกอัครราชทูตผู้มิได้เป็นรัฐมนตรีในมาตรา ๘๒ นั้น ท่านให้นำมาใช้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ การตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐมนตรีนั้น ไม่ทำให้อายุได้รับคงจำกัดอายุออกจากสมาชิกภาพ

มาตรา ๘๔ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไวใจของสภาผู้แทนราษฎร

รัฐมนตรีผู้ได้รับแต่งตั้งให้บัญชาการกระทรวงทบวงการต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตนต่อสภาผู้แทนราษฎรในทางรัฐธรรมนูญ แต่รัฐมนตรีทุกคนจะได้รับแต่งตั้งให้บัญชาการกระทรวงทบวงการหรือไม่ก็ตาม ต้องรับผิดชอบร่วมกันในนโยบายทั่วไปของรัฐบาล

“มาตรา ๘๕ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานสภาขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมของสภาได้ ในกรณีเช่นว่านั้นสภาจะลงมติในปัญหาที่เปิดอภิปรายมิได้”

“มาตรา ๘๖ ในระหว่างเวลาบริหารราชการแผ่นดิน ภาย
หลังที่ได้รับควมไว้วางใจจากสภามณฑลแทนราษฎรแล้ว ถ้ามีพฤติการณ์
ที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้สภามณฑลควมไว้วางใจ
ออกก็ได้”

“มาตรา ๘๗ รัฐมนตรีทั้งคณะต้องออกจากตำแหน่งเมื่อสภา
มณฑลแทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจในคณะ หรือเมื่อสภามณฑลแทนราษฎรข
ทให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีในขณะเขารับหน้าที่นั้นสิ้นสุดลง
หรือเมื่อความเบ็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงในกรณีทั้งสาม
นี้ คณะรัฐมนตรีที่ออกนั้นต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการไปจนกว่า
คณะรัฐมนตรีที่งชใหม่จะเขารับหน้าที่

นอกจากความเบ็นรัฐมนตรีจะสิ้นสุดลงเฉพาะตัวโดย

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับ
เลือกคง ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือก
ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สภามณฑลแทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจ”

“มาตรา ๘๘ ในเหตุฉุกเฉินที่มความจำเป็นรีบด่วน ในอันจะ
รักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือของบคภัยพบบคสาธารณ และจะ
เรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้ทันทงทมิได้กค เมื่อกรณีเช่นวาม
เกิดขึ้นในระหว่างสภาถูกยุบคค พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราช
กำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติกคได้

ในการประชุมดังกล่าวต่อไป ให้เสนอพระราชกำหนดนศบ
สภาโดยไม่ชักช้า ถ้าสภาอนุมัติแล้ว พระราชกำหนดนศกใหม่ผลเป็น
พระราชบัญญัติต่อไป ถ้าสภาไม่อนุมัติ พระราชกำหนดนศกเป็นอน
ตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระทั่งกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราช
กำหนดนศก

“คำอนุมัติและไม่อนุมัติ ให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ”

“มาตรา ๔๘ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นของม
กฏหมายเกี่ยวด้วยการภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งจะต้องได้รับการ
พิจารณาโดยด่วนและลับ เพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหา
ษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติได้

พระราชกำหนดที่ตราขึ้นตามความในวรรคก่อน จะต้องนำ
เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสองวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ วรรคสองและ
วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

“มาตรา ๕๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการ
ประกาศใช้กฎอัยการศึก ตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วย
กฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นของประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่ง
เป็นการรบด้วย เจาหน้าทัพฝ่ายทหารยอมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วย
กฎอัยการศึก”

“มาตรา ๕๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการ
ประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

และไม่เป็นการขัดกับกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติ มติให้ความ
ยินยอมของสภามหาชนของรัฐต้องมีเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวน
สมาชิกทั้งหมด”

“มาตรา ๕๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการ
ทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึก และทำหนังสือสัญญาอนุรักษนา
ประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือจะตั้ง
ออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความ
เห็นชอบของสภามหาชน

มาตรา ๕๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะ
พระราชทานอภัยโทษ

“มาตรา ๕๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการ
ถอดถอนรัฐมนตรีคดี และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์”

มาตรา ๕๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะตรา
พระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

“มาตรา ๕๖ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการ
ฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า”

“มาตรา ๕๗ การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง
การถอดถอน และการลงโทษข้าราชการ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย”

“มาตรา ๕๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗ มาตรา ๖๓ และมาตรา
๗๓ บทกฎหมายพระราชหัตถเลขา พระบรมราชโองการใดๆ อันเกี่ยว
กับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามสั่งของพระบรมราชโองการ”

หมวด ๖

ศาล

มาตรา ๙๕ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ท่านว่าเป็นอำนาจ
ของศาล โดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องดำเนินตามกฎหมายและในนามพระมหากษัตริย์

มาตรา ๑๐๐ บรรดาคำตั้งทวงหนี้จกตั้งชนได้แต่ โดยพระราชบัญญัติ

“มาตรา ๑๐๑ การตั้งศาลขึ้นใหม่ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือทมิขอหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลธรรมดา ที่มียุ้ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้”

“มาตรา ๑๐๒ การบัญญัติกฎหมายใหม่ผิดเป็นการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือพิจารณาเพื่อใช้แก้คดีใดคดีหนึ่ง โดยเฉพาะ จะกระทำมิได้”

มาตรา ๑๐๓ ผู้พิพากษาข้อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

“มาตรา ๑๐๔ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ย้าย และถอดถอนผู้พิพากษา”

“มาตรา ๑๐๕ การแต่งตั้ง การย้าย และการถอดถอนผู้พิพากษา จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมาธิการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการก่อน แลจงนาจความกราบบังคมทูล

การเดือนค่าแห่ง และการเดือนเงินเดือนผู้พิพากษา จะต้อง
ได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ”

“ หมวด ๗

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๐๖ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธาน
ศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดีกรมอัยการ และบุคคล
อื่นอีกสามคนซึ่งได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ประธานศาลฎีกาเป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๐๗ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ตามบทบัญญัติ
ในรัฐธรรมนูญ

วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๐๘ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ให้ได้กำหนด
โดยพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญจากผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ภายใน
สามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสภาครั้งแรก

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคก่อน ให้หมายถึงวันในสมัยประชุม
ในการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามความในวรรคแรก ถ้า
จะแต่งตั้งผู้พ้นจากตำแหน่งให้เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญใหม่ก็ได้

มาตรา ๑๐๙ ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) เบื้องต้นประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) หากบุคคลใดมรดก หรือมรดกชนและต้องห้ามสำหรับมรดกมรดก เบื้องต้น ตามบทบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๕) ต้องคำพิพากษาโทษจำคุก

มาตรา ๑๑๐ ถ้าตำแหน่งตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งวางลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกเมื่อเบ็ดเสร็จประชุมสภาครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป ให้สภาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญเข้ามาแทนในกำหนดเวลาดำมสืบวัน

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคก่อน ให้หมายถึงวันในสมัยประชุม”

“ หมวด ๘

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑๑ รัฐธรรมนูญจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ ก็แต่โดยเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

- (๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้สภามุแทนราษฎรพิจารณาเป็นลำดับวาระ
- (๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขยับหัดถการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อแต่ละข้อมีเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนี้ไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- (๔) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขยับพิจารณาเรียงลำดับมาตราให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ
- (๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้สภามุแทนราษฎรพิจารณาในวาระที่สามต่อไป
- (๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขยับสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อแต่ละข้อมีเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ยกเลิกเป็นรัฐธรรมนูญไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- (๗) เมื่อการยกเลิกลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวข้างบนนี้แล้ว ให้นำขันทุเกิดต่างๆ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

“หมวด ๙

บทสุดท้าย

มาตรา ๑๑๒ มาใช้บังคับมาตรา ๑๑๑ ตามบัญญัติการศคความรัฐธรรมนูญนี้อยู่ในองงานของสภามุแทนราษฎร ให้เป็นอำนาจของสภาที่จะศคความและให้ถือว่าการศคความของสภาเป็นเด็ดขาด

ในการตีความรัฐธรรมนูญตามความในวรรคก่อน ต้องมีสมาชิก
ประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๑๓ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความแห่งวรรค
สุดท้ายของรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติคนนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา ๑๑๔ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับ
แก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดด้วยบทบัญญัติ
มาตรา ๑๑๓ ก็ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วตั้ง
ความเห็นเห็นว่านตามทางการ เพื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะได้
พิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาดและ
ให้ใช้ได้โดยทั่วถึง แต่ไม่กระทบกระเทือนคำพิพากษาของศาลจนถึง
ที่สุดแล้ว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ประกาศในราชกิจจานุ
เบกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๖ ในวาระเริ่มแรกภายใน
ระยะเวลาสี่ปี นับแต่วันใช้บังคับรัฐธรรมนูญ ให้สภาผู้แทนราษฎร
ประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท มีจำนวนเท่ากัน

- (๑) สมาชิกประเภทที่ ๑ ได้แก่ผู้ซึ่งราษฎรเลือกตั้งตามบท
บัญญัติมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖
- (๒) สมาชิกประเภทที่ ๒ ได้แก่ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นไว้แล้วในทันทีใช้บังคับ
รัฐธรรมนูญ

ในระหว่างที่สมาชิกประเภทที่ ๑ ยังมีได้เข้ารับหน้าที่ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกประเภทที่ ๒ ไปพดางก่อน

มาตรา ๑๑๖ เมื่อได้ใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้ไปแล้วหาก ถ้าผู้สมัครเลือกตั้งในจังหวัดใดได้รับการศึกษาอบรมจนชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้สมัครเลือกตั้งทั้งหมดในจังหวัดนั้น ก็ให้สมาชิกประเภทที่ ๒ ออกจากตำแหน่งมีจำนวนเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มการเลือกตั้งในจังหวัดนั้น หากเกินที่และวิธีการออกจากตำแหน่งให้เป็นไปตามข้อบังคับซึ่งสภาผู้แทนราษฎรจะได้ตราขึ้น

ในระหว่างที่สมาชิกประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๑๑๖ นี้ ถ้าตำแหน่งสมาชิกประเภทที่ ๒ วางลง โดยมีใช้โดยการออกตามความในวรรคแรก พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นสมาชิกประเภทที่ ๒ เท่าจำนวนตำแหน่งที่วางลงนั้น

ในกรณีที่จะมีการออกจากตำแหน่งของสมาชิกประเภทที่ ๒ ตามความในวรรคแรก ให้คณะรัฐมนตรีประกาศจำนวนผู้สมัครเลือกตั้งซึ่งได้รับการศึกษาอบรมจนชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในวันที่ ๑ มกราคม ของทุก ๆ ปี

มาตรา ๑๑๗ ในกรณีที่สมาชิกประเภทที่ ๒ จะต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๑๖ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ เพิ่มขึ้นมีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ที่จะต้องออกจากตำแหน่งนั้นภายในวันที่ ๑ เมษายน และให้สมาชิกประเภทที่ ๒ ออกจากตำแหน่งในวันที่สมาชิกประเภทที่ ๑ เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๑๘ ในระหว่างที่ม็ลดมาชิกประเภทที่ ๒ ถ้ามการยุบ
สภา ตามความในมาตรา ๖๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกใหม่เฉพาะใน
ลัดนดมาชิกประเภทที่ ๑

มาตรา ๑๑๙ ภายใต้งบังคับมาตรา ๕๐ (๒) (๓) (๔) และ
(๕) ลดมาชิกประเภทที่ ๒ คงอยู่ในตำแหน่งได้ตลอดเวลาที่กำหนดไว้
ในมาตรา ๑๑๕ แต่มิให้มีการประชุมดำเนินการของสภาผู้แทนราษฎร
ในระหว่างที่สภาของถูกยุบตามความในมาตรา ๖๕

มาตรา ๑๒๐ ก่อนที่จะม็ลกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้อยู่ในวันใช้บังคับ
รัฐธรรมนูญมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๑ ให้คณะรัฐมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันใช้
บังคับรัฐธรรมนูญ คงอยู่ในตำแหน่งบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบาย
ที่ได้แถลงไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไปก่อน และพ้นจากตำแหน่ง
เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ เชารบหน้าท และให้นำ
ความในมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๒ ในวาระเริ่มแรก ให้สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้ง
ตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๐๖ ให้ได้รั้งตั้งภายในกำหนดสามสิบ
วันนับตั้งแต่วนที่ลดมาชิกประเภทที่ ๑ ได้เชารบหน้าท

มาตรา ๑๒๓ เมื่อเด็กม็ลมาชิกประเภทที่ ๒ ช้ราชการประจำ
ต้องออกจากตำแหน่งก่อน จึงจะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือราชการ
การเมืองอื่นได้

ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร
พุทธศักราช ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย สภาผู้แทนราษฎรตราข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของ
สภาไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับฉบับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมและการ
ปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๙๕”

ข้อ ๒. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑

การเลือกประธานและรองประธานสภา

๑ ล ๑

๑ ล ๑

๑ ล ๑

หมวด ๒

อำนาจและหน้าที่ของประธาน รองประธาน และเลขาธิการ

๑ ล ๑

๑ ล ๑

๑ ล ๑

หมวด ๓

การประชุม

๑ ล ๑

๑ ล ๑

๑ ล ๑

หมวด ๑

การเลือกประธานและรองประธานสภา

ข้อ ๓. ในการประชุมสามัญสามัญทุกคราว ให้สมาชิกผู้ม
อายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราว จนกว่าพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งประธานและรองประธานสภา

ข้อ ๔. ประธานและรองประธานสภาอยู่ในตำแหน่งจนถึงวันเปิดสมัยประชุมสามัญต่อไปตามสมัยประชุม

ข้อ ๕. วัตถุประสงค์ของประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอข้อ
ตั้งสมาชิกที่ตนเห็นสมควรได้หนึ่งข้อ ค่าเสนอของมีมูลค่าครบรองไม่
น้อยกว่า ๕ คน ข้อที่เสนอไม่จำกัดจำนวน และให้เด็กจากข้อเหล่านั้น
โดยวิธีเขี่ยชดลงคะแนน เมื่อตรวจนับคะแนนแล้ว ให้ประธานชั่วคราว
ประกาศคะแนนคือที่ประชุม ผู้ใดคะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าได้
คะแนนสูงสุดเท่ากันหลายข้อ ให้เด็กใหม่เฉพาะข้อที่ได้คะแนนเท่ากัน
แต่ถ้าคะแนนสูงสุดเท่ากันอีก ก็ให้ประธานชั่วคราวออกเสียงชขาด

ในการตรวจนับคะแนน ให้เดชาธิการเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่า
๕ คนมาช่วย

ถ้ามีการเสนอเพียงข้อเดียว ให้ถือว่ามีผู้ได้รับเลือก

ข้อ ๖. เมื่อได้เลือกประธานสภาแล้ว ให้เด็กของประธานสภา
วิธีเลือก ให้นำความในข้อ ๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ที่ประชุม
ตั้งมติใหม่รองประธานหลายนาย ให้เด็กรองประธานคนที่ ๑ ก่อน
แล้วจึงเลือกรองประธานคนที่ ๒ ที่ ๓ ฯลฯ เป็นลำดับไป

ข้อ ๗. เมื่อได้เลือกประธานและรองประธานสภาแล้ว ให้
เลขาธิการแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดความชอบรับบังคับมณฑล

ข้อ ๘. เมื่อประธานหรือรองประธานสภาพ้นจากตำแหน่งก่อน
ถึงวาระตามข้อ ๕ สภาต้องเลือกสมาชิกคนเป็นประธานหรือรองประธาน
สภาแล้วแต่กรณี เพื่อดำรงตำแหน่งที่ว่างนั้นแทน ในการนี้ให้นำความ
ในข้อ ๕ หรือข้อ ๖ และข้อ ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

อำนาจและหน้าที่ของประธาน รองประธานสภา

และเลขาธิการ

- ข้อ ๙. ประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (๑) ควบคุมและดำเนินกิจการของสภา
 - (๒) ควบคุมบังคับบัญชาเลขาธิการ และพนักงาน
เจ้าหน้าที่ของสภา
 - (๓) เป็นประธานของที่ประชุมสภา
 - (๔) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาตลอดถึงบริเวณ
ของสภา
 - (๕) กำหนดและรักษาระเบียบว่าด้วยการที่บุคคลภายนอกจะเข้ามาในที่ประชุมสภา หรือบริเวณสภา
เข้าฟังการประชุมของสภาตลอดจนมรรยาทของ
บุคคลเหล่านั้น

(๖) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

ข้อ ๑๐. รองประธานสภามอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานสภา
ในกิจการทั่วไป

เมื่อประธานสภาไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รอง
ประธานสภาทำหน้าที่แทน

ข้อ ๑๑. เดชาริกการ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) นัดประชุม
- (๒) แจงระเบียบหรือหนังสือข้อที่ประชุมหรือข้อตั้งมาชิก
และยืนยันมติของสภา
- (๓) จัดทำรายงาน การประชุมตาม ถ้อยคำ ที่อภิปราย
ทั้งสิ้น
- (๔) จัดทำรายงานการประชุมออกเผยแพร่ การเผยแพร่
โดยปกติให้ดำเนินการโดยด่วน
- (๕) รักษาสำรพเอกสารของสภา
- (๖) เปิดเผยแพร่เอกสารฉบับซึ่งที่ประชุมหรือประธานสภา
อนุญาตแล้วแต่กรณี
- (๗) โฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมและการ
ปรึกษาของสภา
- (๘) คอยคุมกิจการให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภา
จะได้กำหนด
- (๙) กระทำกิจการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

หมวด ๓

การประชุม

ข้อ ๑๒. เมื่อสมาชิกจะเขารับหน้าที่ ประธานสภาต้องให้สมาชิกกล่าวคำปฏิญาณตนเสียก่อน การกล่าวคำปฏิญาณนั้นให้ประธานสภาเป็นผู้กล่าว

ข้อ ๑๓. การกำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้ประธานสภานำปรึกษาในที่ประชุมสามัญครั้งแรก ว่าควรจะมีสมัยหนึ่งหรือหลายสมัย และควรจะเริ่มแต่เมื่อใดในนั้น กับให้กำหนดวันเริ่มสมัยประชุมสามัญครั้งแรกของปีถัดไป

ข้อ ๑๔. ให้มีการประชุมครั้งแรกภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเปิดสมัยประชุมของสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๕. การประชุมตามปกติให้สืบไปตามมติของสภา เว้นแต่เมื่อประธานสภาพิจารณาเห็นว่า ไม่มีเรื่องที่ต้องควรจะมีระเบียบวาระ สำหรับวันนัดประชุมครั้งใด ประธานสภาอาจตั้งการประชุมนั้นเสียได้ แต่ห้ามมิให้ตั้งการประชุมมากกว่าหนึ่งครั้งติดต่อกัน

ถ้าประธานสภาพิจารณาเห็นว่า จำเป็นจะเรียกประชุมเป็นพิเศษ นอกจากที่สภาลงมติไว้ตามความในวรรคก่อนก็ทำได้

ข้อ ๑๖. การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ได้บอกกันในที่ประชุม จึงให้ทำหนังสือนัดเฉพาะผู้ที่ไม่ได้มาในการประชุมนั้น โดยปกติให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน หากเป็นการด่วน จะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้

ข้อ ๑๗. ให้ตั้งระเบียบวาระพร้อมด้วยดำเนินาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา ก่อนกำหนดประชุมไม่น้อยกว่า ๓ วัน

ในกรณีนัดประชุมด่วน ให้ตั้งก่อนเวลาประชุมปรึกษาเรื่องนั้นไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง

ข้อ ๑๘. การจัดระเบียบวาระ โดยปกติให้บรรจุมติหรือเรื่องอื่น ๆ ที่คณะรัฐมนตรีเห็นอก่อน และให้จัดลำดับดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่ประธานสภาจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) การด่วน
- (๓) รับรองรายงานการประชุม
- (๔) พระราชกำหนดหรือญัตติร่างพระราชบัญญัติอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด
- (๕) กระทู้ถามรัฐมนตรี
- (๖) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๗) ญัตติร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการพิจารณาแล้ว
- (๘) ญัตติร่างพระราชบัญญัติที่เสนอใหม่
- (๙) ญัตติหรือเรื่องอื่น ๆ

ข้อ ๑๙. ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดซึ่งจัดไว้ และเมื่อมีสัญญาณเรียกประชุม ให้สมาชิกเขานั่งตามที่

ข้อ ๒๐. เมื่อพ้นกำหนดเวลาเริ่มประชุมกว่า ๓๐ นาที สมาชิกที่ยังไม่ครบองค์ประชุม ประธานสภาจะให้เลื่อนการประชุมก็ได้

เมื่อสมาชิกมาครบของประชุมแล้ว แต่ประธานและรองประธาน
 ถ้าไม่อยู่ในที่ประชุม ก็ให้สมาชิกผู้มาอายุสูงสุดในที่ประชุมเป็นประธาน
 ชั่วคราว แล้วให้สมาชิกเลือกตั้งกันตนเองเป็นประธานในคราวประชุม
 นั้น โดยเสนอชื่อและลงคะแนน โดยวิธียกมือ

ถ้าประธานหรือรองประธาน ถ้าเข้ามาในที่ประชุมในระหว่างที่
 การเลือกเช่นว่านหากงดตำแหน่ง ก็ให้ระงับการเลือกนั้นเสีย หรือ
 ถ้าได้เลือกแล้ว ผู้ได้รับเลือกก็เป็นอันพ้นหน้าที่ และให้ประธานและ
 รองประธานถ้าเข้ามาเป็นประธานของที่ประชุมต่อไป

ข้อ ๒๑. การประชุมปรึกษา ต้องดำเนินการตามระเบียบวาระ
 เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

เฉพาะเรื่องการคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ห้ามมิให้
 เปลี่ยนระเบียบวาระยกเอาเรื่องอื่นจนพิจารณาเกิน

ข้อ ๒๒. ถ้าคณะรัฐมนตรีเรื่องที่จะแถลงต่อที่ประชุม ก็ให้
 ประธานสภาอนุญาต

สมาชิกมีสิทธิที่จะซักถามรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่แถลงนั้น
 และในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการผูกพันงบประมาณแผ่นดิน หรือเกี่ยวกับ
 ความเสื่อมเสียประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน สมาชิกมีสิทธิได้เสนอญัตติ
 โดยไม่ต้องเสนอตัวล่วงหน้าเป็นหนังสือ และมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า
 ๒๕ คน ขอให้มีการอภิปรายและลงมติได้ในข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วย

(๒) ให้ยกเรื่องอื่นจนปรึกษา

ข้อ ๒๓. เมื่อได้ประชุมกันพอสมควรแล้ว ประธานสภาจะตั้ง
พักชั่วคราวก็ได้

ถ้าประธานสภาตงจากบัตตงักโดยมิได้ตั้งอย่างใด ให้ถือว่าเด็ก
ประชุม

ข้อ ๒๔. ในการประชุมลับ ให้ประธานสภาส่งผู้แทน
สมาชิก รัฐมนตรี หรือผู้แทนใดคนหนึ่งมาทักเเกวของในการประชุม
นอกจากที่ประชุมพ้นระยะที่จะฟังการประชุมได้

ข้อ ๒๕. รายงานการประชุมของสภา กรรมการจะต้ง
ตรวจดอบให้เสร็จ เพื่อด่นอให้สภารับรองภายใน ๑๕ วัน นับแต่
วันประชุมแต่ละก่อนด่นอสภาไม่น้อยกว่า ๓ วัน ต้งทำดำเนา
อย่างน้อย ๕ ฉบับ วางให้สมาชิกตรวจดูได้ สมาชิกผู้ใดต้งการแก้ไข
ล้อยคำ ต้งได้รับความยินยอมจากที่ประชุม

หากกรรมการปฏิบัติไม่ได้ตามกำหนด ให้ประธานกรรมการ
แจ้งต่อประธานสภา เพื่อด่นอให้ที่ประชุมทราบ

ข้อ ๒๖. เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมครั้งใดต้ง ให้
ประธานสภาต้งชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมซึ่งสภาชดก่อนยังมีได้รับรอง ให้เดชาธิการ
ต้งชื่อไว้ และให้ถือว่าได้มีการรับรองแล้ว

ข้อ ๒๗. รายงานการประชุมลับ จะเปิดเผยได้เพียงใดหรือไม่
ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุม

ข้อ ๒๘. ข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือ
ประโยชน์ดำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีกิด หรือสมาชิก ซึ่งมีผู้

๓๕

รับรองไม่น้อยกว่า ๒๕ คนก็ได้ อาจเสนอญัตติโดยไม่ต้องเสนอด่วนหน้า
เป็นหนังสือขอแก้ไขโฆษณา ถ้าที่ประชุมอนุมัติให้เป็นไปตามคำขอ

หมวด ๔

ญัตติ

ข้อ ๒๙. ญัตติทั้งหลายต้องเสนอด่วนหน้าเป็นหนังสือต่อ
ประธานสภา โดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน เว้นแต่ขอบังคับ
หรือรัฐธรรมนูญจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๐. ญัตติต้องไปไม่ตองเสนอด่วนหน้าเป็นหนังสือ แต่
ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน

- (๑) ขอให้รับรองรายงานการประชุม
- (๒) ขอให้รับรองรายงานของคณะกรรมการ
- (๓) ขอให้ปรึกษาเป็นกาวัด่วน
- (๔) ญัตติตามข้อ ๓๑
- (๕) ญัตติที่ประธานสภาเห็นควรอนุญาต

ข้อ ๓๑. เมื่อที่ประชุมกำลังปรึกษาญัตติใด มิให้เสนอญัตติอื่น
เว้นแต่ญัตติ

- (๑) ขอแปรญัตติเฉพาะที่มีใช้กฎหมาย
- (๒) ขอให้ตั้งปัญหาไปยังคณะกรรมการ หรือขอ
ให้บุคคลใดมาแสดงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น
- (๓) ขอให้ลงมติ

(๕) ขอให้แยกประเด็นพิจารณา หรือแยกประเด็น
ลงมติ

(๕) ขอให้ปิดอภิปราย

(๖) ขอให้เปิดอภิปราย

(๗) ขอให้เลื่อนการปรึกษา

(๘) ขอให้พิจารณา โทษต์มาชิกว่ากระทำผิดข้อบังคับ
ในการประชุมคราวนั้น

(๙) ขอให้ยกเรื่องอันชนปรึกษา

ถ้าการประชุมมีมติหรือเห็นชอบด้วยในญัตติ ให้ยกเรื่องอัน
ปรึกษา ญัตติเดิมเป็นอันตกไป

ข้อ ๓๒. การเสนอญัตติใหม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ
ให้แนบความในข้อ ๖๓ มาใช้บังคับโดยอัตโนมัติ

ส่วนการรับรองญัตติเช่นว่าน ให้กระทำโดยวชิรชน

ข้อ ๓๓. ญัตติตามข้อ ๓๑ (๓) (๕) และ (๘) นั้น ห้าม
มิให้ผู้ใดเสนอในคราวเดียวกันกับการอภิปรายของตน

ข้อ ๓๔. ญัตติใดที่เป็นข้อผูกมัดคณะรัฐมนตรี หรือบุคคล
ภายนอก ให้เสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อย
กว่า ๒๐ คน

ข้อ ๓๕. ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และมีบท
ข้อความดังต่อไปนี้

(๑) หลักการของร่างพระราชบัญญัติ

(๒) เหตุผลที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๓๖. ญัตติร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามความหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๓ ซึ่งสมาชิกได้เสนอขึ้น ให้ประธานสภาส่งไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารับรอง

ข้อ ๓๗. ญัตติเบ็ดเตล็ดไปรษณีย์ทั่วไป ให้ปฏิบัติตามความในหมวด ๓๐ ส่วนที่ ๓ หรือส่วนที่ ๔ แยกแ่กกรณี

ข้อ ๓๘. ญัตติที่ขอเสนอด่วนหน้าเป็นหนังสือ หรือญัตติร่างพระราชบัญญัตินั้น สมาชิกเสนอและผู้รับรองต้องลงชื่อในญัตติหรือในร่างพระราชบัญญัติที่เสนอแล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๙. ญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ ๔๐. ญัตติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน การเสนอ การแปรญัตติ และการขอให้ลงมติในการพิจารณาอาระที่ ๓ ให้ปฏิบัติตามความในหมวด ๕

ข้อ ๔๑. ญัตติตามข้อ ๓๑ (๘) ขอให้พิจารณาโทษสมาชิกว่ากระทำผิดของขงคณ ในการประชุมครั้งนั้น ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๓๐ คน และให้ระบุเพียงว่าผิดของขงคณในเรื่องใดเท่านั้น

ข้อ ๔๒. ญัตติขอให้พิจารณาโทษสมาชิกว่ากระทำผิดของขงคณ ในการประชุมครั้งถัดมา ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน และต้องเสนอกายใน ๓ วัน นับแต่วันเหตุเกิดขึ้น และให้ระบุเพียงว่า ผิดของขงคณในเรื่องใดเท่านั้น

ข้อ ๔๓. ญัตติขอให้สภาวินิจฉัยให้สมาชิกคนใดออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๐ (๕) ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ ๔๔. ญัตติร่างพระราชบัญญัตินั้น ที่ประชุมจะต้องพิจารณาเป็น ๓ วาระ แต่ที่ประชุมจะอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวก็ได้

ในการพิจารณา ๓ วาระรวดเดียว คณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้เสนอหรือสมาชิกจะเป็นผู้เสนอก็ได้ ในกรณีที่มาชิกเป็นผู้เสนอ จะต้องเสนอต่อวงหน้าเบญจรงค์ มีผู้เสนอรวมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕ คน การพิจารณาอาระที่ ๒ นั้น ให้ที่ประชุมเป็นกรรมาธิการเต็มสภา โดยให้ประธานของที่ประชุมเป็นประธาน

ญัตติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดินจะพิจารณา ๓ วาระรวดเดียวไม่ได้

ข้อ ๔๕. ในการพิจารณาญัตติร่างพระราชบัญญัติอาระที่ ๓ ให้ที่ประชุมปรึกษาในหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และลงมติว่าจะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือไม่ หากมีสมาชิกประสงค์จะอภิปราย ห้ามมิให้ลงมติก่อนที่สมาชิกได้อภิปรายในเรื่องนั้นพอสมควรแล้ว

ก่อนที่ลงมติรับหลักการ ที่ประชุมจะลงมติให้ตั้งคณะกรรมาธิการพิจารณาหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นก่อนก็ได้

ก่อนที่ลงมติรับหลักการ ญัตติร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับไปพิจารณา หากที่ประชุมอนุมัติ จะกำหนดเวลาให้คณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้

ข้อ ๔๖. ญัตติร่างพระราชบัญญัติซึ่งที่ประชุมลงมติให้ตั้งคณะกรรมาธิการพิจารณาก่อนรับหลักการนั้น ที่ประชุมจะกำหนดเวลาให้คณะกรรมาธิการพิจารณาทั่วไปได้

ข้อ ๔๗. ญัตติร่างพระราชบัญญัติที่สภาลงมติรับหลักการแล้ว
ถ้าจะต้องสั่งให้คณะกรรมการพิจารณา ที่ประชุมจะต้องกำหนดเวลา
แปรญัตติด้วย

คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้
เสนอคำแปรญัตติลงนามเป็นหนังสือ โดยปกติให้แปรญัตติเป็นราย
มาตรา และเสนอต่อประธานคณะกรรมการภายในเวลาที่กำหนด
ในกรณที่สมาชิกเสนอแปรญัตติ จะต้องมัตสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า
๕ คน ถ้าแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ของมัตสมาชิก
รับรองไม่น้อยกว่า ๓๐ คน

ข้อ ๔๘. ในการพิจารณาญัตติร่างพระราชบัญญัติวาระที่ ๒
ให้พิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ แถลงเรียงตาม
ลำดับมาตรา และให้อภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คำแปร
ญัตติซึ่งผู้แปรญัตติขอสงวนไว้อภิปรายในสภา หรือที่คณะกรรมการ
แก้ไขเท่านั้น เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๔๙. ถ้าที่ประชุมลงมติเห็นด้วยกับคำแปรญัตติ หรือเห็น
ด้วยกับการแก้ไขในมาตราใดแล้ว มิให้เสนอขอแปรญัตติหรือเสนอ
ญัตติขอเปลี่ยนแปลงมตินอก

ถ้าข้อความในมาตราที่เดิมมติไปแล้วขัดแย้งกัน หรือบกพร่อง
ในสาระสำคัญ ที่ประชุมจะลงมติตั้งปัญหาขึ้นให้คณะกรรมการ
พิจารณาใหม่เฉพาะที่ขัดแย้งหรือบกพร่องก็ได้ ไม่มีการแปรญัตติในชั้น
กรรมการนั้น ในกรณีที่มีมติตั้งปัญหาไปให้กรรมการพิจารณาใหม่

ดังกล่าวแล้ว ที่ประชุมจะให้ระงับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน เพื่อบรรยายงานของคณะกรรมการก็ได้

ถ้าขอขจัดแย้งหรือบกพรองดังกล่าวในวาระก่อนเกิดขึ้นในการพิจารณารวดเดียว ที่ประชุมจะลงมติให้ดำเนินการตามความในวาระก่อนก็ได้

ข้อ ๕๐. ในการพิจารณาญัตติร่างพระราชบัญญัติวาระที่ ๓ ให้ที่ประชุมลงมติว่าจะใช้ได้หรือไม่เท่านั้น

การพิจารณาในวาระนี้ไม่มีการอภิปราย เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕๑. ญัตติร่างพระราชบัญญัติใดซึ่งที่ประชุมได้ลงมติไม่รับหลักการ ตามความในข้อ ๔๕ กัตติ ลงมติไม่ให้ใช้ตามความในข้อ ๕๐ กัตติ หรือลงมติให้ยกเรื่องออกนอกรอบปรึกษาตามข้อ ๓๑ (๘) กัตติ ให้ถือว่าเป็นอันตกไป มิให้เสนออนุญัตติร่างพระราชบัญญัติทมิหลักการอย่างเดียวกันในสมัยประชุมถัดไป เว้นแต่ประธานสภาจะอนุญาตในเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

บทบังคับดังกล่าวในวาระก่อนให้ใช้แก่ญัตติอื่น ๆ ด้วยโดยอัตโนมัติ

ข้อ ๕๒. ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรยื่นอายุ หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ญัตติใดๆ ซึ่งที่ประชุมยังมีได้พิจารณาหรือพิจารณา ยังไม่เสร็จเป็นอันตกไป

ข้อ ๕๓. การขอถอนญัตติ คำแปรญัตติ หรือการแก้ไขข้อความในญัตติซึ่งมีเป็นเหตุให้เปลี่ยนแปลงหลักการ ต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุม

ญัตติที่ยังมิได้จัดเข้าระเบียบวาระ หรือคำแปรญัตติในชั้น
กรรมวิธีการ ไม่อยู่ในบังคับของวรรคก่อน

ข้อ ๕๔. การขอลอนชื่อจากการเป็นผู้รับรอง หรือจากการเป็น
ผู้ร่วมกันเสนออนุัติในญัตติใดๆ จะกระทำได้ ก่อนที่ได้จัดญัตตินั้นเข้า
ระเบียบวาระ

ข้อ ๕๕. ญัตติหรือคำแปรญัตติใดที่ถึงวาระพิจารณาในที่
ประชุมแล้ว ถ้าผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติไม่ขออภิปราย หรือไม่อยู่ในที่
ประชุม ให้ถือว่าได้ลอนญัตตินั้น

ข้อ ๕๖. ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติอันมีบทพระราช
กำหนดซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๘๘ หรือมาตรา ๘๙ นั้น หากที่
ประชุมไม่อนุมัติ ก็ให้ส่งคณะกรรมวิธีการไปยังร่างพระราชบัญญัติ
ไม่อนุมัติพระราชกำหนดตามมติของที่ประชุม ในการพิจารณาต่อไป
ให้ถือว่าที่ประชุมได้มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติไม่อนุมัติ
พระราชกำหนดนั้นแล้ว ให้เริ่มพิจารณาเป็นวาระที่ ๒ และ ที่ ๓

หมวด ๕

งบประมาณแผ่นดิน

ข้อ ๕๗. การเสนออนุัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ
แผ่นดิน ต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ข้อ ๕๘. คณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกผู้ใดมีความประสงค์จะ
แปรญัตติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน ให้เสนอมาแปรญัตติ

ดวงหน้าเป็นหนึ่งในสี่ต่อประธานคณะกรรมการภายในเวลาที่กำหนด
ในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๑๐ คน

ข้อ ๕๕. การแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน
จะกระทำได้โดยดุษฎี

ข้อ ๖๐. ห้ามมิให้แปรญัตติตั้งรายจ่ายชนิดใหม่ หรือเพิ่มเติม
รายจ่าย หรือเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงินขออนุญาตจ่าย
เว้นแต่คณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้แปรญัตติ

ข้อ ๖๑. ห้ามมิให้แปรญัตติในรายการและจำนวนเงินซึ่งมีข้อ
ผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

(๑) ดอกเบี้ยและเงินดั่งใช้ต้นเงิน

(๒) รายจ่ายซึ่งเป็นจำนวนเงินที่กำหนดให้จ่ายตาม

กฎหมาย

ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นว่า รายการใดมีข้อผูกพันเช่นว่านหรือไม่ ให้
ประธานสภาเป็นผู้วินิจฉัยขาด

ข้อ ๖๒. ถ้าสมาชิกเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายก็ดี ขอให้
ลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่ก็ดี หรือสั่งให้คณะกรรมการพิจารณา
ก่อนรับหลักการก็ดี ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒๕ คน

หมวด ๖

การอภิปราย

๑๓๑

๑๓๑

๑๓๑

หมวด ๗

การลงมติ

๑๓๑

๑๓๑

๑๓๑

๔๓

หมวด ๘

กรรมวิธีการ

๑ ล ๑ ๑ ล ๑ ๑ ล ๑

หมวด ๙

กระทู้ถาม

๑ ล ๑ ๑ ล ๑ ๑ ล ๑

หมวด ๑๐

นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินและการเปิดอภิปรายทั่วไป

๑ ล ๑ ๑ ล ๑ ๑ ล ๑

หมวด ๑๑

การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อย

๑ ล ๑ ๑ ล ๑ ๑ ล ๑

หมวด ๑๒

บทสุดท้าย

๑ ล ๑ ๑ ล ๑ ๑ ล ๑

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

ประจมนปัจจุบันิก
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๔๙๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
เสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๖๘ ตอนที่ ๑๖ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๔๙๕

มาตรา ๓ ให้ยกเด็กพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๖ และบรรดากฎหมายอื่นซึ่งมีบัญญัติไว้แต่ในพระราชบัญญัติ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติ

มาตรา ๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

- (๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- (๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค
- (๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕ การแบ่งราชการออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ให้กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนโดยคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณแห่งราชการนั้น ๆ ไว้ด้วย

การบรรจุและการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหน้าราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

ลักษณะ ๑

ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

มาตรา ๖ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (๒) กระทรวง หรือทบวง
- (๓) ทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม

มาตรา ๗ การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม และทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

การแบ่งส่วนราชการในด้านงานเดชาธิการนายกรัฐมนตรี
 ด้านงานเดชาอนุการรัฐมนตรี ด้านงานปลัดกระทรวง ด้านงาน
 ปลัดทบวง กรม และทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม ให้ตราเป็น
 พระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๘ ด้านกนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีเป็นผุ้บังคับ
 บัญชารับผิดชอบ และจะให้มีรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วย
 ว่าการ หรือรัฐมนตรีดำรงราชการ เป็นผู้ช่วยดำรงราชการแทนก็ได้

การดำรงราชการของรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการ
 หรือรัฐมนตรีดำรงราชการ ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีจะได้อบรมหมาย

เมื่อนายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกรัฐมนตรี
 เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกรัฐมนตรี หรือ
 มีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรี
 ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่งหรือการอนุญาตหรือการให้อนุมัติที่นายกรัฐมนตรี
 จะพึงปฏิบัติราชการตามกฎหมายใดๆ ถ้ากฎหมายว่าด้วยการนั้นมี
 มิได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น จะมอบให้
 เดชาธิการคณะรัฐมนตรี ทำการแทนในนามนายกรัฐมนตรีก็ได้ และ
 ถ้าเป็นเรื่องของกรมใดกรมหนึ่ง โดยเฉพาะ จะมอบให้อธิบดีกรมนั้นๆ
 หรือหัวหน้าทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม ทำการแทนในนาม
 นายกรัฐมนตรีก็ได้ แต่การมอบอำนาจเช่นนั้นให้ตราเป็นพระราช
 กฤษฎีกา

มาตรา ๕ ด้านักนายกรัฐมนตรี นอกจากจะมีนายกรัฐมนตรี
รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีต่างประเทศ
ดังกล่าวในมาตรา ๘ ให้มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่
ปลัดกระทรวง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการประจำของ
ด้านักนายกรัฐมนตรี รองจากนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรีช่วยว่าการและรัฐมนตรีต่างประเทศ และรับผิดชอบควบคุม
ราชการประจำในด้านักนายกรัฐมนตรี และบังคับบัญชากรมเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

ถ้าด้านักนายกรัฐมนตรีมีราชการประจำมาก จะตั้งรอง
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือમતંગ
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็น
ผู้ช่วยตั้งราชการแทนเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็ได้

ในกรณีที่มีรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี การตั้งราชการของรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการคณะรัฐ-
มนตรีจะได้มอบหมาย

เมื่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รอง
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แດ้ดแต่
กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือมแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้
ก็ให้นายกรัฐมนตรีตั้งอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีใน
ด้านักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๑๐ ให้จัดระเบียบราชการในสำนักงานนายกรัฐมนตรี ดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (๒) กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (๓) กรมหรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม

มาตรา ๑๑ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา รับผิดชอบโดยตรงต่อนายกรัฐมนตรี และจะให้มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้ช่วยยกก็ได้

การตั้งราชการของเลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรี จะได้มอบหมาย

เมื่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี แยกแ่ก่กรณีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มเลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือมแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกรัฐมนตรีตั้งข้าราชการการเมืองหรือข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๑๒ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะแบ่งส่วนราชการเป็นกองหรือแผนกก็ได้แต่ปริมาณและคุณภาพของราชการ โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบงานในหน้าที่

มาตรา ๑๓ กรมเดชาธิการคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่ด้านงาน
ปลัดกระทรวงของด้านกษัตริย์มนตรี มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไป
ในสำนักนายกรัฐมนตรี

ในกรณีที่มีรองเดชาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเดชาธิการ
คณะรัฐมนตรี ให้รองเดชาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเดชาธิการ
คณะรัฐมนตรี เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในกรมเดชาธิการ
คณะรัฐมนตรี และรับผิดชอบงานในกรมเดชาธิการคณะรัฐมนตรี
รองจากเดชาธิการคณะรัฐมนตรี

ราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีได้แยกไป
ให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่ง โดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของกรม
เดชาธิการคณะรัฐมนตรี

กรมเดชาธิการคณะรัฐมนตรีแบ่งราชการเป็นส่วนต่าง ๆ ซึ่งอาจ
เป็นกองหรือแผนกก็ได้แต่ปริมาณและคุณภาพของราชการส่วนนั้น
โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับ
ผิดชอบงานในหน้าที่

มาตรา ๑๔ ให้ตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มา
ใช้บังคับแก่กรมหรือทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบกรมในสำนักนายก
รัฐมนตรี โดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ กระทรวงหนึ่ง ๆ มีรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นผู้ปกครอง
บังคับบัญชารับผิดชอบ และจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐ-
มนตรีดำรงราชการ หรือมีทนายรัฐมนตรีช่วยว่าการและรัฐมนตรีดำรง
ราชการ เป็นผู้ช่วยดำรงราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีดำรงราชการ การ
ดำรงราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีดำรงราชการ ให้เป็น
ไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะได้มอบหมาย

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐ-
มนตรีช่วยว่าการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการ
หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้
รัฐมนตรีผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้รักษาราชการแทนได้

อำนาจในการสั่งหรือการอนุญาตหรือการให้อนุมัติที่รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงจะพึงปฏิบัติราชการตามกฎหมายใด ๆ ถ้ากฎหมายว่า
ด้วยการนั้นมิได้บัญญัติไว้ในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น จะ
มอบให้ปลัดกระทรวงทำการแทนในนามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้
และถ้าเป็นเรื่องของกรมใดกรมหนึ่ง โดยเฉพาะ จะมอบให้อธิบดีกรม
นั้น ๆ ทำการแทนในนามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้ แต่การมอบ
อำนาจเช่นนี้ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖ กระทรวงหนึ่ง ๆ นอกจากมีรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวง รัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีดำรงราชการ ให้มีปลัด
กระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการประจำของ
กระทรวงรองจากรัฐมนตรี และรับผิดชอบควบคุมราชการประจำใน
กระทรวงและบังคับบัญชาสำนักงานปลัดกระทรวง

ถ้ากระทรวงใดมีราชการประจำมาก จะให้มีรองปลัดกระทรวง
หรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือทรงรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัด
กระทรวงเป็นผู้ช่วยดำรงราชการแทนปลัดกระทรวงก็ได้

ในกรณีที่มีรองปลัดกระทรวง หรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง การสั่งราชการของรองปลัดกระทรวง หรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง ให้เป็นไปตามที่ปลัดกระทรวงจะได้มอบหมาย

เมื่อปลัดกระทรวงไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดกระทรวง หรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง แດ้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงตั้งอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีในกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๑๗ ถ้ากระทรวงใดมีราชการสำคัญหลายอย่าง จะแยกกระทรวงนั้น ๆ เป็นทบวงก็ได้ ทบวงหนึ่งมีรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นผู้อำนวยการทบวง มีหน้าที่ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบในราชการของทบวงนั้น

มาตรา ๑๘ ในกระทรวงหนึ่งให้จัดระเบียบบริหารราชการดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมหรือทบวงกรมเมืองที่มีฐานะเทียบกรม เว้น

แต่บางกระทรวงซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็น จะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ส่วนการจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงอื่นเกี่ยวกับการทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๙ ในทบวงหนึ่งให้จัดระเบียบบริหารราชการดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

(๒) กรม เว้นแต่บางทบวงซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็น จะไม่แยกตัวราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

สำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงด้วย แต่ ถ้ามีความจำเป็นจะให้สำนักงานปลัดทบวงในทบวงนั้นด้วยก็ได้ ใน กรณีเช่นว่านี้ให้สำนักงานปลัดทบวงมีฐานะเทียบกรม

ให้นำมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาใช้บังคับแก่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดทบวง และกรมของทบวงโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี มีหน้าที่เกี่ยวกับ ราชการทางการเมือง มีเลขาธิการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ ชนตรังต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวง

แต่ถ้าสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงใดที่มีราชการมาก จะให้ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ ผู้ช่วยเลขา ราชการรัฐมนตรีเป็นข้าราชการการเมือง

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีจะแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก ก็ แดงแต่ปริมาณและคุณภาพของราชการ โดยมีหัวหน้าส่วนราชการนั้น เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

เมื่อเลขาธิการรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยเลขา ราชการรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขาธิการรัฐ- มนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะรัฐมนตรีมอบ หมายให้ข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี เป็นผู้รักษาร าชการแทนได้

มาตรา ๒๑ ตำแหน่งปลัดกระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
ประจำทวไปกระทรวง

ในกรณีที่มีรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง ให้รอง
ปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา
ข้าราชการในตำแหน่งปลัดกระทรวง และรับผิดชอบงานในด้านงาน
ปลัดกระทรวงรองจากปลัดกระทรวง

ราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวงซึ่งมิได้แยกไปให้เป็นหน้าที่
ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของตำแหน่งปลัด
กระทรวง

ตำแหน่งปลัดกระทรวงแบ่งราชการเป็นส่วนต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็น
กอง หรือแผนกก็ได้แต่ปริมาณและคุณภาพของราชการ โดยมี
หัวหน้าส่วนราชการนั้นเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ
งานในหน้าที่

มาตรา ๒๒ กรมซึ่งชนตอกระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
ส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวง ซึ่งได้แยกมาเป็นหน้าที่ของกรม

ทุกกรมมีอธิบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในสังกัด
และรับผิดชอบในราชการของกรมนั้น

ถ้ากรมใดมีราชการมากจะให้มีรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี หรือ
ทั้งรองอธิบดีและผู้ช่วยอธิบดีเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการแทนอธิบดีของ
กรมนั้นก็ได้

ในกรณีที่มีรองอธิบดี หรือผู้ช่วยอธิบดี การปฏิบัติราชการ
ของรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี ให้เป็นไปตามที่อธิบดีจะได้อนุมัติหมาย

รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ
ในกรมและรับผิดชอบงานรองจากอธิบดี

เมื่ออธิบดีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วย
อธิบดี แยกแยะกรณเป็นผุ้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองอธิบดี หรือ
ผู้ช่วยอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงตั้งปลัดกระทรวง หรืออธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
อธิบดี ในกระทรวง หรือหัวหน้ากองคนใดคนหนึ่ง ในกรมเดียวคนเป็น
ผุ้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๒๓ ในกรมหนึ่งให้จัดระเบียบบริหารราชการ ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม เว้นแต่บางกรมซึ่งเห็นว่า
ไม่มีความจำเป็น จะไม่แบ่งแยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นสำนักงาน
เลขานุการกรมก็ได้

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นกองหรือแผนก ก็แตกต่าง
ปริมาณและคุณภาพของราชการแห่งส่วนนั้น ๆ

มาตรา ๒๔ สำนักงานเลขานุการกรมมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
ทั่วไปของกรม มีเลขานุการกรมเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ
และรับผิดชอบงานในหน้าที่

ส่วนต่าง ๆ ซึ่งแบ่งแยกเป็นกองหรือแผนก ให้มีหน้าที่ตามที่
แบ่งแยกได้ ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการ
หรือหัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ
และรับผิดชอบงานในหน้าที่

เมื่อผู้อำนวยการ หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก ไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ ก็ให้อธิบดีตั้งข้าราชการที่เห็นสมควร ในกองหรือแผนก
นั้นๆ แลดูแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทนได้

ลักษณะ ๒

ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

มาตรา ๒๕ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังนี้

- (๑) ภาค
- (๒) จังหวัด
- (๓) อำเภอ

หมวด ๑

ภาค

มาตรา ๒๖ ให้รวมท้องที่หลายจังหวัดตั้งเป็นภาค
การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตภาคให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ ในภาคหนึ่งให้มีผู้ว่าราชการภาคคนหนึ่งเป็นหัวหน้า
ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาค ภายในเขตภาค
และจะให้มีรองผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาคเป็นผู้ช่วย
ก็ได้

การตั้งราชการของรองผู้ว่าราชการภาคหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาค
ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการภาคจะได้อบรมหมาย

รองผู้ว่าราชการภาคหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาคให้ถือว่าเป็นผู้
ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคภายในเขตภาค
และรับผิดชอบงานรองจากผู้ว่าราชการภาค

ผู้ว่าราชการภาค รองผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการ
ภาค ดังกัตกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๘ ผู้ว่าราชการภาคมอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมายระเบียบแบบแผน
- (๒) บริหารราชการแผ่นดินตามที่กระทรวง ทบวง กรม
จะได้มอบหมาย

(๓) ควบคุมดูแลราชการทั่วไปในเขตภาค

ในการใหม่อำนาจตรวจตรา ชำแจง แต้ดงความเห็น ดังและ
แนะนำให้เจ้าหน้าที่ในภาคปฏิบัติ เมอการนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย
ระเบียบแบบแผน คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของกระทรวง ทบวง กรม

ผู้ว่าราชการภาคมอำนาจให้บำเหน็จ ดงโทษ บรรจุ และแต่งตั้ง
ข้าราชการฝ่ายบริหารภายในเขตภาคได้ตามกฎหมาย และตาม
รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปดตกระทรวง หรืออธิบดีจะได้มอบหมาย

มาตรา ๒๙ ถ้ากระทรวง ทบวง กรมใด เห็นมีความจำเป็นจะ
ตั้งหัวหน้าส่วนราชการประจำภาคซึ่งแต่จะเรียกชื่อ ทำหน้าที่
ช่วยเหลือผู้ว่าราชการภาคในการปฏิบัติและควบคุมราชการ อันเป็น
หน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ภายในเขตก็ให้ทำได้

หัวหน้าส่วนราชการประจำภาคมอำนาจหน้าที่ตรวจตรา ชำแจง
แต้ดงความเห็น ดังแนะนำ และปฏิบัติราชการตามกฎหมายระเบียบ

แบบแผน คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งคนดังกล่าว
และผู้อำนวยการบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งสังกัด
กระทรวง ทบวง กรมนั้น ในภาคนั้น

มาตรา ๓๐ ถ้าผู้ว่าราชการภาคไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
รองผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาค แยกแยะกรณี เป็น
ผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้าไม่มรองผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ช่วยผู้ว่า
ราชการภาค หรือแม้แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และผู้ว่าราชการภาค
มิได้ตั้งผู้ใดให้รักษาราชการแทน ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำภาคผู้
อาวุโสตามระเบียบแบบแผนปฏิบัติราชการแทนได้

มาตรา ๓๑ ให้แบ่งส่วนราชการของภาค ดังนี้

(๑) สำนักงานภาค มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของ
ภาคนั้น มีผู้ว่าราชการภาคเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและ
รับผิดชอบ

(๒) สำนักงานหัวหน้าส่วนราชการประจำภาคซึ่งกระทรวง
ทบวงกรมได้ตั้งขึ้นมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงทบวงกรมนั้น ๆ
ซึ่งมีหัวหน้าส่วนราชการประจำภาคนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา
รับผิดชอบ

หมวด ๒

จังหวัด

มาตรา ๓๒ ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัด มี
ฐานะนิติบุคคล

การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๓ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการจังหวัดเป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดินในจังหวัดนั้น

คณะกรรมการจังหวัดประกอบด้วยปลัดจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ดังมาประจำ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการจังหวัดโดยตำแหน่ง

มาตรา ๓๔ ในจังหวัดหนึ่งให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นหัวหน้า ปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัดและอำเภอผู้ว่าราชการจังหวัดสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการซึ่งขาดลงประจำจังหวัดหรือกรมการจังหวัดมออยู่ ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจให้บำเหน็จ ตงโทษ บรรจุ และแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายบริหารภายในเขตจังหวัดได้ตามกฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวงหรืออธิบดีจะได้มอบหมาย

มาตรา ๓๕ ในจังหวัดหนึ่งนอกจากจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัดดังกล่าวในมาตรา ๒๔ ให้มีปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ดังมาประจำ

ในการ^{๕๖๕}ใหม่^{๕๖๕}อำนาจ^{๕๖๕}ตรวจ^{๕๖๕}ตรา^{๕๖๕} ช^{๕๖๕}แจ้ง^{๕๖๕} แ^{๕๖๕}ด^{๕๖๕}ง^{๕๖๕}คว^{๕๖๕}าม^{๕๖๕}เห^{๕๖๕}็น^{๕๖๕} ด^{๕๖๕}ัง^{๕๖๕} แ^{๕๖๕}ด^{๕๖๕}ะ^{๕๖๕}
แ^{๕๖๕}นะ^{๕๖๕}นำ^{๕๖๕}ให้^{๕๖๕}เจ^{๕๖๕}้า^{๕๖๕}หน^{๕๖๕}า^{๕๖๕}ท^{๕๖๕}ใน^{๕๖๕}จ^{๕๖๕}ัง^{๕๖๕}ห^{๕๖๕}ว^{๕๖๕}ด^{๕๖๕}น^{๕๖๕}น^{๕๖๕}ป^{๕๖๕}ฏ^{๕๖๕}บ^{๕๖๕}ค^{๕๖๕} เม^{๕๖๕}ื่อ^{๕๖๕}การ^{๕๖๕}น^{๕๖๕}น^{๕๖๕}ไม่^{๕๖๕}ช^{๕๖๕}ด^{๕๖๕}ค^{๕๖๕}อ^{๕๖๕}ก^{๕๖๕}ฎ^{๕๖๕}ห^{๕๖๕}า^{๕๖๕}ย^{๕๖๕}
ระ^{๕๖๕}เบ^{๕๖๕}ย^{๕๖๕}บ^{๕๖๕}แ^{๕๖๕}บ^{๕๖๕}แ^{๕๖๕}น^{๕๖๕} ค^{๕๖๕}ำ^{๕๖๕}ด^{๕๖๕}ัง^{๕๖๕} ห^{๕๖๕}ว^{๕๖๕}อ^{๕๖๕}ค^{๕๖๕}ำ^{๕๖๕}ว^{๕๖๕}ิ^{๕๖๕}จ^{๕๖๕}ญ^{๕๖๕}ย^{๕๖๕}ของ^{๕๖๕}ก^{๕๖๕}ระ^{๕๖๕}ท^{๕๖๕}ร^{๕๖๕}ว^{๕๖๕}ง^{๕๖๕} ท^{๕๖๕}บ^{๕๖๕}ว^{๕๖๕} ก^{๕๖๕}ร^{๕๖๕}ม^{๕๖๕}

- (๕) ควบคุมดูแลเทศบาลและสุขาภิบาลในจังหวัดนั้นตามกฎหมาย
- (๖) จัดและดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณและทรัพย์สินส่วนของจังหวัด
- (๗) คุ้มครองดูแลรักษาดำรงรักษารณสมบัติของแผ่นดิน

มาตรา ๓๕ ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัด ดังนี้

- (๑) ด้านงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของจังหวัดนั้น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ
- (๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมใดตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

หมวด ๓

อำเภอ

มาตรา ๓๕ ในจังหวัดหนึ่ง ๆ ให้มีหน่วยราชการบริหารรองจากจังหวัด เรียกว่าอำเภอ

การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตอำเภอ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๐ ในอำเภอหนึ่ง มีนายอำเภอคนหนึ่ง เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

นายอำเภอดังกัณฑ์กระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอหรือ นายอำเภอ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมการอำเภอและนายอำเภอมีอยู่ ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ

มาตรา ๔๑ ในอำเภอหนึ่งนอกจากจะมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและรับผิดชอบดังกล่าวในมาตรา ๔๐ ให้มีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งตั้งกระทรวง ทบวง กรมในอำเภอหนึ่ง

มาตรา ๔๒ ถ้านายอำเภอไม่อาจปฏิบัติราชการได้ตามปกติ และมีใครคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสได้ตามระเบียบแบบแผนรักษาราชการแทน

มาตรา ๔๓ นายอำเภอมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในอำเภอ

ดังนี้

- (๑) บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน

ถ้ากฎหมายได้มีได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น เป็น
หน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ก็ให้ฟังเขาใจว่าเป็นหน้าที่ของนายอำเภอจะ
ต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการแผ่นดินตามคำสั่ง คำแนะนำชี้แจง
ของผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้
มีหน้าที่ตรวจการอื่น ๆ ซึ่งผู้ว่าราชการภาค ผู้
ว่าราชการจังหวัด หรือกระทรวง ทบวง กรม
มอบหมาย ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ
แบบแผน คำสั่ง หรือคาวินิจฉัยของกระทรวง
ทบวง กรมต่าง ๆ

(๓) ควบคุมดูแลเทศบาลและสุขาภิบาลในอำเภอ
ตามกฎหมาย

มาตรา ๔๔ ให้แบ่งส่วนราชการของอำเภอ ดังนี้

(๑) สำนักงานอำเภอ มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไป
ของอำเภอ เช่น นายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับ
บัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมได้ตั้งขึ้นใน
อำเภอ เช่น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง
ทบวง กรมนั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำ
อำเภอ เช่น เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๔๕ การจัดการปกครองอำเภอ นอกจากที่ได้บัญญัติ
ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปกครอง
ท้องถิ่น

ลักษณะ ๓

ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๖ ท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนในการปกครองท้องถิ่น ให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๗ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(๑) เทศบาล

(๒) สุขาภิบาล

มาตรา ๔๘ การจัดระเบียบการปกครองเทศบาลและสุขาภิบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

บทเปิดเสร็จ

มาตรา ๔๙ ในกรณีพระราชบัญญัติมอบหมายอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอัครราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งใดใดกต ในกรณีพระราชบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนใดกต ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้แทนแทน

ในกรณีตามกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เป็นกรรมการ หรือให้มอานาจหน้าที่อย่างใด ก็ให้ปฏิบัติหน้าที่แทนตามความในวรรคแรก ทำหน้าที่กรรมการหรือมอานาจหน้าที่อย่างนั้นในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่แทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๐ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

พ.ศ. ๒๔๙๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๘

เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภากษัตริย์ราชกุมาร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๓ พระราชบัญญัติสภาจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕ พระราชบัญญัติสภาจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๗ และบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งหรือขัดกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“จังหวัด” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด

“กิจการส่วนจังหวัด” หมายความว่า กิจการที่แยกเป็นส่วนตัวต่างหากจากราชการแผ่นดิน ซึ่งมอบบังคับในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการส่วนจังหวัด” หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติกิจการส่วนจังหวัด และได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือนและตำแหน่งในงบประมาณที่ตั้งทางจังหวัด

“ทรัพย์สินส่วนจังหวัด” หมายความว่า ทรัพย์สินทางจังหวัดที่มาได้โดยตรง และไม่ต้องตั้งเป็นรายได้ของแผ่นดิน และให้รวมตลอดถึงทรัพย์สินซึ่งจะได้มีกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัด

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล มีสภาจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินกิจการส่วนจังหวัดตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

สภาจังหวัด

มาตรา ๖ ในจังหวัดหนึ่งใหม่สภาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ หรือตามกฎหมายอื่นใด ซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของสภาจังหวัด

มาตรา ๗ สภาจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสองประเภท

(๓) สมาชิกประเภทที่ ๑ ได้แก่กษัตริย์ราชบุตรเดือกตงชนตามกฎหมายว่าด้วยการเดือกตงสมาชิกสภาจังหวัด มีจำนวนอย่างน้อยสิบสองคน ซึ่งราชบุตรในอำเภอเดือกตงชนอำเภอละหนึ่งคน ถ้าอำเภอใดมีราชบุตรเกินกว่าห้าหมื่นคน ให้อำเภอชนนหมัดสมาชิกเพิ่มนอกหนึ่งคนทุกห้าหมื่น เศษของห้าหมื่นถ้าถึงครึ่งให้นับเป็นห้าหมื่น

แต่ถ้าคำนวณตามเกณฑ์ในวรรคก่อนยังไม่ได้จำนวนสมาชิกครบสิบสองคน ให้คงถือว่าอำเภอหนึ่งหมัดสมาชิกได้หนึ่งคน และจำนวนสมาชิกทั้งชาติจำนวนน้อยนั้นให้ดำเนินการดังนี้ เอาสิบสองหารจำนวนราชบุตรในจังหวัดนั้น ได้ผลตพรเท่าใด ให้ถือเป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณสมาชิกเพิ่ม อำเภอใดมีจำนวนราชบุตรมากที่สุด ให้อำเภอชนนหมัดสมาชิกเพิ่มนอกหนึ่งคน แล้วให้เอาผลตพรหักจำนวนราชบุตรของอำเภอชนนออก เหลือเท่าใดให้ถือเป็นจำนวนราชบุตรของอำเภอชนน ในการพิจารณาเพิ่มสมาชิกทั้งชาติจำนวนน้อยนั้น กระทำดังนี้ต่อไปจนได้สมาชิกครบจำนวนสิบสองคน

(๒) สมาชิกประเภทที่ ๒ มีจำนวนเท่ากับสมาชิกประเภทที่ ๑ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิแต่งตั้ง โดยเดือกจากนายกเทศมนตรี ประธาน

กรรมการผู้ชำนาญการ และผู้ทรงคุณวุฒิของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
และไม่ใช่เป็นผู้ต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการส่งออกของกรมส่งเสริมการค้า
จังหวัด

มาตรา ๘ ผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ
ห้าปี แต่ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออก
ตามวาระ ให้เลือกตั้งหรือแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดคนแทน แล้วแต่
กรณี ให้เต็มตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดเก้าสิบวัน แต่ผู้ว่าราชการ
จังหวัดที่เข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของ
ผู้ซึ่งคนแทน

ถ้าตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตาม
วาระไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่เลือกตั้งหรือแต่งตั้งผู้ว่าราชการ
จังหวัดคนแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้

มาตรา ๙ ในการยุบและการรวมเขตการปกครองของจังหวัด
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ถ้าเป็นการยุบและ
รวมเขตการปกครองท้องที่อำเภอ ให้บรรดาผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับ
เลือกตั้งจากท้องที่รวมเข้าไว้ในการปกครองของจังหวัดใดเป็นผู้ว่าราชการ
จังหวัดแห่งจังหวัดนั้น จนกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะสิ้นสุดลงตามความใน
มาตรา ๑๒

มาตรา ๑๐ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องปฏิญาณ
ตนในที่ประชุมสภาจังหวัดว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่เพื่อ
ประโยชน์ของจังหวัด

มาตรา ๑๑ ตำราชักฎาจังหวัดย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนใน
เขตจังหวัดนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของคน โดยบริสุทธิ์
ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ

มาตรา ๑๒ ตำราชักฎาแห่งจังหวัดย่อมสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภาจังหวัด

(๒) ตาย

(๓) ลาออก ทั้งนี้ให้ถือว่าการลาออกจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อ

ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตอบรับใบลาเป็นหลักฐาน หากไม่ตอบรับภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบลา ก็ให้ถือว่าการลาออกมีผลสมบูรณ์
นับแต่วันทพนกำหนดสามสิบวัน

(๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ขอส่วนแหว่งให้ออก โดยปรากฏ
ว่าต่อมาเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องห้ามตาม
กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด

(๕) สภาจังหวัดวินิจฉัยให้ออกจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความ
ประพฤติในทางจรรยาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อกวนไม่สงบเรียบร้อย
แก่สภา หรือกระทำการอันอาจเสื่อมเสียประโยชน์ของจังหวัด มิติใน
ข้อนี้ต้องมีเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง

(๖) การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกประเภทที่ ๒ นอกจาก
ที่ระบุไว้แล้ว รัฐมนตรีอำนาจสั่งให้ออก โดยเห็นว่าเป็นผู้ประพฤติใน
ทางจรรยาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ ตำแหน่ง หรือแก่จังหวัด หรือ
แก่ราชการ หรือฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน

มาตรา ๑๓ ให้สภาจังหวัดเลือกตั้งสมาชิกสภาเป็นประธานสภาหนึ่งคน และเป็นรองประธานหนึ่งคน

มาตรา ๑๔ ประธานสภาทำหน้าที่ดำเนินการของสภาให้เป็นไปตามระเบียบของบังคับการประชุมสภาจังหวัด รองประธานทำหน้าที่กระทำการแทนประธานในเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๑๕ ในเมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกเลือกตั้งตนเองขึ้นเป็นประธานการประชุมในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๖ ในบทนี้ให้มีสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่งซึ่งแต่แต่สภาจังหวัดจะกำหนดวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาจังหวัดกำหนด

การประชุมสภาจังหวัดครั้งแรก ต้องกำหนดให้สมาชิกได้มาประชุมภายในเก้าสิบวัน นับแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดเสร็จแล้ว

มาตรา ๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ สมัยประชุมสามัญให้หม้กำหนดตามสิบวัน แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะอนุญาตให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

มาตรา ๑๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมสภาจังหวัดตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดการประชุม

มาตรา ๑๙ เมื่อเป็นการจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัดจะเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาจังหวัดก็ได้

เมื่อสมาชิกสภาจังหวัดมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งจังหวัดแล้ว

ยอมมัตถ์หรือมกนทำคารองชอยนคอประธานแห่งสภาให้เด่นขอให้ผู้ว่า
ราชการจังหวัดเรียกประชุมวิสามัญได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดเรียกประชุมภายในกำหนดสี่ห้าวัน

สมัยประชุมวิสามัญให้มกำหนดไม่เกินสี่ห้าวัน แต่ผู้ว่าราชการ
จังหวัดจะอนุญาตให้ขยายเวลาดออกไปอีกก็ได้ เฉพาะเพื่อประโยชน์แก่
ราชการของจังหวัดโดยตรง

มาตรา ๒๐ ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการ
ประชุมสภาจังหวัด

มาตรา ๒๑ การประชุมทุกคราวต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๒๒ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษานั้น ให้ถือเอาเสียง
ข้างมากเป็นประมาณ เว้นใจเตเรื่องซึ่งมบัญญัติไว้เป็นพิเศษในพระราช
บัญญัติตน

สมาชิกสภาจังหวัดคนหนึ่งยอมมเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้า
มีจำนวนเสียงดงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มจน
ได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชขาด

มาตรา ๒๓ การปรึกษาหารือในสภาจังหวัด ต้องเป็นกิจการ
เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภานั้น โดยเฉพาะ ห้ามปรึกษาหารือในเรื่อง
นอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือเรื่องทผาณกฎหมาย

มาตรา ๒๔ การประชุมของสภาจังหวัดยอมเป็นการเปิดเผย
ตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาจังหวัด

แต่การประชุมลับยกยอมติเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดร้องขอ หรือสมาชิก
รวมกันไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกมาประชุมร้องขอ

มาตรา ๒๕ สมาชิกยกยอมติซึ่งตรงกับที่ตามผู้ว่าราชการจังหวัด
ในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ได้ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัด
ยกยอทรงไว้ซึ่งมติที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นวาทะข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิด
เผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของจังหวัด
หรือเกี่ยวกับนโยบายราชการบริหารส่วนกลาง

นอกจากที่ตรงตามที่ถามในสภาแล้ว สมาชิกสภาจังหวัดยกยอมติซึ่ง
สืบถามข้อเท็จจริงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับงานในอำนาจหน้าที่
ของราชการบริหารส่วนภูมิภาค คำสืบถามและคำตอบให้บันทึก
หรือทำเป็นหนังสือยื่นต่อกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องของงานนั้น โดย
ผ่านทางผู้ว่าราชการภาค

มาตรา ๒๖ ผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการ
ประจำจังหวัด ซึ่งกระทรวงทบวงกรมตั้งมาประจำจังหวัดตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีหน้าที่ไปประชุมสภาจังหวัด
และมติที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ของตนรับผิดชอบใน
สภาได้ แต่ไม่มีมติหรือออกเสียงลงคะแนน

หมวด ๒

คณะกรรมการสภาจังหวัด

มาตรา ๒๗ สภาจังหวัดมีอำนาจเลือกสมาชิกเป็นคณะกรรมการ-
การสามัญประจำสภาและมีอำนาจเลือกบุคคลที่แต่งตั้งสมาชิกสภา หรือ

มิได้เป็นต้นมาซึ่งก็ตาม เป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำกิจการ หรือพิจารณาข้อสงสัยของสมาชิกใด ๆ อันอยู่ในวงงานของสภา แล้ว รายงานต่อสภา

ในการประชุมสภาจังหวัดครั้งแรก ให้สภาจังหวัดเลือกตั้งมาชิก เป็นคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา เพื่อพิจารณาการให้ความเห็นชอบ ในการออกข้อบัญญัติชั่วคราวตามความในมาตรา ๓๗

มาตรา ๒๘ การประชุมของคณะกรรมการตาม มาตรา ๒๗ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ระเบียบการประชุมคณะกรรมการสภาจังหวัด ให้ใช้ระเบียบ ข้อบังคับการประชุมสภาจังหวัด โดยอนุ โดม

หมวด ๓

ผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๒๙ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๔๕ ผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ปฏิบัติราชการตามมติของสภาจังหวัด

มาตรา ๓๐ ให้จังหวัดมีข้าราชการส่วนจังหวัด และจัดแบ่ง การบริหารออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามปริมาณและคุณภาพของงาน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา

ข้าราชการส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน การกำหนดชั้นและตำแหน่งใดเป็นข้าราชการส่วนจังหวัด ให้ รัฐมนตรีทำความตกลงกับกระทรวงเจ้าสังกัด และ ก.พ.

ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎ ก.พ. ในส่วนที่เกี่ยวกับกรบรรจุ การแต่งตั้ง อัตราราชการ การเลื่อนชั้น การเลื่อนอันดับเงินเดือน การเลื่อนชั้นเงินเดือน การโอน การให้กลับเข้ารับราชการ การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก การคัดเลือก การสอบเลื่อน การรักษาวินัย และการออกจากราชการ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการส่วนจังหวัดโดยอนุโตม โดยให้คณะกรรมการจังหวัดทำหน้าที่ อ.ก.พ. กรม และ อ.ก.พ. กระทรวง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดี และผู้ว่าราชการภาคมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้ากระทรวง ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

เมื่อเป็นกรณีสมควร จะตราพระราชกฤษฎีกาให้ข้าราชการส่วนจังหวัดมีสิทธิอย่างอื่นบรรดากฎหมายให้ไว้แก่ข้าราชการพลเรือนก็ได้ การโอนข้าราชการส่วนจังหวัดมาเป็นข้าราชการพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนให้กระทำโดยอนุโตม ก.พ.

หมวด ๔

อำนาจหน้าที่ส่วนจังหวัด

มาตรา ๓๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาล และกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาล ให้จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตามเนกการส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

- (๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

- (๒) การประถมศึกษา การอาชีวศึกษา การทำนุบำรุง
ศาสนา และการส่งเสริมวัฒนธรรม
- (๓) การตั้งคมตั้งเคระเห่ อันรวมทั้งการดำชาณูปการ
และการประกันสังคมด้วย
- (๔) การป้องกันโรค การบำบัดโรค และการจัดตั้ง
และบำรุงสถานพยาบาล
- (๕) การจัดให้มีและบำรุงทางน้ำ ทางบก และการ
ชลประทานราษฎร
- (๖) การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่
สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (๗) การจัดให้มีน้ำสะอาดและการประปา
- (๘) การจัดให้มีตลาด และท่าเทียบเรือ
- (๙) การจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่าง
โดยวิธีอื่น
- (๑๐) การจัดให้มีฌาปนสถาน
- (๑๑) การจัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษา การ
พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ตลอดจน
ฌาปนสถานที่เหมาะสมบรมราษฎร
- (๑๒) การบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (๑๓) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้เทศบาล
และสุขาภิบาล

(๑๔) การจัดการคุ้มครอง ดูแล และหาผลประโยชน์
จากทรัพย์สินส่วนจังหวัด

(๑๕) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ

(๑๖) กิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์ของราษฎร
และท้องถิ่น หรือหาทอนซึ่งกฎหมายบัญญัติให้
เป็นหน้าที่ของจังหวัด

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายในวงเงินงบประมาณที่จังหวัด ซึ่ง
ได้รับอนุมัติจากสภาจังหวัดแล้ว

มาตรา ๓๒ จังหวัดมีอำนาจตราข้อบัญญัติจังหวัด โดยไม่แย้ง
หรือขัดต่อกฎหมาย ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของจังหวัดที่
กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

(๒) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้จังหวัดตราข้อ
บัญญัติจังหวัด หรือให้มีอำนาจตราข้อบัญญัติ
จังหวัด

ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือ
ให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ จะมีพระราชกฤษฎีกาให้จังหวัดตราข้อ
บัญญัติก็ได้

ในข้อบัญญัติจังหวัดนั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดข้อบัญญัติ
ไว้ด้วยก็ได้ บทกำหนดโทษมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งร้อยบาท และให้
ถือว่าเป็นความผิดหุโทษ

ผู้กระทำผิดชอบบัญญัติจังหวัดไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวัน นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นใช้แทนค่าปรับ หรือ มีคะแนนบังคับให้ผู้กระทำผิดทำงาน โยธาแทนตามกำหนดซึ่งคำนวณโดย อัตราค่าแรงงานรายวันในท้องที่นั้นจังหวัดได้กำหนดไว้ โดยจังหวัดได้ ตราไว้เป็นชอบบัญญัติจังหวัด แต่ห้ามมิให้บังคับทำงานโยธาเกินกำหนด สิบวัน

มาตรา ๓๓ การดำเนินกิจการด้านจังหวัด ซึ่งมตกษณะเป็น การพาณิชย์ จะทำได้โดยการตราเป็นชอบบัญญัติจังหวัด

มาตรา ๓๔ ร่างชอบบัญญัติจังหวัดจะเสนอได้แก่โดยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือสมาชิกสภาจังหวัด

มาตรา ๓๕ เมื่อสภาจังหวัดได้ร่างชอบบัญญัติจังหวัดขึ้นแล้วแล้ว ให้นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาร่างชอบบัญญัติจังหวัดนั้น ถ้า เห็นชอบ ก็ให้ลงชื่อภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างนั้น ถ้าภายใน กำหนดเวลาดังกล่าวนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ส่ง ร่างชอบบัญญัติจังหวัดนั้นไปให้รัฐมนตรีพิจารณา ถ้ารัฐมนตรีเห็นชอบ ด้วยร่างชอบบัญญัติจังหวัดนั้น ก็ให้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดลงชื่อ ใช้บังคับ ถ้ารัฐมนตรีไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ร่างชอบบัญญัติจังหวัดนั้น เป็นอันระงับไป

มาตรา ๓๖ นอกจากที่ได้มีกฎหมายบังคับไว้เป็นอย่างอื่น ชอบ บัญญัติจังหวัดนั้นให้ใช้บังคับได้เมื่อประกาศไว้โดยเปิดเผยที่ศาลากลาง จังหวัดแล้วสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน ถ้ามีความจำเป็นได้ใน

ขอขออนุญาตนั้นว่า ให้ใช้บังคับได้ทันที ก็ให้ใช้บังคับในฉันทจากฉันท
ประกาศนั้น

ขอขออนุญาตดังกล่าวในวรรคแรกให้ใช้บังคับได้ในเขตท้องที่ของ
จังหวัดนอกเขตเทศบาล และรัฐสภาพ

มาตรา ๓๗ ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาจังหวัดให้
ทันทีคงไม่ได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจออกขออนุญาตจังหวัดชั่วคราว
ได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินัญประจำจังหวัด
และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่ศาลากลางจังหวัดก็ให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภาจังหวัดคราวต่อไป ให้นำขออนุญาตจังหวัด
ชั่วคราวเสนอดังกล่าวพิจารณา ถ้าสภาจังหวัดมตยอมตักให้ขออนุญาต
จังหวัดชั่วคราวนั้นเบนอนไซ้ได้ต่อไป ถ้าสภาจังหวัดมตไม่ยอมตักให้
ขออนุญาตจังหวัดชั่วคราวนั้นเบนอนตักไป แต่ทงนี้ไม่กระทบกระเทอน
ถึงกิจการที่ใดเป็นไปในระหว่างที่ไซ้ขออนุญาตจังหวัดชั่วคราวนั้น

หมวด ๕

ทรัพย์สินส่วนจังหวัดและการคลัง

มาตรา ๓๘ งบประมาณประจำของจังหวัดต้องตราเป็นขอ
ขออนุญาตจังหวัด ถ้าขออนุญาตงบประมาณออกไม่ทันบใหม่ ให้ไซ้ขอ
ขออนุญาตงบประมาณกอนนหนไปพดาง

งบประมาณรายจ่ายจะมีได้เฉพาะในเรองต่อไปนี้

๑. กิจการที่ระบุในมาตรา ๓๗

๒. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจการของศาลแขวงที่จัดตั้งขึ้นในจังหวัด

๓. กิจการที่จะได้มกฏหมายมอบให้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๕ ถ้าในปีใด จำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายชนิดใหม่ในระหว่างปกติ ให้ตราขึ้นเป็นข้อบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา ๔๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย จังหวัดอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๓) รายได้จากทรัพย์สินส่วนจังหวัด
- (๔) รายได้จากการสาธารณูปโภค และการพาณิชย์ของจังหวัด
- (๕) พันธบัตรหรือเงินกู้ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๖) เงินจากกระทรวงทบวงกรมหรือองค์การต่างๆ ที่จังหวัดต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี
- (๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๘) เงินที่มื่อทอดให้เพื่อเป็นการกุศลสาธารณประโยชน์
- (๙) เงินรายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

ภายใต้แบ่งให้เทศบาลหรือให้เทศบาลจัดเก็บเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยรายได้เทศบาลนั้น จะตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนให้จังหวัด

หรือให้จังหวัดจัดเก็บเฉพาะท้องถิ่นนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลเพื่อ
กิจการส่วนจังหวัดด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
อำนาจเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตามกฎหมายดังกล่าว

มาตรา ๔๑ รายจ่ายของจังหวัดแบ่งออกเป็น ๗ ประเภท

- (๑) เงินเดือน
- (๒) ค่าใช้สอย
- (๓) การจรรยา
- (๔) รายจ่ายในการลงทุน
- (๕) การชำระหนี้เงินกู้
- (๖) การจ่ายตามข้อผูกพัน
- (๗) รายจ่ายในกิจการอื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๔๒ เงินค่าบอวยการตั้งสมาชิกสภาจังหวัดและกรรมการ
ของสภาจังหวัด ให้เป็นไปตามข้อบังคับซึ่งกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๓ ให้กระทรวงมหาดไทยตราระเบียบว่าด้วยการคัดเลือก
รวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สินส่วนจังหวัด การ
จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินส่วนจังหวัด การจัดหาพัสดุและการจ้าง
เหมาขนไว้

หมวด ๖

การควบคุม

มาตรา ๔๔ รัฐมนตรีอำนาจที่จะยุบสภาจังหวัดเพื่อให้ราษฎร
เลือกตั้งใหม่ ในคำดังขบเช่นนี้ ต้องแสดงเหตุผลและมีกำหนดให้เลือก
ตั้งสมาชิกใหม่ภายในเก้าสิบวัน

ในกรณีดังกล่าวในวรรคแรก ให้แต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒
คนใหม่

มาตรา ๔๕ ผู้ว่าราชการภาคอาจตั้งยกเลิกมติซึ่งมิใช่ข้อ
บัญญัติจังหวัดเมื่อเห็นความตันทกษณะเป็นการเมืองแห่งรัฐ หรือ
ฝ่าฝืนกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับของทางราชการ หรือนอกเหนือกิจการ
ส่วนจังหวัด

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นความผิดของสภาจังหวัดเข้า
ลักษณะดังกล่าวในวรรคแรก ผู้ว่าราชการจังหวัดจะขอยกการปฏิบัติ
ตามมติไว้ก่อนก็ได้ แต่ขอไปขังผู้ว่าราชการภาค ถ้าผู้ว่าราชการ
ภาคไม่ตั้งเพิกถอนภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่สภาจังหวัดมีมติ
ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องปฏิบัติตามมติทันที

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๖ ให้สมาชิกสภาจังหวัดที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้วใน
วันใช้พระราชบัญญัตินี้พ้นจากตำแหน่ง และให้ดำเนินการเลือกตั้งและ
แต่งตั้งสมาชิกสภาจังหวัดใหม่ภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ

ในระหว่างเวลาดังกล่าวไม่มีสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้
อำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัดเดิมตกเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
จังหวัด

มาตรา ๔๗ ในระหว่างเวลาดังกล่าวไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำบทบัญญัติแห่ง

พระราชบัญญัติการเดือกตงด์มาชิกัดสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๗๒
 พระราชบัญญัติการเดือกตงด์มาชิกัดสภาจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช
 ๒๔๗๕ และพระราชบัญญัติการเดือกตงด์มาชิกัดสภาจังหวัด (ฉบับที่ ๓)
 พ.ศ. ๒๔๗๗ มาใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ถ้ายังมีได้กำหนดชนและตำแหน่งโคเบนชาราชการ
 ด่วนจังหวัด ให้ข้าราชการด่วนภูมิภาคในจังหวัดที่มหนาทเกยวชองกับ
 กิจการนน ดำเนินกิจการไปพลางก่อน และถ้าไมม่เจาหนาททเกยวชอง
 ผู้วราชการจังหวัดจะให้หัวหน้าด่วนราชการประจำจังหวัดนนเป็นผู้รับ
 ผิดชอบก็ได้

มาตรา ๔๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการ
 ตามพระราชบัญญัติ และให้มอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการ
 ตามพระราชบัญญัติ
 กฎกระทรวงนน เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้
 บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติ
 สภาจังหวัด พ.ศ. ๒๔๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ. ๒๔๗๕ และ พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้กำหนด
 อำนาจหน้าที่ให้สภาจังหวัดเป็นเพียงที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ขาดอำนาจหน้าที่
 และกำลังเงินที่จะทำมืารงท้องถันในจังหวัดนน จึงเห็นสมควรจะปรับปรุงให้จังหวัดมี
 อำนาจหารายได้และดำเนินกิจการเองได้ ทั้งให้สภาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

พุทธศักราช ๒๔๗๖

ประชาธิปก ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ดังว่า

โดยที่ตำแหน่งแทนราษฎรทวายคำปรึกษาว่าสมควรจัดระเบียบการ
ตรวจเงินแผ่นดินไว้ให้เรียบร้อยสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของตำแหน่งแทนราษฎร ดังต่อไปนี้ :-

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติว่าด้วย
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๖"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ
ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้โอนการงานและบรรดาพนักงานเจ้าหน้าที่กรม
ตรวจเงินแผ่นดิน ไปตั้งกักคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจและหน้าที่
ดังต่อไปนี้

(๓) ตรวจสอบงบรายรับรายจ่ายของแผ่นดิน หรือของ
แต่คงฐานะการเงินแผ่นดินประจำปี ซึ่งคณะรัฐมนตรีจะนำเสนอกับ
สภาผู้แทนราษฎร และแสดงความคิดเห็นว่ารายการจำนวนเงินรับและจ่าย
ตามงบประมาณได้เป็นไปตามงบประมาณประจำปีและตามความจริงหรือไม่

(๒) ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปีและแสดง
ความคิดเห็นว่าการรับจ่ายเป็นการถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่

(๓) ตรวจสอบบัญชีของทบวงการเมืองใด ๆ ที่นายกรัฐมนตรี
จะได้นำให้ตรวจสอบเป็นครั้งคราวแล้วทำรายงานเสนอ
นายกรัฐมนตรี

(๕) เมื่อทำการตรวจสอบบัญชีและเอกสารใด ๆ ปรากฏ
ว่าบัญชีไม่ถูกต้องและเป็นการทุจริต ก็มอบคดีให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำให้
ผิดต่อศาลตามกฎหมาย

(๕) ทำการตรวจบัญชีเอกสาร และทรัพย์สิน ของ ทบวง
การเมือง

(๖) เรียกพนักงานเจ้าหน้าที่ทบวงการเมืองที่รับตรวจมา
เพื่อสอบสวน

(๗) เรียกบุคคลใด ๆ มาให้การเป็นพยาน ในการตรวจ
สอบบัญชีเอกสารและทรัพย์สินของแผ่นดิน

มาตรา ๖ บัญชีการรับจ่ายเงิน ของ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินนั้น ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตั้งพนักงานในกระทรวงการคลังไปทำการตรวจสอบ และทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๗ การตรวจสอบรายจ่ายราชการลับ ให้ถือว่าเป็นการจ่ายจริงได้ต่อเมื่อนายกรัฐมนตรีได้ลงนามอนุมัติแล้ว

มาตรา ๘ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ

(๒) กรรมการ

(๓) เดชาธิการ

มาตรา ๙ ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการนั้น ได้แก่ผู้ที่คณะรัฐมนตรีได้เลือกขึ้นเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้รับความเห็นชอบจากสภาแล้ว

มาตรา ๑๐ ประธานกรรมการมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและควบคุมกิจการทั้งหลายของคณะกรรมการนี้ และเป็นประธานในการประชุมของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๑ ให้มีกรรมการมาประชุมอย่างน้อย ๕ นาย จึงจะเป็นองค์ประชุมได้

การลงมติฉันทยขอปรึกษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการชี้ขาด

ในกรณีที่ประธานกรรมการมานั่งในที่ประชุมไม่ได้ ให้คณะกรรมการประชุมกันเลือกกรรมการผู้หนึ่งคนหนึ่งเป็นประธานชั่วคราว

ประชุมกัน มติของที่ประชุมซึ่งประธานคณะกรรมการมีได้มานั้น
ต้องรับอนุมัติจากประธานคณะกรรมการก่อนจึงจะสมบูรณ์

มาตรา ๑๒ การที่จะนำเรื่องเด่นคณะกรรมการพิจารณา
ท่านว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานคณะกรรมการเป็นผู้ปฏิบัติ

เรื่องที่จะอยู่ในมาตรา ๕ (๓) (๒) (๓) และ (๔) ประธาน
คณะกรรมการของนำเด่นของที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย
ชี้ขาดเสมอ

เรื่องที่จะอยู่ในมาตรา ๕ (๕) (๖) (๗) และเรื่องอื่น ๆ นั้น
ประธานคณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยว่าจะสมควรเด่นที่ประชุมหรือไม่
ตามพฤติการณ์

ประกาศมา ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖ เป็น
ที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ

พุทธศักราช ๒๔๗๖

พระราชปึก ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ดังว่า

โดยที่สภาพแทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรแก้ไขวิธีการ
งบประมาณให้เหมาะแก่ความต้องการแห่งสมัยยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภามันแทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธี
การงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๖”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจ
จานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พุทธ
ศักราช ๒๔๕๖ และบรรดากฎและข้อบังคับใดๆ ซึ่งขัดหรือแย้งกับ
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้กระทรวงทบวงกรมทำงบประมาณรายรับรายจ่าย
ประจำปีตามลักษณะและในแบบซึ่งกระทรวงการคลังได้วางไว้ และ
ให้ยื่นงบประมาณไปให้กระทรวงการคลังภายในวันซึ่งกระทรวงการคลัง
กำหนด แต่ไม่ก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน

มาตรา ๕ ให้กระทรวงทบวงกรมทำคำอธิบายและบัญชีเพม
เติมโดยละเอียดเพื่อประกอบงบประมาณที่แนบมา

* มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เสนอร่าง
พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีต่อสภาผู้แทนราษฎร ภายในวันที่
๓๕ กุมภาพันธ์ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรปรึกษาดังมติตามรัฐธรรมนูญ

** มาตรา ๗ งบประมาณประจำปีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การคลังเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรนั้น ให้แสดงยอดเงินรายรับรายจ่าย
เป็นหมวดหมู่ และบัญชีรายละเอียดประกอบ

มาตรา ๘ ถ้าในปีใดจำนวนเงินที่อนุญาตได้ตามงบประมาณ
ปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็มีความจำเป็นที่จะตั้ง
รายจ่ายชนใหม่ในระหว่างปีสำหรับกิจการใหม่ อันมิได้กล่าวไว้ในงบ
ประมาณประจำปีนั้นก็ได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเเสนอร่าง
พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา

มาตรา ๙ เงินงบประมาณเหลือจ่ายตามที่อนุญาตไว้ในพระ-
ราชบัญญัติงบประมาณประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่ม

* มาตรานี้ได้ถูกยกเลิก และบัญญัติขึ้นแทน ให้ดูมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๗

** มีเพิ่มเติมเป็นมาตรา ๗ ทวิ ให้ดู พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๓)

แต่มนจะยกไปตั้งจ่ายในบ่ต่อไปมิได้ งบประมาณบ่ได้ตั้งเขตในอนท
๓๑ มีนาคม บนน

มาตรา ๑๐ เมื่อต้นบ่และได้รวบรวมรายรับรายจ่ายเข้ายอด
บัญชีดำเสร็จแล้ว ให้กระทรวงการคลังรับทำรายงานอธิบายจำนวนเงิน
รายรับรายจ่ายในระหว่างบ่เสนอกณะรัฐมนตรี เพื่อยนทอดภานุแทน
ราษฎรต่อไป

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมหน้าทการศึกษา
การให้เบงไปตามพระราชบัญญัติบ่ และใหม่อำนาจออกกฎกระทรวง
เพือปฏิบัติกรให้เบงไปตามพระราชบัญญัติบ่

กฎกระทรวงบ่บ่ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้
บ่งคับได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๒ เบนบท ๘
ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๒
เป็นบท ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วย
วิธีการงบประมาณบางประการ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
การงบประมาณ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๒”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๔๙๓
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๐ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ ทวิ เงินงบประมาณประจำ ประเภทเงินเดือน
ของกรมหรือสำนักงานหนึ่ง ๆ ในกระทรวงเดียวกัน ถ้ามีเหตุพิเศษเพื่อ
จะกำหนดจำนวนแห่งอัตราเงินเดือนและได้ทำความตกลงกับ ก.พ. ตาม
มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๒
ก่อนแล้ว จะรวมสัมทบงบประมาณประเภทเงินเดือนของกรมอื่นหรือ
ของสำนักงานปลัดกระทรวงในกระทรวงนั้น หรืองบประมาณของ
สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์ จะรวมสัมทบกับงบประมาณของ
สำนักพระราชวังก็ยอมทำได้”

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษา
การให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติการงบประมาณ

(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๘๓

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตย์ที่พอลภา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๓

เป็นบท ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่าสมควรแก้ไขวิธีการงบประมาณให้เหมาะสมแก่ความต้องการแห่งสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติตนใหม่เรียกว่า "พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๘๓"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติตนตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ บังคับประมาณรายรับรายจ่ายประจำปี ให้เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม และหมดเขตวันที่ ๓๑ ธันวาคม แห่งปีเดียวกัน ตามบัญญัติ กำหนดเวลาดังกล่าวแล้วนั้น ให้เรียกค่าบังประมาณ และให้เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๕ ให้กระทรวงมหาดมืองทำงบประมาณรายรับรายจ่ายประจำปีตามลักษณะและแบบ ซึ่งกระทรวงการคลังได้วางไว้ และให้ยื่นงบประมาณไปให้กระทรวงการคลัง ภายในวันซึ่งกระทรวงการคลัง จะได้กำหนด

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีต่อสภาผู้แทนราษฎร ภายในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ก่อนเริ่มงบประมาณ

มาตรา ๗ สำหรับงบประมาณแผ่นดินระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ นั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เสนอร่างพระราชบัญญัติพิเศษต่อสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๖

อาศัยความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ
พุทธศักราช ๒๔๗๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎไว้
ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑

สภาพของงบประมาณแผ่นดิน

ข้อ ๑ งบประมาณ คือบัญชียอดเงินแผ่นดินทั้งหมด ที่
ประมาณว่าจะได้และจะจ่ายในรอบหนึ่ง กำหนดแต่เดือนเมษายนถึง
เดือนมีนาคม

ข้อ ๒ งบประมาณแยกเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) งบประมาณรายได้ เป็นบัญชียอดเงินซึ่งประมาณว่า
จะได้จากรายการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. หมวดภาษีอากร เป็นรายได้ที่รัฐบาลเรียกเก็บเพื่อ
ประโยชน์แห่งรัฐ เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีสรรพสามิต และอากรแสตมป์
อากรมรดก อากรศุศฎการ เป็นต้น

ข. **หมวดค่าธรรมเนียม** เป็นรายได้ที่เก็บโดยรัฐบาลทำ
กิจการให้ เช่น ค่าธรรมเนียมอำเภอ ค่าธรรมเนียมเรือผ่านประตูน้ำ
เป็นคน

ค. **หมวดผลประโยชน์** ได้แก่รายได้ซึ่งเกิดจากสมบัติของ
แผ่นดิน เช่น รายได้จากป่าไม้ เหมืองแร่ ดอกเบี้ยเงินฝาก ฯลฯ และ
การรัฐพาณิชย์ มีการรถไฟ การไปรษณีย์โทรเลข การไฟฟ้า การ
ประปา เป็นต้น

ง. **หมวดเบ็ดเตล็ด** เป็นรายได้อื่น ๆ อันสังเคราะห์เข้า
ในหมวดหนึ่งหมวดใดไม่ได้ เช่น เงินเหลือจ่ายบงกชกึ่งคน เป็นต้น

รายละเอียดประเภทรายได้ของหมวดต่าง ๆ มีแจ้งอยู่ในภาคผนวก
ซึ่งอาจแก้ไขเพิ่มเติมตามควรแก่กาลในภายหน้าก็ได้

(๒) **งบประมาณรายจ่าย** เป็นบัญชียอดเงินซึ่งประมาณว่า
จะจ่ายตามรายการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

* ก. **เงินเดือน** คือเงินที่จ่ายเป็นรายเดือนให้แก่ข้าราชการ
ที่ดำรงตำแหน่งประจำการในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ

ข. **ค่าใช้จ่าย** คือเงินค่าใช้จ่ายซึ่งกระทรวงทบวงกรมจ่าย
เพื่อดำเนินกิจการไปตามปกติ จำแนกเป็น ๕ ลักษณะ คือ

ลักษณะ ๑ **ค่าจ้างและเบียดยง** เป็นเงินจ่ายให้แก่บุคคลเป็น
ค่าจ้างแรงงานและค่าเบียดยงตามอัตราแหว่แต่กำหนด เช่น ค่าจ้างเฝ้า
สถานที่ ค่าจ้างขนสัตว์ ค่าจ้างตามกบค่าเบียดยง เงินต้นบนรางวัล ฯลฯ

ที่มีเครื่องหมาย * ได้ถูกยกเลิก และใช้ความใหม่แทน ให้ดูกฎกระทรวงการคลัง
ออกตามความในมาตรา ๑๑ แห่ง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๖ (ฉบับที่ ๒)

ลักษณะ ๒ ค่าพดด้ เป็นค่าตั้งของเครื่องใช้ในสำนักงานที่ราชการ
เช่น ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องพิมพ์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

ลักษณะ ๓ ค่าบำรุงรักษาสถานที่ราชการ เป็นรายจ่ายค่าแรง
และค่าของที่เกี่ยวข้องกับการบูรณะซ่อมแซมที่ทำการ เรือนแพ ถนน
สะพาน คลอง ประตูน้ำ และสิ่งทศดกบที่ดิน ฯลฯ

ลักษณะ ๔ ค่าใช้สอยเบ็ดเตล็ด เป็นรายจ่ายเบ็ดเตล็ด เช่น
ค่าน้ำ ค่าแรงไฟ ค่าโทรศัพท์ โทรศัพท์ ค่าเช่าสถานที่ ฯลฯ กับรายจ่าย
อย่างอื่นซึ่งจะตั้งเพราะเหตุว่าลักษณะหนึ่งลักษณะใดไม่ได้ กัดังไว้ใน
ลักษณะนี้

ลักษณะ ๕ เงินอุดหนุน เป็นรายจ่ายอุดหนุนและบำรุงตั้งมาคม
หรือตั้งถาวรการกุศลต่าง ๆ เช่น อุดหนุนราชบัณฑิตยสถาน ศึกษาศาสนา
โรงพยาบาลโรคเรื้อรัง ฯลฯ การบำรุง มีข้าราชการงานสันนิบาตชาติ
ณ สิงคโปร์ บำรุงสำนักอุทกนิยาม ฯลฯ

รายละเอียดประเภทรายจ่ายของลักษณะต่าง ๆ มีแจ้งอยู่ใน
ภาคผนวก ซึ่งอาจแก้ไขเพิ่มเติมตามควรแก่กาลในภายหน้าก็ได้

ก. การจร คือรายจ่ายที่มีลักษณะพิเศษไม่เป็นการประจำ
โดยการกระทำนั้นจะไม่กระทำเสมอทุกปี คือ เมื่อกิจการนั้นดำเนิน
เสร็จสิ้นแล้วไม่ต้องจ่าย คงจำแนกออกได้เป็น ๔ ลักษณะ คือ

ลักษณะ ๑ การก่อสร้าง คือการก่อสร้างซึ่งกระทำคราวเดียว
เช่นสร้างตึก เรือนโรง ถนน สะพาน ฯลฯ

ลักษณะ ๒ การจัดซื้อ คือการซื้อเครื่องมือ เครื่องจักร เครื่อง
อาวश्यकภัณฑ์ ซึ่งเป็นการซื้อใหม่ หรือซื้อเพิ่มเติมเป็นจำนวนเงิน
ตั้งแต่หนึ่งพันบาทขึ้นไป หรือการจ้างเหมา หรือทำเครื่องพาหนะ ซึ่ง
กระทำคราวเดียวและรักษาไว้ใช้ต่อไป

ลักษณะ ๓ การซ่อมแซมหรือทำเพิ่มเติม คือการซ่อมแซม
หรือทำเพิ่มเติมตกรถยนต์ โรง ซึ่งเป็นการแก้ไขรูปต้นฐาน หรือ
เปลี่ยนแปลงวัตถุเดิมทั่วไป หรือเป็นส่วนใหญ่ราคาเกินกว่าห้าร้อยบาท
ขึ้นไป หรือแม้การซ่อมแซมนั้นจะไม่เป็นการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง
รูปต้นฐานแต่ราคาเกินกว่าพันบาท

ลักษณะ ๔ การพิเศษ คือรายจ่ายเป็นครั้งคราว เช่น ไปดูการ
ต่างประเทศ หรือรับรองแขกเมือง

ง. รายจ่ายพิเศษ คือ การจ่ายคล้ายคลึงกับการจร เฉพาะ
อย่างยกเป็นการจ่ายทบงเกิดผลโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น จ่ายสร้าง
ทางรถไฟ จะต้องพิจารณาณตอนจะพึงบังเกิดจากการเดินรถด้วย
เป็นต้น

ส่วนที่ ๒

วิธีทำงบประมาณ

ข้อ ๓ รายได้และรายจ่ายนั้น ให้คำนวณตั้งทุกยอด และให้
ตั้งจำนวนที่คำนวณตั้งนั้นในงบประมาณ

ข้อ ๔ การประมาณตั้งเงินลงในงบประมาณนั้น ให้ตั้งจำนวน
เต็มบาท เศษของบาทให้ครบถ้วนเป็นหนึ่งบาท

ข้อ ๕ งบประมาณรายได้

การคำนวณยอดงบประมาณรายได้นั้น ให้แจ้งเหตุ
เกณฑ์การคำนวณและแจ้งข้อความดังต่อไปนี้ (ถ้ามี) ด้วย

- ก. รายได้จริงของปีก่อนๆ เบนรายบถขึ้นไป ๕ ปี
- ข. รายได้จริง ๖ เดือนหลังของปีก่อนเท่าใด กับ ๖
เดือนต้นของบปัจจุบันเท่าใด
- ค. อัตราและเกณฑ์คำนวณที่คงเก็บ และจำนวนซึ่ง
ประเมินจะเก็บได้
- ง. เงินค้างเก่าประมาณว่าจะยกมาเก็บเท่าใด และ
ประเมินว่าจะเก็บได้เท่าใด
- จ. เหตุผลอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการประมาณ
- ฉ. ถ้าจำนวนเงินที่คงเก็บกับจำนวนเงินงบประมาณ
ปีก่อน คงแต่ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ หรือพันบาทขึ้นไป
ก็ให้แจ้งโดยพิสดาร

ข้อ ๖ งบประมาณรายจ่าย

(๑) เงินเดือน

ก. ตำแหน่งอนุมัติแล้ว การคำนวณเงินให้คิดตั้งไม่เกิน
๓๒ เดือน ส่วนผู้ที่รับค่าอัตรา ให้คำนวณในอัตราขั้นค่าของตำแหน่ง
นั้น และทำบัญชีรายละเอียดตั้งเงินรับจริง และจำนวนเงินที่คงตาม
แบบ จ. ๑๔ ถ้าเป็นตำแหน่งที่ตั้งใหม่เก็บและจ่ายจากเงินที่คงเบงก่อน
ในงบประมาณเก่า หรือจ่ายในเงินโอนจากประเภทอื่น หรือจ่ายใน
งบประมาณเพิ่มเติม ก็ให้ทำบัญชีรายละเอียดประกอบตามแบบ จ. ๑๕
และหมายเหตุในงบประมาณให้ชัดเจน

ข. เงินเพิ่มตามขั้น ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนเขาอัตรา
 ขั้นค่าเดียว แต่ยังไม่ถึงอัตราขั้นสูง จะขอเพิ่มเงินเดือน ก็ให้ทำ
 บัญชีตามแบบ จ. ๑๖ ขึ้นทางหากเฉพาะกรม ด้วยยกยอดเงินที่ขอเพิ่ม
 ไปตั้งบวกไว้ข้างท้ายยอดเงินเดือนของกรม รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น
 ที่ขอตั้งงบประมาณเงินเดือนสำหรับกรมนั้น ๆ

ค. ตำแหน่งใหม่ ให้ตั้งยอดเพิ่มไว้ข้างท้าย และให้ทำบัญชี
 ตำแหน่งตามแบบ จ. ๑๗ และบนทุกคำขแข็งแ่งคงเหตุผลความจำเป็น
 ที่ขอตั้งเพิ่มชน

(๒) ค่าใช้จ่าย

การคำนวณค่าใช้จ่ายตั้งในงบประมาณประจำปี ให้ถือจำนวน
 เงินที่ได้จ่ายจริงในปีก่อนเป็นเกณฑ์กำหนด และประมาณให้ใกล้เคียงกับ
 ที่จะรับจ่ายจริงในปีหน้า ทั้งนี้มุ่งหมายรายจ่ายทุกประเภทนอกจาก
 รายจ่ายบางประเภทที่มิขอผูกพัน เช่น เงินอุดหนุนต้นมาคม เป็นต้น ถ้า
 ประเภทใดจำเป็นต้องตั้งเงินเพิ่มชน ก็ให้ขแข็งเหตุผลโดยละเอียด

ค่าใช้จ่ายลักษณะใดมีประเภทเงินที่จะตั้งจ่ายเกินกว่า ๑ ประเภท
 ขึ้นไป ให้รวมยอดเป็นลักษณะ แล้วรวมยอดลักษณะเป็นยอดเงินค่า
 ใช้ตั้งของกรมกองนั้น ๆ

(๓) การจร

การคำนวณการจรตั้งในงบประมาณประจำปี ต้องกำหนดให้
 ใกล้เคียงที่จะจ่ายจริง และให้ตั้งคำขแข็งประกอบแ่ง

ก. ลักษณะของงาน

- ข. ประมาณว่าจะต้องจ่ายถึงต้นจนการนั้นสำเร็จเท่าใด
 ค. จำนวนที่ได้จ่ายไปแล้วเท่าใด
 ง. จำนวนเงินที่ขอตั้งในงบประมาณประจำปีเท่าใด

(๔) รายจ่ายพิเศษ

การกำหนดเงินรายจ่ายพิเศษตั้งในงบประมาณประจำปี ต้องกำหนดให้ใกล้เคียงที่จะจ่ายจริงและให้ตั้งค่าชี้แจงเช่นเดียวกับการกำหนดการจร แต่ต้องแสดงประโยชน์หรือผลกำไรอันพึงจะได้รับจากงานนั้นด้วย

ข้อ ๗ งบประมาณเงินเดือน ค่าใช้สอย การจร หรือรายจ่ายพิเศษที่ได้รับอนุญาตเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมประจำปี หรือเงินที่ได้โอนมาหรือตัดแล้วตามพระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณประจำปี ให้รวมยอดไว้ในงบประมาณประจำปีนั้นตามกรณี และให้หมายเหตุแจ้งจำนวนเงินเพิ่มหรือโอนเพิ่มเติมด้วย

ส่วนที่ ๓

โครงการ

ข้อ ๘ โครงการใดที่จะขอเพิ่มงบประมาณประจำปี ให้ยื่นโครงการนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และเมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้ยื่นกระทรวงการคลังภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม การขอตั้งงบประมาณให้แยกไว้เฉพาะการนบนรายประเภทตามข้อ ๖

ส่วนที่ ๔

หน้าที่ผู้ทำงบประมาณ

ข้อ ๙ หัวหน้ากรมทำงบประมาณด้วยแบบ จ. ๘ (รายได้) แบบ จ. ๘ (รายจ่าย) แบบ จ. ๑๐ (เงินเดือน) แบบ จ. ๑๑ (ค่าใช้จ่าย) แบบ จ. ๑๒ (การจร) แบบ จ. ๑๓ (รายจ่ายพิเศษ) ยื่นเจ้ากระทรวง คือรายได้ภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม รายจ่ายภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม

ข้อ ๑๐ เจ้ากระทรวงพิจารณางบประมาณตามข้อ ๘ แล้วให้ทำงบประมาณพร้อมด้วยคำชี้แจงอย่างละเอียดรับยื่นต่อกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง คือรายได้ภายในวันที่ ๓ พฤศจิกายน รายจ่ายภายในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน

ข้อ ๑๑ งบประมาณของกระทรวงใดจะยื่นภายในกำหนดไม่ได้โดยเหตุใดๆ เจ้ากระทรวงต้องชี้แจงเหตุผลของไปยั้งกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ภายในกำหนดเวลายื่นงบประมาณพร้อมด้วยจำนวนเงินโดยประมาณ แล้วให้ยื่นงบประมาณภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันครบกำหนดยื่นเป็นต้นไป

ข้อ ๑๒ ถ้ากระทรวงใดมิได้ยื่นงบประมาณภายในกำหนด กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง จะคำนวณตั้งเงินให้ตามทเห็นสมควร

ข้อ ๑๓ เมื่อกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง รับงบประมาณของกระทรวงต่างๆ หรือคำนวณตั้งงบประมาณให้ตามความในข้อ ๑๒ แล้ว ต้องตรวจสอบและทำบันทึกเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม

ข้อ ๑๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนัดประชุมเจ้ากระทรวงเพื่อพิจารณางบประมาณที่ขอ อธิบดีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เป็นผู้จัดบันทึกรายงานการพิจารณานาน

ข้อ ๑๕ อธิบดีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ทำบัญชีงบประมาณประจำปีตามพิจารณาแล้วในข้อ ๑๔ เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อดงนามยกลงต่อคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๐ มกราคม

ข้อ ๑๖ การพิจารณางบประมาณในชั้นคณะรัฐมนตรี เป็นหน้าที่เจ้ากระทรวงที่แจ้งเหตุผลความจำเป็นและนโยบายในการตั้งงบประมาณ การจัดบันทึกขอค่างอนเกินออกเงินเป็นหน้าที่อธิบดีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๗ ยอดเงินงบประมาณรายได้ที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ตั้งเป็นงบประมาณประจำปีได้นั้น ให้กรมบัญชีกลางรวบรวมยอดและร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๑๘ การพิจารณางบประมาณในคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎร เป็นหน้าที่ผู้แทนรัฐบาลแถลงนโยบายและชี้แจงเหตุผล อธิบดีกรมบัญชีกลาง หรือผู้แทนแถลงคดีพิเศษคดีคดีและบันทึกยอดเงินที่ค่างอน

ข้อ ๑๙ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้อนุมัติงบประมาณยอดเงินใดเพียงใด และประกาศใช้พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีแล้ว ให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ทำรายละเอียดยอดเงินส่งไปยังกระทรวงต่าง ๆ ภายในกำหนด ๓ เดือน นับจากวันประกาศใช้พระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๕

การส่งจ่าย

ข้อ ๒๐ เมื่อกระทรวงต่าง ๆ ได้รับรายละเอียดงบประมาณจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังแล้ว ตามความในข้อ ๑๘ ให้ปฏิบัติตามการดังต่อไปนี้

* (๑) เงินเดือน ให้เจ้าหน้าที่จัดการทำบัญชีขอถ้อยจ่าย แดงตั้งตำแหน่งรายนาม และเงินเดือนตามแบบ จ. ๑๘ ดังกระทรวงการคลัง สำหรับราชการบริหารส่วนกลาง ๒ ตำรับ ส่วนภูมิภาค ให้ทำเป็นรายจังหวัด ๆ ละ ๕ ตำรับ ภายในเดือนมิถุนายนของบนน

(๒) ค่าใช้สอย ถ้ากระทรวงใดประสงค์จะตัดเงินไปส่งจ่ายตามจังหวัดต่าง ๆ ก็ให้ทำบัญชีแสดงรายการละเอียดตามแบบ จ. ๑๘ ดังกระทรวงการคลัง ๕ ตำรับ ภายในเดือนมิถุนายนของบนน

(๓) การจร หรือรายจ่ายพิเศษ เมื่อกระทรวงใดประสงค์จะตัดเงินไปส่งจ่ายทางจังหวัด ให้ทำประมาณการพร้อมด้วยรายละเอียดยื่นต่อกระทรวงการคลัง ๕ ตำรับ

(๔) เบี้ยหวัดหรือบำนาญ เมื่อกระทรวงใดประสงค์จะขอจ่ายทางจังหวัด ให้ทำบัญชีขอถ้อยจ่ายตามแบบ จ. ๒๐ ดังกระทรวงการคลัง ๕ ตำรับ ภายในเดือนพฤษภาคมของบนน

ข้อ ๒๑ เมื่อกระทรวงใดประสงค์จะตัดเงินไปส่งจ่ายทางต่างประเทศ ให้ทำบัญชีขอถ้อยจ่าย สำหรับเงินเดือนตามแบบ จ. ๒๑ ค่าใช้สอยตามแบบ จ. ๒๒ (ถ้าเป็นเงินค่าเช่ารถยนต์ในต่างประเทศ ให้ใช้แบบ จ. ๒๓) เบี้ยหวัดหรือบำนาญตามแบบ จ. ๒๔ แยกเป็น

รายได้ทางอุตสาหกรรมหรือสถานกงสุลประจำประเทศนั้น ๆ ดังกระทรวงการคลัง
อย่างละ ๔ ล้านบาท ภายในเดือนมิถุนายนของปีนั้น

ส่วนที่ ๖

การโอนเงินในงบประมาณ

* ข้อ ๒๒ การโอนเงินเดือนเหตจ่ายจากตำแหน่งหนึ่งมาเพิ่มอีก
ตำแหน่งหนึ่งที่ไม่พอแก่การลจ่าย หรือ โอนเงินเดือนเหตจ่ายมาตั้ง
เป็นตำแหน่งใหม่ จะโอนได้ก็ต่อเมื่อได้รับความตกลงจากกระทรวง
การคลัง

ข้อ ๒๓ การ โอนเงินค่าใช้จ่ายระหว่างประเภทย่อยในลักษณะ
เดียวกัน หรือจากลักษณะหนึ่งไปเพิ่มอีกลักษณะหนึ่ง จะโอนได้ก็ต่อ
เมื่อได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๔ การโอนเงินการจร หรือเงินรายจ่ายพิเศษ จากรายการ
หนึ่งไปอีกรายการหนึ่งในงานเดียวกัน หรือจากงานหนึ่งไปอีกงานหนึ่ง
จะโอนได้ก็ต่อเมื่อได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๕ การ โอนเงินตามความในข้อ ๒๒, ๒๓, ๒๔ นั้น ให้จัด
ภายในกระทรวงการคลัง ก่อนสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ของปีงบประมาณ
นั้น ๆ

ข้อ ๒๖ การโอนระหว่างประเภทใหญ่ คือ เงินเดือน ค่าใช้จ่าย
การจร และเงินรายจ่ายพิเศษ หรือ โอนเงินงบประมาณต่างสำนักงาน
จะโอนได้โดยบทแห่งพระราชบัญญัติ ซึ่งในระยะตอนคนบให้จัดทำตั้ง
กระทรวงการคลัง ภายในวันที่ ๓๕ กันยายน ระยะตอนปลาดายบ ภายใน
วันที่ ๓๕ มกราคม ของปีงบประมาณนั้น ๆ

ส่วนที่ ๗

งบประมาณเพิ่มเติม

ข้อ ๒๗ งบประมาณเพิ่มเติมจะทำได้เฉพาะกรณีต่อไปนี้

- (๑) งบประมาณที่ได้รับอนุญาตไม่พอแก่ความต้องการ หรือ
- (๒) มีความจำเป็นเกิดขึ้นในระหว่างปี อันมีรายจ่ายซึ่งมิได้เตรียมไว้สำหรับนั้น และ
- (๓) ไม่มีเงินรายได้ในงบประมาณที่จะโอนมาได้

ทั้งนี้ ถ้าไม่ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจะบังเกิดความเสียหายแก่ราชการแล้ว จึงให้เจ้ากระทรวงนยงบประมาณเพิ่มเติมตามวิธีการงบประมาณประจำ

ส่วนที่ ๘

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๒๘ ในกรณีใดที่มหพิเศษสมควรจะยกเว้นจากกฎปฏิบัติ ตามความที่กล่าวแล้ว ก็ให้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ไชยยศสมบัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ ประเภทแห่งงบประมาณและแบบบัญชีที่โยกกฎกระทรวงการคลังนี้ ในทางปฏิบัติ กระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งแก้ไขบ้างตามความเหมาะสม

กฎกระทรวงการคลัง
ออกตามความในมาตรา ๑๑
แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ
พุทธศักราช ๒๔๗๖
(ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ข้อ ๒ (๒) ก. ข้อ ๖. ข้อ ๒๐ (๑), ข้อ ๒๒, แบบค้ำท้ายกฎกระทรวง แบบ จ. ๑๐ แบบ จ. ๑๔ แบบ จ. ๑๕ แบบ จ. ๑๖ แบบ จ. ๑๗ และแบบ จ. ๑๘ แบบ จ. ๒๑ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒ ๑๓๑

(๒) ๑๓๑

ก. เงินเดือน คือเงินที่จ่ายเป็นรายเดือนให้แก่บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการประจำการในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ

ข้อ ๖ งบประมาณรายจ่าย

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ หน้า ๖๕๑ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๔๗๐

(๑) เงินเดือน

ก. อัตราอนุมัติแล้ว การคำนวณเงินให้คิดคงไม่เกิน ๓๒ เดือน ส่วนผู้ที่ได้รับค่าอัตราให้คำนวณเท่าอัตรานั้น และทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวนเงินจริง และจำนวนเงินที่คงเบ็ดเสร็จในงบประมาณเก่า หรือจ่ายในเงินโอนจากประเภทอื่นหรือจ่ายในงบประมาณเพิ่มเติมก็ให้ทำบัญชีรายละเอียดประกอบตามแบบ จ. ๑๕ และหมายเหตุในงบประมาณให้ชัดเจน

ข. อัตราใหม่ ให้ตั้งยอดเพิ่มไว้ข้างท้าย และให้ทำบัญชีอัตราตามแบบ จ. ๑๗ และบันทึกค่าใช้จ่ายแสดงเหตุผลความจำเป็นของตงเพิ่มขึ้น

ข้อ ๒๐ ฯลฯ

(๑) เงินเดือน ให้เจ้าหน้าที่จัดการทำบัญชีชอถอจ่ายแสดงชน อดนคบรายนาม และอัตราเงินเดือนตามแบบ จ. ๑๘ ส่งกระทรวงการคลัง สำหรับราชการบริหารส่วนกลาง ๒ ตำรับ สำหรับส่วนภูมิภาค ให้ทำเป็นรายจังหวัด ๆ ละ ๔ ตำรับ ภายในเดือนมิถุนายนของปนน

ข้อ ๒๒ การโอนเงินเดือนเหลือจ่ายจากอัตราหนึ่งมาเพิ่มอีกอัตราหนึ่งที่ไม่พอแก่การเบิกจ่าย หรือ โอนเงินเดือนเหลือจ่ายมาคงจ่ายเป็นอัตราใหม่ จะโอนได้ต่อเมื่อได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง."

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๔๗๐

ไชยยศสมบัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

พระราชบัญญัติ

เงินคดคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
คณะองคมนตรี ในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร

อลงกฎ

ธานีวัต

มานวราชเสวี

อคฤเดชจรต

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

เป็นบทที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรจัดระบบการควบคุมเงินแผ่นดินว่าด้วยเงิน
คดคลังให้รัดกุม

พระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมี
พระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติคนเรียกว่า “พระราชบัญญัติเงิน
คดคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติฯ ให้ ใช้งบคตงแตงวณถจจากวณ
ประกาศในราชกิจจานเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติฯ

“ บัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ ” หมายความว่า บัญชีเงินฝาก
กระแสรายวันธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งกระทรวงการคลังมีไว้เพื่อ
ประโยชน์แห่งมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ

“ บัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ ” หมายความว่า บัญชีเงินฝาก
กระแสรายวันธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งกระทรวงการคลังมีไว้เพื่อ
ประโยชน์แห่งมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติฯ

“ มติให้จ่ายเงินไปก่อน ” หมายความว่า มติของรัฐสภาซึ่งได้
ตราขึ้นไว้เป็นพระราชบัญญัติอนุญาตให้รัฐบาลจ่ายเงินเพื่อกิจการที่
ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินั้นไปพลางก่อน จนกว่าจะได้ประกาศใช้
พระราชบัญญัติงบประมาณหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

“ เงินमतรองราชการ ” หมายความว่า เงินซึ่งกระทรวงการ
คลังอนุญาตให้ส่วนราชการมีไว้ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อบรรณ
จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายลดหย่อนประจำด้านงานตามข้อบงคบแตงระเบียบ
ของกระทรวงการคลัง

“ เงินฝาก ” หมายความว่า เงินที่กระทรวงการคลังรับฝากไว้
และจ่ายคนตามคำขอของผู้ฝากตามข้อบงคบแตงระเบียบของกระทรวง
การคลัง

“ เงินขายบิต ” หมายความว่า เงินที่กระทรวงการคลังรับไว้
ถน ทแห่งหนงเพอ โอนไปจ่าย ถน ทอกแห่งหนงตามข้อบงคบแตงระเบียบ
ของกระทรวงการคลัง

“ทุนหมุนเวียน” หมายความว่า ทุนที่คงชนเพอกิจการซึ่ง
อนุญาตให้นารายรับสมทบไว้ใช้จ่ายได้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราช
บัญญัติ

มาตรา ๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๓๓ บรรดาเงินที่คง
พึงชำระให้แก่รัฐบาลไม่ว่าเป็นภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ เงิน
กูหรือเงินอื่นใด หักหน้าด้วยราชการใด เก็บหรือรับเงินนหมหนาท
ควบคุมให้ส่งเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ หรือส่งคลังจังหวัด หรือคลัง
อำเภอตามกำหนดเวลาและข้อบังคับที่รัฐมนตรีกำหนด โดยไม่หักเงิน
ไว้เพื่อการใด ๆ เดย

รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดข้อบังคับอนุญาตให้หัวหน้าส่วนราชการ
ใด ๆ หักรายจ่ายตามแต่ละระบบได้จากเงินที่จะต้องส่งเข้าบัญชีเงิน
คงคลังบัญชีที่ ๑ หรือส่งคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอตั้งถาวรข้างบน
ได้ แต่รายจ่ายที่ถาวรนั้นต้องเป็นรายจ่ายที่มีกฎหมายอนุญาตให้
จ่ายได้

มาตรา ๕ การส่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ ให้
กระทำได้แต่เพื่อโอนเงินไปเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ เท่านั้น

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๒
การส่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ หรือคลังจังหวัด หรือคลัง
อำเภอ ให้กระทำได้แต่เฉพาะตามบทบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณ
ประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ
โอนเงินในงบประมาณ มิให้จ่ายเงินไปก่อน หรือพระราชกำหนดที่
ออกตามความในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่จ่ายเงินตามมติให้จ่ายเงินไปก่อนหรือตามพระราชกำหนด ให้ตั้งเงินรายจ่ายเพื่อชดใช้ ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำ หรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา ๓ ในกรณีต่อไปนี้ให้ตั้งจ่ายจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอได้ ก่อนที่มณฑลมหาดไทยอนุญาตให้จ่าย คือ

(๑) รายการจ่ายที่มณฑลมหาดไทยอนุญาตให้จ่ายเงินได้แล้วตามพระราชบัญญัติงบประมาณประจำ แต่เงินที่คงไว้มีจำนวนไม่พอจ่ายและพฤติการณ์เกิดขึ้นใหม่ความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว

(๒) มีกฎหมายใด ๆ ที่กระทำให้อำนาจจ่ายเงินเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ๆ และมีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว

(๓) มีข้อผูกพันกับรัฐบาลต่างประเทศที่กระทำให้อำนาจจ่ายเงินและมีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว

การจ่ายเงินในลำดับกรณีข้างบนนี้ เมื่อได้จ่ายแล้วให้ตั้งเงินรายจ่ายเพื่อชดใช้ ในพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมหรือพระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณ หรือพระราชบัญญัติงบประมาณประจำต่อไป

มาตรา ๔ เงินต่อไปนี้ให้ตั้งจ่ายจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอได้ คือ

(๑) เงินยมหัตถ์ของราชการ

(๒) เงินฝาก

(๓) เงินขายบิต

มาตรา ๕ การตั้งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๓ ให้เป็นหน้าที่รัฐมนตรี หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นผู้ตั้งจ่ายได้

มาตรา ๑๐ การตั้งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ ให้
 เป็นหน้าที่ของอธิบดีกรมคลัง หรือผู้ทอรรถมอบหมายและเจ้าพนักงาน
 ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยเฉพาะเพื่อการนเป็นผู้ลงลายมือชื่อรวมกัน
 ดังจ่าย

มาตรา ๑๑ การตั้งจ่ายเงินจากคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ
 ให้เป็นหน้าที่ของข้าหลวงประจำจังหวัด หรือผู้ทอรรถมอบหมาย
 มอบหมาย และให้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ถ้ามีเงิน
 เหลือจ่ายให้ตั้งเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๓ ตามวิธีการที่รัฐมนตรี
 กำหนด

มาตรา ๑๒ การจ่ายเงินเป็นทุน หรือเป็นทุนหมุนเวียนเพื่อการ
 ใดๆ ให้กระทำได้แต่โดยกฎหมาย

มาตรา ๑๓ องค์การใดๆ ของรัฐบาลที่ใดตั้งขึ้นแต่ก่อนอัน
 ใช้พระราชบัญญัติ หรือที่จัดตั้งขึ้นใหม่บรรดาที่ใช้ทุนหรือทุนหมุนเวียน
 นั้น ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดข้อบังคับว่าด้วยการจ่ายเงิน การเก็บ
 รักษาเงิน และการนำทุนหรือผลกำไรเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๓

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตาม
 พระราชบัญญัติ.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ควง อภัยวงศ์

นายกรัฐมนตรี

ข้อบังคับ

ว่าด้วยเงินยืมทดรองราชการ

พ.ศ. ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกข้อบังคับเงินรองจ่ายประจำออฟฟิศราชการ ร.ศ. ๑๒๓ หรือข้อบังคับระเบียบที่แย้งกับข้อบังคับนี้

ข้อ ๒ ส่วนราชการใดจำเป็นต้องมีเงินไว้ทดรองจ่ายดำเนินงานให้กระทรวงเจ้าสังกัดขออนุญาตต่อกระทรวงการคลัง เพื่อบอกเงินยืมทดรองราชการ

ข้อ ๓ เงินยืมทดรองราชการนั้น ให้จ่ายได้เป็นค่าใช้จ่ายย่อยปกติย่อย ตามประเภทที่อนุญาตไว้ในงบประมาณค่าใช้จ่ายย่อยของส่วนราชการนั้น ๆ

ข้อ ๔ การจ่ายเงินยืมทดรองราชการ ให้มีบัญชีพร้อมด้วยใบสำคัญคู่จ่ายไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๕ การเบิกเงินค่าใช้จ่ายเพื่อตั้งใช้เงินยืมทดรองราชการ ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง

ข้อ ๖ ในกรณีขุมเงินส่วนราชการหรือหมดความจำเป็นที่จะต้องมีเงินยืมทดรองราชการ ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ นำเงินยืมทดรองราชการเต็มจำนวนที่ได้รับอนุญาตตั้งคืนภายใน ๓๐ วัน.

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๙๕

ภ. บริรักษ์ทัพยาภิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ข้อบังคับ

ว่าด้วยการฝากและถอนคืนเงินต่อกระทรวงการคลัง

พ.ศ. ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเงิน
คลังคลัง พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กำหนดข้อ
บังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกข้อบังคับว่าด้วยการฝากและถอนคืนเงินการ
กยศตต่อพระคลัง ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก
๑๒๓ และฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๐ หรือ
ข้อบังคับและระเบียบที่แย้งกับข้อบังคับนี้

ข้อ ๒ เงินอันพึงฝากกระทรวงการคลังได้ต้องไม่เข้าลักษณะ
ดังต่อไปนี้ คือ

- ก. เงินงบประมาณ
- ข. เงินขององค์การที่มอบเงินทุนหมุนเวียน
- ค. เงินรายรับของรัฐ

ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังให้ฝากได้
เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

การนำเงินฝากคลัง ต้องขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง
ก่อน

ข้อ ๓ เงินของส่วนราชการหรือองค์การ ต้องนำฝากกระทรวงการคลังทั้งสิ้น เว้นแต่มีความจำเป็นต้องมีเงินสดไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นรายย่อย และหรือประสงค์จะขอกำหนดวงเงินฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการจ่ายเงิน ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

ในกรณีกระทรวงการคลังอนุญาตให้ฝากธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ถ้าเมื่อใดยอดเงินในบัญชีเกินกว่าวงเงินที่ได้รับอนุญาต ให้รับลดส่วนที่เกินนำส่งฝากคลังทันที

ข้อ ๔ การนำเงินตั้งชนบัญชีฝากคลังทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ใช้ใบนำส่งตามแบบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๕ การเบิกถอนคนเงินจากคลังทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ให้ใช้ฎีกาตามแบบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๖ การฝากหรือถอนคนตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ส่วนกลางให้ส่วนราชการหรือองค์การทวงเงินฝากหรือตั้งเบิกเงิน แต่ตั้งยอดเงินคงเหลือ พร้อมกับงดตายมือขอรับรองยอดเงิน ตามแบบกระทรวงการคลัง แนบไปพร้อมกับใบนำส่งหรือฎีกาด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๗ การเบิกเงินฝากจากคลัง ให้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลังโดยอัตโนมัติ

ข้อ ๘ เงินฝากที่ได้เบิกจากคลังแล้ว ถ้าจ่ายไม่หมดหรือยังไม่ได้จ่ายภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเงินไป ให้ผู้เบิกนำส่งฝากคลังในวันรุ่งขึ้น

ข้อ ๕ การจ่ายเงินหรือชำระเงินแก่เจ้าหนี้ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาทขึ้นไป สำหรับส่วนกลางให้จ่ายเป็นเช็ค เงินค่ากว่า ๑,๐๐๐ บาท จะจ่ายเป็นเช็คก็ได้ ถ้าต้องจ่ายเป็นเงินสด ก็ให้เบิกเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาเก็บรักษาไว้รอการจ่ายได้ไม่เกิน ๓ วันทำการ เมื่อพ้นกำหนดคนแถว ให้นำเข้าบัญชีเงินฝากของผู้เบิก ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย และเมื่อจ่ายไม่หมดหรือไม่ได้จ่ายภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้เบิกเงินไปจากคลัง ให้ผู้เบิกปฏิบัติกรณาดังคนคลังดังกล่าวในข้อ ๘

การออกเช็คสั่งจ่ายเงิน ต้องมีผู้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายรวมกัน
 ๓ คน

สำหรับส่วนภูมิภาค เงินที่ได้เบิกจากคลังแล้ว ถ้าจ่ายไม่หมดหรือยังไม่ได้จ่ายภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเงิน ให้ผู้เบิกนำส่งคนคลังในวันทำการรุ่งขึ้น

ข้อ ๑๐ การถอนคนสำหรับส่วนกลาง ให้รวมใช้สมุดคู่มือวางฎีกา (บัตรเบิก) ของส่วนราชการและองค์การอื่นๆ

ข้อ ๑๑ ในวสันเดือน ให้คลังจังหวัดหรือคลังอำเภอเก็บยอดในบัญชีเงินฝากทุกประเภททรงรับทงจ่าย นำไปแยกลงในแบบของกระทรวงการคลัง เมื่อรวมเงินรับเงินจ่ายเท่าใด ให้นำยอดเงินไปลงในงบเดือนหมวดเงินรับฝาก ตามประเภทที่ได้รับได้จ่าย แล้วแสดงยอดเงินคงเหลือส่งกรมบัญชีกลาง พร้อมงบเดือน

อนึ่ง เงินฝากประเภทใด แม้ไม่มีการรับและจ่าย แต่ถ่ายยอดเงินฝากยังมีคงเหลืออยู่ ก็ให้คลังแสดงยอดเงินคงเหลืออนนลงในแบบของกระทรวงการคลัง ส่งไปให้ตรวจสอบด้วย

ข้อ ๑๒ ผู้มีหน้าที่นำเงินมาฝากหรือถอนคนเงินจากคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ ต้องนำปาดับคตามแบบของกระทรวงการคลัง ยื่นต่อคลัง เมื่อคลังได้รับเงินนำส่งแล้วหรือได้จ่ายถอนคนเงินไปเท่าใด ก็ให้คลังตรวจหรือจ่ายในปาดับคพร้อมกับแสดงยอดเงินคงเหลือและตั้งตามข้อช้อกากับไว้ทุกคราว

ข้อ ๑๓ เมื่อผู้มีหน้าที่ฝากหรือถอนคนเงินมาไม่ได้ จะให้ผู้อนอปปาดับคแทนตัว จะต้องแจ้งให้คลังทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้าปาดับคหาย ให้รีบแจ้งให้คลังทราบโดยทันที ห้ามมิให้คลังรับฝากเงินหรือจ่ายถอนคนเงินโดยไม่มปปาดับคมายื่นเป็นอันขาด

ข้อ ๑๔ เอกอัครราชทูตหรือกงสุลในดินแดนที่นอกเขตการเงินท้องถิ่น ให้เก็บรักษาไว้ ณ ที่ปลอดภัย ส่วนฎีกาให้ส่งกรมบัญชีกลางพร้อมกับงบเดือน

ข้อ ๑๕ ให้หัวหน้ากรมหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือองค์การทำการตรวจรับรองบัญชีเงินฝากคลังและงบเงินคงเหลือประจำวัน เป็น การประจำทุกวัน.

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๙๕

ภ. บริรักษ์ทัยทุทธิกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๒๒๒ ขอบังคับ

ว่าด้วยเงินขายบิล

พ.ศ. ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กำหนดขอบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกระเบียบการโอนเงินระหว่างประชาชนกับคลัง เดียบทงสัน และให้ใช้ของฉบับแทน

ข้อ ๒ เงินขายบิล แบ่งเป็น ๒ อย่าง คือ เงินขายบิลของส่วนราชการ และเงินขายบิลของส่วนบุคคล

เงินค่าธรรมเนียมการค้าหรือเงินค่าธรรมเนียมประโยชน์จะทำการโอนได้ ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังก่อน และให้ปฏิบัติตามวิธีการโอนเงินขายบิลของส่วนราชการ โดยอนุ โดม

ข้อ ๓ ส่วนราชการใดประสงค์จะโอนเงินขายบิล ให้มีหนังสือแจ้งขอโอนต่อกรมบัญชีกลาง คลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ แต่ผู้ใดจะขอโอนนั้นต้องเป็นจำนวนเงินกว่า ๕๐๐ บาท และต้องไม่ใช่เงินงบประมาณ

การโอนเงินของส่วนราชการไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ

ข้อ ๔ บุคคลใดประสงค์จะขอโอนเงินขายบิล ให้ยื่นคำขอตามแบบท้ายขอบังคับต่อกรมบัญชีกลาง คลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ

แถวแรกนี้ พร้อมด้วยเงินที่จะขอโอน ค่าธรรมเนียม ค่าโทรเลข (ถ้ามี)

ข้อ ๕ เงินขายบิตของส่วนบุคคลจะรับทำการโอนให้ตามคำขออนุญาตแบบหนึ่ง ๆ ตั้งแต่จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

ข้อ ๖ จังหวัดหรืออำเภอใดมีการโอนเงินทางธนาคารได้ ไม่ให้รับทำการโอนเงินขายบิตของส่วนบุคคล เว้นแต่เงินของธนาคาร

ข้อ ๗ การโอนเงินขายบิต ให้โอนทางหนึ่งเดียว เว้นแต่ผู้ขายโอนจะให้โอนทางโทรเลข การโอนระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดหรืออำเภอ ต้องเสียค่าโทรเลขตามคำขออนุญาต ๕ บาท การโอนระหว่างจังหวัดกับจังหวัด หรือระหว่างจังหวัดกับอำเภอ หรือระหว่างอำเภอต่ออำเภอ ต้องเสียค่าโทรเลขเพิ่มตามคำขออนุญาต ๑๐ บาท

ข้อ ๘ ผู้ขอรับเงินจะต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจของเจ้าหน้าที่จ่ายเงิน มิฉะนั้น เจ้าหน้าที่อาจไม่จ่ายเงิน หรืออาจใหม่ผู้ขายประกันซึ่งเงินที่เช็ดออกได้

ข้อ ๙ อัตราค่าธรรมเนียมเงินขายบิต คิด ๗๕ บาท ต่อจำนวนเงินทุก ๆ ๑๐,๐๐๐ บาทที่ขอโอน เคษาของ ๑๐,๐๐๐ บาท ให้คิดเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท.

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๘๕

ภ. บริษัทไทยทูลกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๒๒๒ ข้อบังคับ

ว่าด้วยเงินที่พึงชำระให้แก่รัฐบาล

พ.ศ. ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาเงินที่พึงชำระให้แก่รัฐบาล ให้นำส่งเข้าบัญชีเงินคงคลัง บัญชีที่ ๑ หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ ตามกำหนดเวลาดังนี้

ก. ส่วนกลาง ให้นำส่งไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

ข. ส่วนภูมิภาค ให้นำส่งไม่น้อยกว่าเดือนละ ๑ ครั้ง

การนำเงินส่งผิดไปจากกำหนดตามข้อ ก. และ ข. จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒ การนำเงินส่งดังกล่าวในข้อ ๑ ให้นำส่งทั้งหมด เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้หักไว้จ่ายได้ตามข้อบังคับว่าด้วยการอนุญาตให้หัวหน้าส่วนราชการหักรายจ่าย พ.ศ. ๒๔๙๕

ข้อ ๓ ใบนำตั้งที่ยื่นต่อกระทรวงการคลัง หักจากรำเงินตั้ง
เข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ ทธนาคารแห่งประเทศไทยเดวักัด หรือ
ใบนำตั้งที่จะคองยื่นต่อคดงจังหวัด หรือคดงอำเภอ พร้อมกับเงินนำตั้ง
กัด ให้เขียนโดยชัดแจ้งว่าเป็นเงินที่ไครบไว้คดงแควนเดอนบไคถึงวณ
เดอนบไค.

ประกาศ ณ วณท ๒ เมษายน ๒๔๘๕

ภ. บริภักดิ์ใหญ่ทชกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๒๒๒ ขอบังคับ

ว่าด้วยการอนุญาตให้หัวหน้าส่วนราชการ
หักรายจ่ายเงินที่จะต้องส่ง

พ.ศ. ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรค ๒ แห่งพระราช-
บัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
กำหนดขอบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การหักรายจ่ายจากเงินที่จะต้องส่ง หมายความว่า การ
ใช้รายรับตรงเป็นรายจ่ายตามทบทวนอนุญาตให้จ่ายได้ โดย
ปฏิบัติได้เป็น ๒ วิธี คือ

- (๑) ปฏิบัติตามระบบจ่ายก่อนตรวจแล้วทำการหักโอน
ทางบัญชี
- (๒) ปฏิบัติตามระบบตรวจก่อนจ่ายแล้วทำการเบิกหัก
ผลักดันใช้ภายหลัง

ข้อ ๒ ส่วนราชการที่ปฏิบัติตามระบบจ่ายก่อนตรวจในข้อ ๑

- (๑) คือกรมไปรษณีย์โทรเลข และกรมทาง

ส่วนราชการที่ปฏิบัติตามระบบตรวจก่อนจ่ายในข้อ ๑ (๒) คือ
อำเภอที่กรมการคมนาคมติดต่อกับคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอไม่สะดวก

๑๓๐

ข้อ ๓ นอกจากที่ระบุไว้ในข้อ ๒ ส่วนราชการใดจะถือปฏิบัติ
ตามระบบจ่ายก่อนตรวจหรือระบบตรวจก่อนจ่ายได้ ต้องได้รับอนุญาต
จากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๔ ส่วนราชการใดที่ปฏิบัติตามระบบจ่ายก่อนตรวจประสงค์
จะมั่งเงินไว้เพื่อการหักจ่ายเป็นจำนวนเท่าใด ให้ทำความตกลงกับ
กระทรวงการคลัง

เงินที่เกินกว่าจำนวนที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้นำตั้งเข้าบัญชี
เงินคงคลังบัญชีที่ ๓ หรือคงคลังจังหวัดหรือคงคลังอำเภอท้องถิ่น

ข้อ ๕ วัตถุประสงค์ทางบัญชีแต่ละอันได้อันเกี่ยวกับการหักจ่าย
ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังได้วางไว้.

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๕

ภ. บริรักษ์ยู่ทกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ข้อบังคับ

ว่าด้วยการส่งจ่ายเงินจากคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอ

พ.ศ. ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติเงิน
คลัง พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดข้อบังคับ
ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เมื่อคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอได้ตรวจข้อบกพร่องการขอเบิก
เงินเห็นเป็นการถูกต้องแล้ว ให้นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้
ว่าราชการจังหวัดมอบหมายลงลายมือชื่อส่งจ่ายเงิน

ข้อ ๒ การนำเสนอมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้
ว่าราชการจังหวัดมอบหมายส่งจ่ายเงินนั้น ให้คลังจังหวัดหรือคลังอำเภอ
เขียนข้อความหรือกรอกจำนวนเงินลงในดวงตราที่ประทับด้วยตัวแดง
ในฎีกานี้ตามจำนวนที่จ่ายว่า

ให้คลังจ่ายเงิน..... (ตัวอักษร)

(..... (ตัวเลข) บาท) ได้

ผู้ว่าราชการจังหวัด

หรือ

ผู้
ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

๑๓๒

ข้อ ๓ คดงจังหวัดหรือคดงอำเภอจะจ่ายเงินตามฎีกาทดงแบก
ไดกคตอเมอผวราชการจังหวด หรือผทผวราชการจังหวดมอบหมาย
ไดงตงายมอชอตั้งจ่ายแตวเทานน

ข้อ ๔ ผวราชการจังหวด หรือผทผวราชการจังหวดมอบ
หมายจะตั้งจ่ายเงินไดกคตอเมอคดงจังหวดหรือคดงอำเภอไดปฏอบคตตาม
ข้อ ๑ แตะข้อ ๒ แตว แตะจ่านวนเงินทตั้งจ่ายนน คตงเปนรายจ่าย
ทให้จ่ายได้ตามกฏหมาย หรือตามระเบบปหรือค่างของกระทรวง
การคตง.

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๙๕

ภ. ปรีกัณฑ์ยุทธกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคตง

ข้อบังคับ

ว่าด้วยวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินขององค์การ

พ.ศ. ๒๔๙๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติเงิน
คงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดข้อบังคับ
ไว้ ดังต่อไปนี้

ทั่วไป

ข้อ ๑ องค์การตามข้อบังคับนี้ หมายถึงองค์การค่าหรือส่วน
ราชการที่ดำเนินกิจการทำนองการค้า หรืออุตสาหกรรม บรรดาที่
ทุนหรือทุนหมุนเวียนของรัฐ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ได้แก่องค์การที่ดำเนินกิจการโดยมีบัญชีทุน หรือ
ทุนหมุนเวียนไว้ที่กระทรวงการคลัง

ประเภทที่ ๒ ได้แก่องค์การที่ดำเนินกิจการโดยไม่มีบัญชีทุน
หรือทุนหมุนเวียนไว้ที่กระทรวงการคลัง

ข้อ ๒ องค์การใดสมควรจัดเข้าเป็นประเภทใดก็ตามที่กล่าวไว้ใน
ข้อ ๑ ให้กระทรวงเจ้าสังกัดขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

องค์การประเภทที่ ๑

ข้อ ๓ บรรดาเงินรายรับขององค์การประเภทนี้ ให้นำส่งเข้า

ราชการงานเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๒๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๔๙๕

บัญชีทุนหรือทุนหมุนเวียนที่กระทรวงการคลัง หรือคลังจังหวัด หรือ
คลังอำเภอ แดง แดงกรณี ทั้งนี้ ต้องนำดังอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
แต่ถ้าเงินรายรับเป็นจำนวนเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท ก็ให้นำดังอย่างซ้ำ
ภายในวันทำการรุ่งขึ้น โดยไม่ต้องรอจนครบสัปดาห์

ข้อ ๔ องค์การใดประสงค์จะมีเงินหมุนเวียนไว้เพื่อความสะดวกร
แก่การดำเนินงาน ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง เพื่อกำหนด
วงเงิน

เงินหมุนเวียนนี้ สำหรับส่วนกลาง ถ้าประสงค์จะเก็บไว้เป็น
เงินสดประจำที่ทำการสำหรับใช้จ่ายเป็นรายย่อย เป็นจำนวนเท่าใด
ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง นอกนั้นให้นำฝากเข้าบัญชี
ขององค์การ ซึ่งจะได้เปิดขึ้น ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย ถ้ามีความ
จำเป็นต้องฝากธนาคารอื่นใด ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

สำหรับส่วนภูมิภาค ให้เงินสดประจำที่ทำการได้เฉพาะสำหรับ
ใช้จ่ายเป็นรายย่อยตามจำนวนที่จะได้ตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๕ การเก็บรักษาเงินสด เช็ค และใบยืม ให้มีกรรมการ
อย่างน้อย ๓ คน เป็นผู้เก็บรักษาและรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนเอกสาร
ติดต่อจนใบสำคัญและหลักฐานอื่นใด อันเกี่ยวกับการเงินทั้งสิ้น ให้
เก็บไว้ในที่ปลอดภัย

ข้อ ๖ ให้หัวหน้าองค์การทำการตรวจสอบรับรองบัญชีเงินทุน
หรือทุนหมุนเวียนที่กระทรวงการคลัง บัญชีเงินฝากธนาคารและเงินคง
เหลือ ณ ที่ทำการเป็นประจำทุกวัน

ข้อ ๗ การเบิกเงินจากคลัง ให้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวง
การคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง โดยอัตโนมัติ

ข้อ ๘ การจ่ายเงินขององค์การ ต้องมีใบสำคัญจ่ายไว้เป็น
หลักฐาน และจะจ่ายได้เฉพาะเพื่อกิจการค้าหรืออุตสาหกรรมภายใน
ขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ขององค์การเท่านั้น

ส่วนอำนาจและหน้าที่ในทางการเงินของเจ้าหน้าที่ขององค์การ
ให้แต่ละองค์การวางระเบียบขึ้นไว้ด้วยความเห็นชอบของกระทรวง
การคลัง

ข้อ ๙ การจ่ายเงินขององค์การสำหรับส่วนกลาง โดยปกติให้
จ่ายเป็นเช็ค ถ้ามีความจำเป็นจะเบิกเงินจากธนาคาร เพื่อจ่ายเป็นเงินสด
ก็ได้ แต่ในกรณีนี้ให้เก็บรักษาไว้รอการจ่ายได้ไม่เกิน ๓ วันทำการ
นับแต่วันเบิกเงินมา (ไม่รวมถึงเงินสดประจำที่ทำการที่กำหนดไว้ตาม
ความในข้อ ๔ วรรค ๒) เมื่อพนักงานคนใดคนหนึ่งนำส่งเช็คเข้า
ธนาคารของตนทั้งสิ้น และถ้าจ่ายไม่หมดหรือยังไม่ได้จ่ายภายใน ๑๕
วัน นับแต่วันที่ได้รับเงินจากกระทรวงการคลัง ก็ให้ถอนและนำส่งเข้า
บัญชีเงินทุนหรือทุนหมุนเวียนที่กระทรวงการคลัง อย่างช้า ในวันทำการ
รุ่งขึ้น ยกเว้นองค์การที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้เงินทุนหมุนเวียน
ตามความในข้อ ๔ ซึ่งในกรณีนี้ เมื่อยอดเงินในบัญชีธนาคารของตน
รวมกับเงินสดประจำที่ทำการเป็นจำนวนเกินกว่าวงเงินหมุนเวียนที่ได้
รับอนุญาตเท่าใด ก็ให้ถอนส่วนที่เกินนำส่งคนเข้าบัญชีเงินทุนหรือ
ทุนหมุนเวียนที่กระทรวงการคลัง อย่างช้า ในวันทำการรุ่งขึ้น

การออกเช็คคลังจ่ายเงิน ต้องมีผู้ลงลายมือชื่อคลังจ่ายรวมกัน ๒ คน

สำหรับส่วนภูมิภาค เงินที่ได้เบิกจากคลังแล้ว ถ้าจ่ายไม่หมด หรือยังไม่ได้จ่ายภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเงิน ให้ผู้เบิกนำส่งคืนคลังในวันทำการรุ่งขึ้น

ข้อ ๑๐ การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเจ้าหน้าที่หรือคนงานขององค์การ ให้ชนุโลมปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง

การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน และการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ซึ่งได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๑ การจัดหาพัสดุ นอกจากวิธีคัดเลือกหรือสัญญาขององค์การหรือการจ้างเหมา ให้ใช้ระเบียบการของพัสดุ หรือระเบียบการจ้างเหมาของกระทรวงการคลัง ส่วนการจัดซื้อวัตถุดิบหรือสินค้า ให้แต่ระองค์การวางระเบียบขึ้น ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๒ การบัญชีให้ปฏิบัติตามแบบบัญชีคู่สากล และให้รายงานผลของกิจการที่กระทำ พร้อมด้วยงบรายรับรายจ่ายและเงินคงเหลือประจำเดือน ส่งกระทรวงการคลังทุกเดือน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันต้นเดือน

ข้อ ๑๓ ให้องค์การมีการตรวจสอบบัญชีการเงิน ทรัพย์สินและเช็ค ตลอดจนเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับการเงินทั้งสิ้น เป็นการภายในเป็นการประจำ

ข้อ ๑๔ การรับตบบัญชีให้กระทรวงการคลัง และโดยปกติให้ถือระบบบัญชีตงแต่มกราคม ถึง ธันวาคม ของการใดมีความจำเป็นต้องใช้ระบบบัญชีเป็นอย่างอื่น ให้ขอทำ ความตกลงกับกระทรวงการคลัง

เมื่อพบบัญชีเสร็จแล้ว ให้ส่งร่างบัญชีงบดุล บัญชีทำการ บัญชี
การค้า บัญชีกำไรและขาดทุน พร้อมด้วยรายละเอียดอื่นๆ ให้กระทรวง
การคลังภายในกำหนด ๓ เดือน นับแต่วันต้นบัญชี

ร่างบัญชีงบดุลนั้น เมื่อกระทรวงการคลังเห็นชอบแล้ว จึงให้ส่ง
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอดส่องรับรอง แล้วส่งให้
กระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๕ การจัดสรรกำไรให้กระทำปีละ ๑ ครั้ง และเมื่อกระทรวง
การคลังอนุญาตแล้ว ให้นำเงินส่วนที่เป็นรายได้ของรัฐดังกล่าวโดยเร็ว

ในการจัดสรรกำไรนั้น องค์การใดประสงค์จะกันเงินไว้เพื่อขยาย
งานหรือเพื่อกิจการใด ให้ส่งรายละเอียดไปขอทำความตกลงกับกระทรวง
การคลัง

ข้อ ๑๖ ในกรณีตุนหรือเลิกกิจการ ให้นำทุนดังกล่าวนี้ให้
เสร็จสิ้นภายใน ๗ วัน นับแต่วันตุน หรือวันที่ได้ชำระบัญชีเลิก
กิจการเสร็จแล้ว

องค์การประเภทที่ ๒

ข้อ ๑๗ ให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดตั้งกรรมการขึ้นคณะ
หนึ่งเพื่อควบคุมดำเนินงาน มีจำนวนไม่เกิน ๑๑ คน โดยให้มุ้งแทน
กระทรวงการคลังเป็นกรรมการร่วมด้วย

ข้อ ๑๘ ให้ทุกองค์การมีขอบเขตเกี่ยวกับกิจการของคนชนไว
ของทบวงนั้นเมื่อได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังแล้ว จึงเป็น
อันใช้ได้

ข้อ ๑๕ เพื่อความสะดวกรวดเร็วกว่าการดำเนินงาน ให้แต่ละองค์การพิจารณากำหนดวงเงินหมุนเวียนขึ้นไว้ตามแต่จะเห็นสมควร เงินหมุนเวียนนี้จะควรมีไว้เป็นเงินสดประจำที่ทำการสำหรับใช้จ่ายเป็นรายย่อยเท่าใด ก็ให้กำหนดขึ้นไว้ นอกนั้นสำหรับส่วนกลางให้นำฝากธนาคารแห่งประเทศไทยทั้งต้น ถ้ามีความจำเป็นต้องฝากธนาคารอื่นใด ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

สำหรับส่วนภูมิภาค ถ้ามีธนาคาร ก็ให้นำฝากธนาคารได้ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ถ้าไม่มีธนาคารก็ให้นำฝากคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ แดงแต่กรณี

เงินนอกจากเงินหมุนเวียนนี้ ให้นำฝากคลังตามระเบียบเงินฝากเพื่อก่อนคนของกระทรวงการคลังทั้งต้น

ข้อ ๒๐ การเก็บรักษาเงินสด เช็ค และใบมีม ตลอดจนเอกสารใบสำคัญและหลักฐานอื่นใด ให้ปฏิบัติตามข้อ ๕

ข้อ ๒๑ ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการขององค์การ ทำการตรวจสอบบัญชีเงินฝากคลัง บัญชีเงินฝากธนาคารและเงินคงเหลืออื่น ที่ทำการ เป็นการประจำทุกวัน

ข้อ ๒๒ การจ่ายเงินขององค์การต้องมีใบสำคัญคู่จ่ายไว้เป็นหลักฐาน และจะจ่ายได้เฉพาะเพื่อกิจการค่าหรืออุดหนุนกรรมภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ขององค์การเท่านั้น

ข้อ ๒๓ การจ่ายเงินขององค์การที่มีเงินฝากไว้กับธนาคาร โดยปกติให้จ่ายเป็นเช็ค ถ้ามีความจำเป็น จะเบิกเงินจากธนาคาร เพื่อจ่ายเป็นเงินสดก็ได้ แต่ในกรณีนี้ให้เก็บรักษาไว้รอการจ่ายได้ไม่เกิน ๓ วัน

๑๓๕

ทำการ นับแต่วันเบิกเงินมา เมื่อพ้นกำหนดแล้วให้หาตั้งคนเข้าบัญชี
ทรวงการทงตั้ง ทงน ไม่รวมถึงเงินสดประจำทำการที่กำหนดขึ้นไว้
ตามความในข้อ ๑๘

การออกเช็คต้องจ่ายเงินตอมผู้ลงลายมือชื่อต้องจ่ายรวมกัน ๒ คน
สำหรับส่วนภูมิภาคที่ไม่มีธนาคาร ให้เบิกเงินจากคลังเก็บรักษา
ไว้รอการจ่ายได้ไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันเบิกเงิน เมื่อพ้นกำหนดแล้ว
ถ้าจ่ายไม่หมดหรือยังไม่ได้จ่ายให้นำส่งฝากคลังทงตั้ง

ข้อ ๒๔ การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเจ้าหน้าที่หรือ
คนงาน ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ด้วยความเห็นชอบของ
กระทรวงเจ้าสังกัด ส่วนการบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน และการแต่งตั้ง
เจ้าหน้าที่ขององคการ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ข้อ ๒๕ การจ้างเหมา การจัดหาพัสดุ วัสดุดิบหรือสินค้า
ขององคการ ให้แต่ระองคการวางระเบียบขึ้นด้วยความเห็นชอบของ
กระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๖ การบัญชี การตรวจสอบบัญชี การรายงานผลของ
กิจการ การจัดสรรกำไรหรือการนำทุนตั้งคลัง ให้ปฏิบัติตามข้อ ๑๒
ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๘๕

ภ. บริรักษ์ทัษุทธกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ระเบียบการจ้าง

พุทธศักราช ๒๕๕๘

หมวด ๑

ข้อความทั่วไป

การจ้าง

ข้อ ๑. ในระเบียบนี้ การจ้างให้หมายความรวมถึงการจ้างแรงงาน การจ้างทำของ และการรับขน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กรรมกรไทย

ข้อ ๒. การจ้างทุกชนิด ให้ผู้มีอำนาจจ้างพยายามหาทางส่งเสริมกิจการและแรงงานของคนไทย

ในการจ้างมิใช่คนไทยเป็นผู้รับทำ ให้ผู้มีอำนาจจ้างกำหนดจำนวนกรรมกรคนไทยที่ใช้ในงานนั้น โดยคิดเทียบเป็นส่วนร้อยละของกรรมกรทั้งหมดตามลักษณะของงานที่คนไทยจะทำได้

รายงานขอจ้าง

ข้อ ๓. ให้ผู้มีหน้าที่ดำเนินการจ้าง ซึ่งในระเบียบนี้เรียกว่า "ผู้จ้าง" ทำรายงานเหตุผลความจำเป็นในการจ้างเสนอต่อผู้มีอำนาจจ้าง ตามรายการดังต่อไปนี้

๑. รายละเอียดหรือลักษณะของงานที่ของจ้าง

๒. ราคาจ้างครุฑทองที่ตัดทอนแล้ว แต่ถางงานน้อยไม่
เคยจ้าง ก็ให้ประมาณราคาค่าจ้างเท่าที่ตัดทอน
หรือประมาณได้โดย
๓. รายชื่อผู้รับจ้าง ซึ่งจะทำการจ้าง หรือจะตั้งใบแจ้ง
ความประกวดราคาไปให้

หมวด ๒

วิธีจ้าง

วิธีจ้าง

- ข้อ ๔. การจ้างกระทำได้ ๓ วิธี คือ
๑. วิธีสามัญ
 ๒. วิธีประกวดราคา
 ๓. วิธีพิเศษ

การจ้างโดยวิธีสามัญ

- ข้อ ๕. การจ้างโดยวิธีสามัญ ได้แก่การจ้างคราวหนึ่งภายใน
วงเงินเล็กน้อย และแบ่งออกเป็น ๓ วิธี คือ
๑. จ้างโดยตกลงราคา สำหรับการจ้างคราวหนึ่ง ซึ่ง
มีค่าจ้างไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท
 ๒. จ้างโดยตั้งราคา สำหรับการจ้างคราวหนึ่ง ซึ่งมี
ค่าจ้างเกินกว่า ๕,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
 ๓. จ้างโดยกำหนดราคา สำหรับการจ้างซึ่งอาจแบ่ง
งานออกได้เป็นส่วนๆ และคำนวณค่าจ้างได้ตาม

ส่วนหางานนั้น ทงน ภายใต้งเงินดังกล่าวใน ๑.
และ ๒.

การจ้างโดยวิธีประกวดราคา

ข้อ ๖. การจ้างโดยวิธีประกวดราคา ได้แก่การจ้างคราวหนึ่งซึ่งมีค่าจ้างเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท

การจ้างโดยวิธีพิเศษ

ข้อ ๗. การจ้างโดยวิธีพิเศษ ได้แก่การจ้างคราวหนึ่งซึ่งมีค่าจ้างเกินกว่า ๕,๐๐๐ บาท แต่จะใช้วิธีสามัญหรือวิธีประกวดราคาไม่ได้ผลดี ให้กระทำได้เฉพาะกรณีต่อไปนี้

๑. เป็นงานที่ของการช่างฝีมือจริง ๆ หรือผู้มีความชำนาญเป็นพิเศษ
๒. มีผู้ชำนาญในกิจการนั้นอยู่ราย
๓. เป็นงานที่ของการให้กระทำโดยรับด่วนเป็นพิเศษ ถ้าจ้างโดยวิธีสามัญหรือวิธีประกวดราคา จะเป็นการล่าช้าไม่ทันการ

หมวด ๓

วิธีดำเนินการ

วิธีสามัญโดยตกลงราคา

ข้อ ๘. การจ้างโดยตกลงราคา ให้ผู้จ้างเรียกผู้รับจ้างคนใดคนหนึ่งซึ่งเคยทราบหรือเคยเห็นความสามารถแล้ว และเป็นคนมีหลักฐานดีพอไว้วางใจได้ มาตกลงราคาในการจ้างนั้น

วิธีสามัญโดยสืบราคา

ข้อ ๙. การจ้างโดยสืบราคา ให้ผู้จ้างตั้งเจ้าหน้าที่อย่างน้อย ๒ คน แยกกันไปสืบราคาจากผู้รับจ้างอย่างน้อยคนละ ๒ แห่ง ผู้ได้รับทำตามรายการที่กำหนดไว้ภายในระยะเวลาเร็วและราคาต่ำกว่าผู้อื่น กตกลงให้ผู้รับทำโดยเรียกเงินมัดจำหรือหนังสือรับรองของธนาคาร ผู้จ้างเชื่อถือได้ในอัตราร้อยละ ๕ ของราคาค่าจ้าง

วิธีสามัญโดยกำหนดราคา

ข้อ ๑๐. การจ้างโดยกำหนดราคา ให้ผู้จ้างจัดทำตารางกำหนดจำนวนงานและค่าจ้างเสนอไปยังผู้มีอำนาจตั้งจ้างพร้อมกับรายงานขอจ้างเพื่อขออนุมัติดำเนินการต่อไป โดยมีเจ้าหน้าที่ของทางราชการเป็นผู้ควบคุมงาน

การแจ้งความประกวดราคา

ข้อ ๑๑. การแจ้งความประกวดราคากระทำได้ ๔ วิธี คือ

๑. ตั้งใบแจ้งความประกวดราคาไปยังผู้รับจ้างโดยตรง
๒. ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย เช่น ในที่สาธารณะสถาน
๓. ประกาศทางวิทยุกระจายเสียง
๔. ตั้งประกาศในหนังสือพิมพ์

การจะประกาศด้วยวิธีใดและชานานเพียงใดนั้น ให้ผู้มีอำนาจตั้งจ้างพิจารณาตามความจำเป็นของกิจการ และความเหมาะสมแห่งท้องถิ่นเป็นเรื่อง ๆ ไป

ใบแจ้งความประกวดราคา

ข้อ ๑๒. ใบแจ้งความประกวดราคา ให้แจ้งข้อความดังต่อไปนี้

๓. รายละเอียดของงานที่ต้องการจ้าง
๔. ข้อ คำแห่งเจ้าหน้าที่สถานที่รับซื้อของประกวดราคา
๕. ข้อตั้งวงเงินที่ผู้จ้างทรงใจซึ่งดีขที่ที่จะงดจ้างหรือเลิกจ้างตามข้อบ โดยไม่จำเป็นต้องจ้างผู้เสนอราคาต่ำเสมอไป
๖. กำหนดวันเวลาเปิดและปิดรับซื้อของประกวดราคา
๗. จำนวนเงินประจำซอง ซึ่งผู้เข้าประกวดราคาจะต้องวางไว้เป็นประกัน
๘. ข้อกำหนดว่า ผู้ประกวดราคาได้จะต้องวางเงินมัดจำหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารที่ผู้จ้างเชื่อถือไว้แก่ผู้จ้าง หรือคณะกรรมการ ซึ่งดำเนินการจ้างในอัตราร้อยละ ๕ ของราคาที่ประกวดได้
๙. ข้อประกวดราคาต้องผูกให้เรียบร้อย

เงินประจำซองนั้นจะควรกำหนดไว้เท่าไร ให้ผู้มาอ้างตั้งจ้างเป็นผู้อรรณา

อนึ่ง ในการแจ้งความประกวดราคา หากผู้จ้างไม่ดำเนินการตามรายการหรือลักษณะของงานที่ต้องการจ้างให้ละเอียดชัดเจนได้ จะจัด

แบบแปลนหรือแผนผังตัวอย่างไว้ให้ดูหรือขายให้แก่ผู้รับจ้างทดของการ
ก่อก่อ ให้งั้น ให้แจ้งไว้ในใบแจ้งความประกวดราคาด้วย

วิธีรับของประกวดราคา

ข้อ ๓๓. การรับของประกวดราคากระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. ให้ผู้จ้างจัดทำสำหรับลัดของประกวดราคา แบบ
คู่ไปรษณีย์ มีกฎแจได้พร้อมทั้งตราคงประทับ ตู
กฎแจแต่ละตราคงให้ผู้จ้างเป็นผลถือ เมื่อผู้รับจ้างนำ
ของประกวดราคามาส่ง ให้เจ้าหน้าที่บันทึกไว้ที่หน้า
ซองว่า เป็นของผู้ใด แล้วตบบัญชีไว้เป็นหลักฐาน
การลัดของลงในคู่มือให้เจ้าของเป็นผลกระทำ
ด้วยตนเอง ห้ามผู้จ้างหรือเจ้าหน้าที่ของผู้จ้างรับเป็น
ผู้ลัดของประกวดราคาตั้งในคู่มือก็ตาม
๒. หน่วยราชการใด มีการจ้างโดยวิธีประกวดราคาเป็น
ครั้งคราว จะกำหนดให้ผู้รับจ้างนำของประกวดราคา
มายื่นต่อคณะกรรมการรับของประกวดราคาซึ่งผู้
อำนวยการตั้งจ้างตั้งชนกใด

เมื่อการรับของประกวดราคาตามวิธีที่กล่าวได้เสร็จสิ้นแล้ว ให้
ผู้จ้างหรือคณะกรรมการ รับของประกวดราคา แล้วแต่กรณี มอบตัว
หรือซองประกวดราคาตั้งกล่าวแล้ว ในสภาพเดิมต่อคณะกรรมการเปิด
ของประกวดราคา ซึ่งผู้มอบอำนาจตั้งจ้างได้ตั้งชนตามความในข้อ ๒๓

รายงานขอจ้างโดยวิธีพิเศษ

ข้อ ๑๔. การจ้างโดยวิธีพิเศษ ให้ผู้จ้างรายงานขออนุญาตต่อ
ผู้มีอำนาจสั่งจ้าง แสดงลักษณะของงานที่ต้องการจ้าง โดยละเอียดและ
เหตุผลที่ต้องการจ้าง โดยวิธีพิเศษ

การดำเนินการจ้าง

ข้อ ๑๕. เมื่อผู้มีอำนาจสั่งจ้างได้รับรายงานดังกล่าวในข้อ ๑๔.
แล้ว ให้พิจารณาตงกรรมกรรมาชณะหนึ่งเพอตาเนนการตดตงกับ
รับจ้าง แต่ถากการจางครวหาหนึ่งจำนวนค่าจางเบเนเงินเดกนอย กให
อยในคุดยพินิจของผูมีอำนาจสั่งจางทจะสั่งให้ผู้จ้างทำการตดตงกับ
รับจ้างโดยตรงก็ได้ แต่ทงนถากหากเกิดการเสียหายชนเพราะการทตั้ง
ไปนั้น ผู้มีอำนาจสั่งจ้างเบเนผู้รับผิดชอบ

หมวด ๔

ผู้มีอำนาจสั่งจ้าง

การจ้างโดยวิธีสามัญและวิธีประกวดราคา

ข้อ ๑๖. อำนาจในการสั่งจ้างโดยวิธีสามัญและโดยวิธีประกวด
ราคา พงแบงออกเบเนชน ๆ ดังน

๑. การจ้างซึ่งมีค่าจ้างคราวหนึ่งไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท
ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดี รองอธิบดี
ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าเบเนผู้
อนุญาต แดงแดกรณ

- ๒. การจ้างซึ่งมีค่าจ้างคราวหนึ่งเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ว่าราชการภาค รองผู้ว่า
 ราชการภาคเป็นผู้อนุญาต แดงแต่กรณี

การจ้างโดยวิธีพิเศษ

ข้อ ๑๗. อำนาจในการจ้างโดยวิธีพิเศษพึงแบ่งออกเป็นชั้น ๆ
 ดังนี้

- ๑. การจ้างซึ่งมีค่าจ้างคราวหนึ่งไม่เกิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท
 ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดี รองอธิบดี
 ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า เป็นผู้
 อนุญาต แดงแต่กรณี
- ๒. การจ้างซึ่งมีค่าจ้างคราวหนึ่งเกินกว่า ๒๕๐,๐๐๐ บาท
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ว่าราชการภาค รองผู้ว่า
 ราชการภาค เป็นผู้อนุญาต แดงแต่กรณี

อำนาจของผู้รักษาการแทน

ข้อ ๑๘. หากผู้มีอำนาจอนุญาตตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๖. และ
 ข้อ ๑๗. ไม่สามารถสั่งอนุญาตได้เพราะเหตุใดก็ตาม ให้ผู้รักษาการ
 แทนเป็นผู้อนุญาต

การต่ออายุสัญญา

ข้อ ๑๙. อำนาจในการตั้งอนุญาตจ้าง ให้หมายรวมถึงอำนาจ
 ในการต่ออายุสัญญาจ้างด้วย

ขอบเขตอำนาจของผู้สั่งจ้าง

ข้อ ๒๐. การสั่งจ้าง ผู้มีอำนาจสั่งจ้างจะอนุญาตให้จ้างได้ภายในวงเงินงบประมาณ และภายใต้ระเบียบหรือข้อบังคับของกระทรวงการคลัง

ข้อยกเว้นไม่ต้องประกวดราคา

ข้อ ๒๑. กระทรวงทบวงกรมใดประสงค์จะทำการจ้างองค์การหรือสถานศึกษาหรือโรงงานของทางราชการ ก่อนอนุญาตให้จ้างได้เป็นพิเศษ โดยไม่ต้องทำการประกวดราคาหรือสอบราคา แต่ถาราคาค่าจ้างทรบทำสูงกว่าราคาตลาดมากเกินไป ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ว่าราชการภาค หรือรองผู้ว่าราชการภาคก่อน แล้วแต่กรณีจึงจะจ้างได้

หมวด ๕

กรรมการ

การตั้งกรรมการ

ข้อ ๒๒. ให้ผู้มีอำนาจตั้งกรรมการชนเพื่อปฏิบัติภารกิจได้ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ

กรรมการรับซองประกวดราคา

กรรมการเปิดซองประกวดราคา

กรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีพิเศษ

กรรมการตรวจการจ้าง

ข้อ ๒๓. กรรมการรับซองประกวดราคา กรรมการเปิดซองประกวดราคา กรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีพิเศษ หรือกรรมการ

ตรวจการจ้างคณะหนึ่ง ๆ ให้ประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย ๓ คน
ปกติให้เป็นข้าราชการต่งแต่ชั้นตรีขึ้นไป

กรรมการต่งกล่าวในข้อนี้ต้องมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนทั้งหมด จึงจะดำเนินการตามที่กำหนดไว้ได้ หากกรรมการคนใด
จะปฏิบัติงานตามที่มอบหมายไม่ได้ จะมอบหมายให้ข้าราชการ
ผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติงานแทนตนก็ได้ แต่ทรงห้ามต่งบุคคลคนเดียวเป็น
ผู้แทนของกรรมการแต่ละคน การต่งผู้แทนให้กระทำเป็นหนังสือ และ
ให้รายงานผู้มอบอำนาจต่งจ้างทราบไว้ด้วย

ในการประกวดราคาขายหนังสือพิมพ์ ห้ามนต่งบุคคลคนเดียวกนเป็น
กรรมการ ทั้งในคณะกรรมการรับซองประกวดราคาและคณะกรรมการ
เปิดซองประกวดราคา

ในคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาก็ดี คณะกรรมการตรวจ
การจ้างก็ดี ควรให้มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในกิจการนั้นเข้าร่วม
ด้วย

ถ้าห้กรรมการจ้างโดยวิธีสามัญ ผู้มอบอำนาจต่งจ้างจะต่งบุคคล
คนเดียวเป็นผู้ตรวจการจ้างแทนคณะกรรมการตรวจการจ้างต่งกล่าวมา
ในวรรคแรกก็ได้

หน้าที่กรรมการเปิดซองประกวดราคา

- ข้อ ๒๕. กรรมการเปิดซองประกวดราคามหาหนาท ดึงน
 ๑. เมื่อกรรมการเปิดซองประกวดราคามาครบเป็นองค์
ประชุมแล้ว จึงเปิดซองประกวด และบันทึกราคา
ต่งในรายงานหรือบัญชีเปรียบเทียบราคาแล้วต่งต่ง
มอบซองกากับไว้ในใบประกวดราคาเพื่อเป็นหลักฐาน

๒. พิจารณาหลักฐาน ความสามารถ เกียรติคุณ หรือชื่อเสียงของผู้เช่าประกวดราคา เทาที่ความสามารถจะรับทราบได้

๓. เมื่อได้พิจารณาแล้วจึงเห็นสมควรดำเนินการต่อไปประการใด ให้รายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งจ้างพร้อมด้วยหลักฐาน ตามปกติคณะกรรมการควรเสนอให้ผู้รับจ้างที่เสนอราคาต่ำที่สุด เว้นแต่หลักฐานความสามารถ เกียรติคุณหรือชื่อเสียงของผู้รับจ้างไม่เป็นที่ไว้วางใจ ก็ให้เสนอจ้างผู้ที่เสนอราคาถัดไป

อนึ่ง เมื่อพ้นกำหนดเวลารับซองประกวดราคาแล้ว ห้ามรับใบประกวดราคาจากผู้หนึ่งผู้ใดอีกเป็นอันขาด และภายหลังจากที่ได้พิจารณาการประกวดราคาแล้วจึงยื่นไปแล้ว ถ้ายังมีผู้เสนอรับจ้างในราคาต่ำกว่าราคาที่ประกวดราคาได้นั้นอีก ผู้มีอำนาจสั่งจ้างจะไม่จ้างตามการประกวดราคานั้นแต่อย่างใด แต่ถ้าหากยังคงต้องการจ้างอีก จะต้องเรียกประกวดราคาใหม่

หน้าที่กรรมการตรวจการจ้าง

ข้อ ๒๕. กรรมการตรวจการจ้างมีหน้าที่ดังนี้

๑. ตรวจสอบวุฒิและจำนวนกรรมการคนไทยที่ใช้ในการจ้าง
๒. ตรวจสอบและควบคุมการจ้างให้ดำเนินไปตามข้อกำหนดในสัญญาแบบแปลนแผนผัง

ในการใหม่อำนาจสั่งเปลี่ยนแปลง แก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอน
กิจการจ้างใดก็ตามที่เห็นสมควร ถ้าผู้รับจ้างขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม ก็ให้
มีอำนาจสั่งหยุดกิจการนั้นเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดไว้ก่อน จน
กว่าผู้รับจ้างจะยอมปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามคำสั่ง

- ๓. ทำให้บริบูรณ์ของผลการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ต่ำ-
หรือการจ้างทั้งหมด หรือบางส่วนโดยลงชื่อรับรอง
ไว้เป็นหลักฐาน ใบรับรองนี้ใช้เป็นหลักฐานในการ
ตรวจจ่ายเงินค่าจ้าง
- ๔. เมื่อตรวจเห็นเป็นการถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้รับ
มอบของหรืองานไว้ แล้วรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่ง
จ้างพร้อมด้วยหลักฐาน

หมวด ๖

การทำสัญญา

การทำสัญญา

ข้อ ๒๖ การจ้างโดยวิธีประกวดราคา ในการตกลงจ้างให้ทำ
สัญญาเป็นหนังสือไว้เป็นหลักฐาน สัญญานั้นต้องทำเป็นภาษาไทย
ถ้าจำเป็นต้องทำเป็นภาษาต่างประเทศ ต้องมีคำแปลเป็นภาษาไทย

ส่วนการจ้างอย่างอื่นให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ตั้งจ้าง จะให้ทำ
สัญญาเป็นหนังสือหรือไม่ก็ได้

ผู้เป็นฝ่ายในสัญญา

ข้อ ๒๗. หนังสือสัญญาจ้างให้กระทำตามแบบท้ายระเบียบนี้
 แล้วแต่ข้อไปยงผู้มอบอำนาจดังกล่าว โดยผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 หรือผู้กฎหมายของทางราชการเสียก่อน เมื่อเห็นว่าเป็นการเรียบร้อย
 และรัดกุมดีแล้วให้ผู้มอบอำนาจอนุมัติให้ทำสัญญากับผู้รับจ้างได้
 แต่ถาเห็นว่าร่างสัญญาใดจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบและไม่รัดกุมพอ
 ก็ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้กรมอัยการพิจารณาแก้ไขแล้วจึงดำเนินการ
 ต่อไป

สัญญาในท้ายระเบียบนี้แบบสัญญาทั่วไป ถ้าการจ้างรายใด
 มีรายการลักษณะผิดแปลกไปจากนี้ ก็ให้ระบุไว้ในสัญญาหรือทำเป็น
 รายการเพิ่มเติมต่อท้ายได้

กรณีจ่ายเงินล่วงหน้า

ข้อ ๒๘. การจ้างรายใด ถ้าผู้จ้างจะต้องจ่ายเงินล่วงหน้าให้แก่
 ผู้รับจ้างก็ดี หรือถ้าผู้รับจ้างจะต้องขออนุมัติจ่ายเงินตราต่างประเทศ
 ให้แก่ผู้รับจ้าง เพื่อเปิดเครดิตให้ ณ ธนาคารในต่างประเทศหรือเพื่
 อื่นใดก็ดี ผู้รับจ้างจะต้องจัดให้ธนาคารในประเทศไทย ธนาคารใด
 ธนาคารหนึ่งหรือหลายธนาคารที่มีหลักฐานดี และผู้จ้างเชื่อถือมาเป็น
 ผู้ค้ำประกันเงินรายนั้นตามเงินหรือสัดส่วนเงินที่ระบุไป

การจ้างรายใดซึ่งต้องชำระเป็นเงินตราต่างประเทศ ให้ส่งร่าง
 สัญญาให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังพิจารณาก่อน.

ตัวอย่าง
หนังสือสัญญาจ้าง
สำหรับ

หนังสือสัญญาฉบับบนทาเมืองนท เดือน

พทชคักรวช ะหวาง

ผู้แทน ซึ่งต่อไปในสัญญาจะเรียกว่า "ผู้จ้าง"

ฝ่ายหนึ่ง กับ ยี่ห้อหรือตัวแทนของ

ตงด้านงานอยู่เลขที่ ถนน

ตำบล อำเภอ

จังหวัด ซึ่งต่อไปในสัญญาจะเรียกว่า

"ผู้รับจ้าง" อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งต้องฝ่ายใดตกลงทำสัญญากัน มีข้อความ
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ผู้รับจ้างสัญญาว่า จะจัดหาส่งของและสัมภาระทด
และช่างฝีมือ เพื่อประกอบการ

ที่ตำบล ให้ถูกต้องตามรูปแบบและรายการ
ที่แนบท้ายสัญญาทุกประการ

ข้อ ๒. ผู้รับจ้างสัญญาว่า จะทำงานจ้างรายนให้แล้วเสร็จ
บริบูรณ์ภายในกำหนด นับแต่

วันที่ปรากฏในสัญญาฉบับนี้ไป ถ้าทำไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด
ผู้รับจ้างยอมให้ผู้จ้างปรับเป็นรายวัน ๆ ละ บาท
(.....) มีกำหนด วัน เมื่อครบ วัน
แล้ว ผู้รับจ้างยังทำไม่แล้วเสร็จ ผู้จ้างมีอำนาจที่จะเลิกสัญญาโดย
ทันที และหากเกิดความเสียหายใด ๆ ขึ้นเนื่องมาจากผู้รับจ้างผิด
สัญญา ผู้จ้างมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๓. การจ้างรายวัน ผู้จ้างและผู้รับจ้างได้ตกลงราคากัน
รวมทั้งค่าตั้งของสัมภาระและค่าแรงเป็นเงิน บาท

(.....) และผู้จ้างจะแบ่งจ่ายให้เป็นงวด ๆ คือ

งวดที่ ๑. เงิน บาท (.....)
จะจ่ายให้เมื่อผู้รับจ้างได้

งวดที่ ๒. เงิน บาท (.....)
จะจ่ายให้เมื่อผู้รับจ้างได้

งวดที่ ๓. เงิน บาท (.....)
จะจ่ายให้เมื่อผู้รับจ้างได้

งวดที่ ๔. เงิน บาท (.....)
จะจ่ายให้เมื่อผู้รับจ้างได้

๑ ๕ ๖

งวดที่ เงินประกัน บาท (.....)

ในวันทำสัญญาผู้รับจ้างได้วางเงินมัดจำหรือหนังสือรับรองของธนาคาร
ผู้จ้างเชื่อถือไว้เป็นจำนวนร้อยละห้าของเงินค่าจ้างตามสัญญา
คิดเป็นเงิน บาท (.....) เงินจำนวน

ผู้จ้างจะคนให้หลังจากวันที่ผู้รับจ้างได้ตั้งมอบงานงวดสุดท้ายแล้วครบ
หกเดือนบริบูรณ์

ข้อ ๔. ผู้รับจ้างจะต้องทำบัญชีแสดงจำนวนกรรมกรไทยและ
ต่างดาวที่ใช้ในงานนี้ให้แก่กรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนเป็นราย
วันจนกว่างานจะแล้วเสร็จ ถ้าผู้รับจ้างใช้กรรมกรไทยไม่ครบจำนวน
ร้อยละ..... จำนวนกรรมกรทั้งหมดจำนวนที่ขาดนั้น ผู้รับจ้าง
ยอมให้ปรับแรงละ..... บาทต่อวัน

ข้อ ๕. ภายในกำหนด..... ปี (.....) นับแต่
วันที่ผู้จ้างได้รับมอบงานจากผู้รับจ้างเป็นต้นไป ถ้ามีเหตุข่าวด
เสียหายเกิดขึ้นแก่งานจ้างนี้ โดยผู้รับจ้างทำไว้ไม่เรียบร้อยหรือใช้
สัมภาระที่ไม่ดี ผู้รับจ้างรับทำการแก้ไขใหม่โดยไม่คิดเอาค่าตั้งของ
สัมภาระและค่าแรงจากผู้จ้างอีก ถ้าผู้รับจ้างขัดพรั้วไม่รีบจัดการแก้ไข
หรือซ่อมแซมให้เนิ่นทเรียบร้อยภายใน..... วัน นับแต่วันที่ได
รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้จ้างเป็นต้นไป ผู้จ้างมีอำนาจจ้างผู้อื่นทำแทน
ต่อไปได้ โดยผู้รับจ้างยินยอมจ่ายเงินค่าจ้างเท่าที่จ้างจริงโดยสิ้นเชิง

ข้อ ๖. ก่อนหรือระหว่างทำการอยู่ ถ้าปรากฏว่ารูปแบบหรือ
รายการละเอียดคือท้ายสัญญาคนคาดคิดเกิดขึ้นไปอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้
รับจ้างสัญญาว่าจะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของกรรมการตรวจการจ้าง
หรือผู้แทน และถ้าคำวินิจฉัยนั้นถูกต้องกับรายการอื่นใดอันหนึ่งที่ปรากฏ
ในรูปแบบแล้ว ผู้รับจ้างต้องถือว่าตนเองผิดขาด ถ้าอันหนึ่งอันใด
มิได้ระบุไว้ในรายการละเอียด แต่เป็นการจำเป็นต้องทำเพื่อให้งาน

แต่ได้รจปรบรณถูกต้องตามรูปแบบ ผู้รับจ้างสัญญาว่าจะจัดทำ
การนั้น ๆ ให้โดยไม่คิดเอาเงินเพิ่มเติมอีกแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๗. ผู้รับจ้างกับผู้จ้างได้ตกลงกันว่า รายการและรูปแบบ
ซึ่งแนบติดกับสัญญาฉบับนี้ จงจกถือว่าเป็นสัญญาฉบับรับรณ อันนับ
ของรายการและรูปแบบดังต่อไปนี้

๑. รายการ ๑ ฉบับมี..... หน้า
๒. แผนผังหมายเหตุ.....
๓. รูปแบบหมายเหตุ.....

ข้อ ๘. ผู้จ้างส่งงานไว้ซึ่งอำนาจที่จะให้กรรมการตรวจการจ้าง
หรือผู้แทนตั้งรายการละเอียดเพิ่มเติมให้ผู้รับจ้างภายในเวลาอันสมควร
ถ้าจำเป็นเพื่อให้งานจ้างนั้นได้ดำเนินไปโดยถูกต้องตามสัญญาหรือรูป
แบบหรือรายละเอียดที่กล่าวแล้ว โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา
ซึ่งผู้รับจ้างจะไม่คิดเอาเงินเพิ่มพิเศษจากผู้จ้างออกและผู้รับจ้างจะไม่ทำ
งานจ้างนั้นโดยยังไม่มรูปแบบและรายละเอียดที่ถูกต้องเป็นอันขาด ทั้ง
จะรักษารูปแบบและรายการจ้างไว้ ณ สถานที่ที่ทำการก่อสร้างให้
เรียบร้อยสำหรับผู้จ้างหรือกรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนเรียกได้
ทุกเวลา

ข้อ ๙. ผู้รับจ้างจะต้องควบคุมงานนั้นตลอดเวลาที่รับทำการร้อย
และผู้รับจ้างจะต้องตั้งผู้แทนหรือผู้ช่วยผู้แทนสำหรับตรวจงานไว้ประจำ
ณ ที่ทำงานจ้าง ซึ่งผู้แทนหรือผู้ช่วยผู้แทนผู้รับจ้างจะต้องเป็นผู้รับ
ผิดชอบแทนผู้รับจ้างได้ในเวลาที่ผู้รับจ้างไม่อยู่ คำสั่งต่าง ๆ ซึ่งได้
แจ้งแก่ผู้แทนของผู้รับจ้างแล้ว ถือว่าได้แจ้งแก่ผู้รับจ้างเช่นเดียวกัน

ผู้แทนหรือผู้ช่วยผู้แทนจกของเป็นบุคคลที่ผู้จ้างเห็นสมควร และผู้รับจ้างจะไม่เปิดเผยผู้แทนก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากผู้จ้าง

ข้อ ๓๐. ผู้จ้างจะตั้งกรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนไว้ประจำ ณ ที่ทำการจ้าง และในเวลาที่มีผู้รับจ้างเตรียมการหรือกำลังทำงานจ้างน้อยกีด กรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนมีสิทธิที่จะเข้าไปตรวจการงานได้ทุกเวลา ผู้รับจ้างหรือผู้แทนของผู้รับจ้างจกต้องให้ความสะดวกและช่วยเหลือตามสมควร ถ้ากรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนเห็นงานอันหนึ่งอันใดที่เข้าไปนั้นไม่ถูกต้องตามรายละเอียดแล้ว กรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนส่งวงเวียนอำนาจที่จะสั่งให้หยุดงานนั้นได้ และการดำเนินการเนื่องมาจากเหตุเช่นนี้ ผู้รับจ้างจะคิดยอดเวลาเอากับผู้จ้างไม่ได้

การที่คณะกรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนสำหรับควบคุมดูแลการงานออกซึ่งหนังสือหาได้ทำให้ผู้รับจ้างพ้นความรับผิดชอบตามสัญญาแม่แต่ข้อหนึ่งข้อใดไม่ ผู้รับจ้างสัญญาว่าจะเปิดเผยแปลงแก้ไขและจักทำงานซึ่งได้ตรวจพบว่าได้ทำไปโดยความซื่อสัตย์สุจริต และปรากฏว่าไม่ประณตเรียบร้อยน ให้เรียบร้อยภายใน

ข้อ ๓๑. กรรมการตรวจการจ้างหรือผู้แทนทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะสั่งให้ผู้รับจ้างเปิดเผยนายงานคนหนึ่งคนใดของผู้รับจ้างได้ ในเมื่อปรากฏว่าไม่มีความสามารถหรือไม่อำนาจบังคับบัญชาคนงาน และผู้รับจ้างสัญญาว่า จะจัดหาคนอื่นมาทำการแทนต่อไปโดยทันที กับไม่มีมติที่จะเรียกร้องค่าเสียหายหรือขยายกำหนดเวลาทำการให้แล้วเสร็จออกไปอีก

ข้อ ๓๒. ผู้รับจ้างสัญญาว่าจะไม่เอาการงานส่วนใดส่วนหนึ่ง
แห่งสัญญาไปให้ผู้อื่นรับจ้างช่วงไปอีกทอดหนึ่งโดยมิได้รับอนุญาต
เป็นหนังสือจากผู้จ้าง

ข้อ ๓๓. ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลเหตุหรือภัยอันตราย
ความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นต่อการทำงานของผู้รับจ้างเอง และต้องรับ
ผิดชอบในเหตุเสียหายอันเกิดแก่ทรัพย์สินของผู้จ้างซึ่งมอย ในบริเวณ
ที่ทำการจ้าง ซึ่งต้องเสียหายไปโดยความประมาทเดินเตล็ดของ
คนงานหรือช่างของผู้รับจ้าง

ข้อ ๓๔. ผู้จ้างมีสิทธิจะทำการแก้ไขหรือเพิ่มเติม หรือตัดงาน
จากแบบและรายการเดิมได้ทุกอย่างโดยไม่ต้องเลิกสัญญา การเพิ่ม
หรือตัดงานจากต้องคิดและตกลงราคากันใหม่และถ้าจากต้องเพิ่มหรือตัด
เงินหรือยัดเอาออกไปอีกก็จะได้ตกลงกัน ณ บัดนั้น

ข้อ ๓๕. การยื่นใบเบิกเงินจะต้องยื่นต่อกรรมการตรวจการจ้าง
หรือผู้แทนเพื่อลงชื่อรับรองว่าได้ทำถูกต้องตามข้อสัญญาแล้ว ผู้จ้าง
จึงจะจ่ายเงินให้

ถ้าปรากฏว่าผู้รับจ้างทำการผิดสัญญาจนเมื่อใด หรือทำการชกช้า
ซึ่งผู้จ้างเห็นว่าไม่สมควรจะทำการให้แล้วได้ตามกำหนดเวลาในสัญญา
แล้ว ผู้จ้างมีสิทธิที่จะเลิกสัญญาได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้ค่าเสียหาย
อย่างหนึ่งอย่างใดให้แก่ผู้รับจ้างเลย ในกรณีเช่นนี้ของแต่ละสัญญา
มอย ณ ที่ปลัดร่างของตึกเบ็นของผู้จ้างทั้งสิ้น

ข้อ ๓๖. ผู้รับจ้างจะต้องสร้าง โรงงานและ โรงเก็บของของตน
เอง จะต้องระวังรักษาความสะอาดเก็บขยะมูลฝอยและเศษอาหาร ซึ่ง
คนงานของผู้รับจ้างได้ทำไว้จงทุกคน

ข้อ ๑๗. ผู้รับจ้างจะต้องกวดบเกลยพนคินซึ่งได้ทำการด้ร้างรายน
ให้เรียบร้อยดงเดิม เคษอริฐ ไม ปน ทราย โรงงานแะด้อม จะต้อง
ชนไปให้พนบริเวณภายใน ๗ วัน นับแควนที่ผู้จ้างได้รบมอบงานจาก
ผู้รับจ้างแควนตนไป

ด้ญญานทาชนเบน ๒ ฉบับ มขอความถกคองตรงกน ผู้จ้าง
แะผู้รับจ้างเกบไวคนดะหนงฉบับ ทงผู้จ้างแะผู้รับจ้างได้ดงดายมอ
ขอพรอมทงประทบตรา (ถ้ามี) ไว้เบนด้าคญคองหาพยานแควน.

- (ลงชื่อ) ผู้จ้าง
- (ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง
- (ลงชื่อ) พยาน
- (ลงชื่อ) พยาน
- (ลงชื่อ) พยาน

ระเบียบการพัสดุ

พุทธศักราช ๒๔๙๘

หมวด ๑

ข้อความทั่วไป

การขอพัสดุ

ข้อ ๑. ในระเบียบการขอพัสดุ หมายความว่า การซื้อสิ่งของ
ทุกชนิดรวมทั้งครุภัณฑ์เพื่อใช้ราชการ แต่ไม่อยู่ในลักษณะการจ้าง
ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบการจ้างที่กำหนดไว้ด้วยหนึ่งแล้ว และยกเว้น
องค์การของรัฐชาติใช้ทุนหรือทุนหมุนเวียนตามความในมาตรา ๑๓
แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑

ข้อ ๒. การขอพัสดุจะซื้อได้ภายในวงเงินงบประมาณเท่านั้น
และให้ถือเป็นหลักการว่า ต้องพยายามไม่ซื้อสิ่งของโดยจ่ายเงินล่วงหน้าก่อน หากมีความจำเป็นจะต้องจ่ายล่วงหน้าให้ ก็ให้ต้องส่วน
เบียดหนี้สินฐานะของผู้ขายสิ่งของนั้นๆ และให้มีหลักประกันให้
แน่นอนเพื่อความมั่นคงเสียก่อน

ให้ซื้อของไทย

ข้อ ๓. การขอพัสดุทุกอย่าง ให้กระทรวงทบวงกรมพยายาม
ในทางที่จะส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของคนไทย

รายงานขอซื้อ

ข้อ ๔. ให้เจ้าหน้าที่พัสดุตั้งราคาของซึ่งจะคงใช้เป็นประจำว่า
 ดังใดหมดหรือมีเหลืออยู่น้อย หากสมควรจะจัดหาเพิ่มเติมไว้ก็ให้
 ทำรายงานเสนอไปยังผู้มีอำนาจตั้งซื้อของนั้น ตามรายการดังต่อไปนี้

๑. รายการตั้งของที่ตองการซื้อ
๒. จำนวนที่ตองการ
๓. ราคาซื้อครั้งหลังที่สุด แต่ยังไม่เคยซื้อเคยก็ให้
 บอกราคาตามท้องตลาดเท่าที่ตีบทราบไว้ด้วย
๔. จำนวนเงินทั้งสิ้นที่จะจ่ายในการซื้อโดยประมาณ
๕. กำหนดเวลาซึ่งตองการตั้งของนั้น
๖. รายชื่อหากรานที่จะซื้อตั้งของ

หมวด ๒

วิธีซื้อพัสดุ

วิธีซื้อพัสดุ

ข้อ ๕. การซื้อพัสดุกระทำได้ ๓ วิธี คือ

๑. วิธีสามัญ
๒. วิธีประกวดราคา
๓. วิธีพิเศษ

การซื้อโดยวิธีสามัญ

ข้อ ๖. การซื้อพัสดุโดยวิธีสามัญ ได้แก่ การซื้อคราวหนึ่งซึ่งมี
 ราคาเล็กน้อย มี ๒ วิธี คือ

๑๖๓

๓. ซอโดยไม่ดัดบรรดา สำหรับการซอคราวหนึ่งซึ่งมี
ราคาไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท
๔. ซอโดยดัดบรรดา สำหรับการซอคราวหนึ่งซึ่งมีราคา
เกินกว่า ๒,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

การซอโดยวิธีประกวดราคา

ข้อ ๗. การซอพัสดุดูโดยวิธีประกวดราคา ได้แก่การซอคราวหนึ่ง
ซึ่งมีราคาเกินกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท

การซอโดยวิธีพิเศษ

ข้อ ๘. การซอพัสดุดูโดยวิธีพิเศษ ได้แก่การซอคราวหนึ่งซึ่งมี
ราคาเกินกว่า ๒,๐๐๐ บาท แต่จะใช้วิธีดัดบรรดาหรือประกวดราคา
ไม่ได้ผลดี ให้กระทำได้เฉพาะกรณีต่อไปนี้

๑. เบื้องของทมิฬชายเฉพาะแห่ง
๒. เบื้องของชายทอดตาด
๓. เบื้องของทตองซอเวงควอน หากดาซาอาจเดี่ยหาย
แควราชการ
๔. เบื้องของเพื่อใช้ในราชการลับซึ่งจะใช้วิธีซอ โดย
กรรมการดังกล่าวในข้อ ๑๕
๕. เบื้องของทตองการให้ซอในราคาถูก โดยซอตรง
จากต่างประเทศ

หมวด ๓

วิธีดำเนินการ

วิธีสามัญโดยไม่สู้บราคา

ข้อ ๙. วิธีซื้อสามัญโดยไม่สู้บราคา ให้เจ้าหน้าที่พัสดุซื้อจาก
ห้างร้าน โดยตรง

วิธีสามัญโดยสู้บราคา

ข้อ ๑๐. วิธีซื้อสามัญโดยสู้บราคา ให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งเจ้าหน้าที่อย่างน้อย ๒ คน แยกกันไปสู้บราคาตามห้างร้านอย่างน้อยคนละ ๒ แห่ง เพื่อทราบชนิด ขนาด คุณภาพและราคาของสินค้า ชื่อห้างร้าน ผู้จำหน่าย ประเทศที่ผลิตสินค้านั้น ถ้าซื้อเงินสดจะได้ลดราคาลงเท่าใด ราคาที่สู้บได้นั้นจะย่นอยู่นานเพียงใด แล้วรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับ จนถึงผู้อนุมัติสั่งซื้อ ในการสู้บราคานั้น หากได้สั่งซื้อของมาประกอบกรพิจารณาด้วยก็จะเปนการดียิ่ง

วิธีประกวดราคา

ข้อ ๑๑. วิธีประกวดราคา ให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งไปประกวดราคาไปยังห้างร้านต่าง ๆ ให้มากที่สุดที่จะทำได้ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าหากประกาศทางวิทยุกระจายเสียงหรือหนังสือพิมพ์รายวันจะได้ผลดียิ่งแถม ก็ให้กระทำได้ แต่ต้องขออนุญาตไปในรายงานอนุญาตขอซื้อด้วย

ใบแจ้งความประกวดราคา

ข้อ ๑๒. ใบแจ้งความประกวดราคา ให้แสดงรายการต่อไปนี้

๑. ^๑สิ่งของ^๒ที่^๓ต้องการ^๔ซื้อ
๒. ^๑จำนวน^๒สิ่งของ (ตาม^๓มาตรา^๔ซึ่ง^๕ดวง^๖วัด^๗ของ^๘ทาง^๙ราชการ^{๑๐} ถ้า^{๑๑}ใช้^{๑๒}มาตรา^{๑๓}ซึ่ง^{๑๔}ดวง^{๑๕}วัด^{๑๖}ไม่^{๑๗}ได้^{๑๘} ก็^{๑๙}ถ้อย^{๒๐}ตาม^{๒๑}ที่^{๒๒}ใช้^{๒๓}กัน^{๒๔}ในการ^{๒๕}ซื้อขาย^{๒๖} เช่น^{๒๗} เป็^{๒๘}ก^{๒๙} นบ^{๓๐}เบ^{๓๑}น^{๓๒}ก^{๓๓}ด^{๓๔}อง^{๓๕} ก^{๓๖}ด^{๓๗}อง^{๓๘}หน^{๓๙}ง^{๔๐}ม^{๔๑}ก^{๔๒}ด^{๔๓} หม^{๔๔}ก^{๔๕}น^{๔๖}บ^{๔๗}เบ^{๔๘}น^{๔๙}ช^{๕๐}ว^{๕๑}ด^{๕๒} ช^{๕๓}ว^{๕๔}ด^{๕๕}หน^{๕๖}ง^{๕๗}ม^{๕๘}ก^{๕๙}ด^{๖๐}ค^{๖๑}ร^{๖๒}เบ^{๖๓}น^{๖๔}ต^{๖๕}น)
๓. ^๑สิ่ง^๒ของ^๓ค^๔ว^๕ย^๖อ^๗ย^๘ง^๙ ให้^{๑๐}ด^{๑๑}ัง^{๑๒}พ^{๑๓}ร^{๑๔}อ^{๑๕}ม^{๑๖}ก^{๑๗}บ^{๑๘}บ^{๑๙}ไ^{๒๐}บ^{๒๑}ป^{๒๒}ระ^{๒๓}ก^{๒๔}ว^{๒๕}ร^{๒๖}า^{๒๗}ค^{๒๘}า
๔. ^๑ก^๒ำ^๓ห^๔น^๕ด^๖ช^๗น^๘า^๙ด^{๑๐}แ^{๑๑}ด^{๑๒}ะ^{๑๓}จ^{๑๔}ำ^{๑๕}น^{๑๖}ว^{๑๗}ด^{๑๘}ัง^{๑๙}ช^{๒๐}อ^{๒๑}ย^{๒๒}ง^{๒๓} ให้^{๒๔}พ^{๒๕}อ^{๒๖}แ^{๒๗}ก^{๒๘}ำ^{๒๙}การ^{๓๐}ค^{๓๑}ร^{๓๒}ว^{๓๓}จ^{๓๔}ท^{๓๕}ด^{๓๖}อ^{๓๗}ง^{๓๘}แ^{๓๙}ด^{๔๐}ะ^{๔๑}ให้^{๔๒}ม^{๔๓}เ^{๔๔}ล^{๔๕}อ^{๔๖}ไ^{๔๗}ว^{๔๘}ใ^{๔๙}ด้^{๕๐}ำ^{๕๑}ห^{๕๒}ร^{๕๓}บ^{๕๔}การ^{๕๕}ท^{๕๖}ำ^{๕๗}ด^{๕๘}ัญ^{๕๙}ญ^{๖๐}า^{๖๑}ด^{๖๒}ว^{๖๓}ย
๕. ^๑ร^๒า^๓ค^๔ำ^๕ด^๖ัง^๗ช^๘อ^๙ง^{๑๐} ให้^{๑๑}ก^{๑๒}ำ^{๑๓}ห^{๑๔}น^{๑๕}ด^{๑๖}เบ^{๑๗}น^{๑๘}ห^{๑๙}น^{๒๐}ว^{๒๑}ย (เม^{๒๒}ต^{๒๓}ร^{๒๔}ด^{๒๕}ะ^{๒๖}ห^{๒๗}ร^{๒๘}อ^{๒๙}ก^{๓๐}โ^{๓๑}ด^{๓๒}ก^{๓๓}ร^{๓๔}ม^{๓๕}ด^{๓๖}) แ^{๓๗}ด^{๓๘}ะ^{๓๙}ว^{๔๐}ะ^{๔๑}บ^{๔๒}ร^{๔๓}ะ^{๔๔}ย^{๔๕}ะ^{๔๖}ว^{๔๗}เ^{๔๘}ด^{๔๙}า^{๕๐}ท^{๕๑}ร^{๕๒}า^{๕๓}ค^{๕๔}า^{๕๕}น^{๕๖}จ^{๕๗}ะ^{๕๘}น^{๕๙}ย^{๖๐}ย
๖. ^๑ช^๒อ^๓ค^๔า^๕ห^๖แ^๗ง^๘เจ^๙า^{๑๐}ห^{๑๑}า^{๑๒}ท^{๑๓}แ^{๑๔}ด^{๑๕}ะ^{๑๖}ส^{๑๗}ถ^{๑๘}า^{๑๙}น^{๒๐}ท^{๒๑}ท^{๒๒}ห^{๒๓}ำ^{๒๔}ง^{๒๕}ว^{๒๖}า^{๒๗}น^{๒๘}จ^{๒๙}ะ^{๓๐}น^{๓๑}ำ^{๓๒}ด^{๓๓}ัง^{๓๔}ช^{๓๕}อ^{๓๖}ย^{๓๗}ง^{๓๘}แ^{๓๙}ด^{๔๐}ะ^{๔๑}บ^{๔๒}ไ^{๔๓}บ^{๔๔}ป^{๔๕}ระ^{๔๖}ก^{๔๗}ว^{๔๘}ร^{๔๙}า^{๕๐}ค^{๕๑}า
๗. ^๑ก^๒ำ^๓ห^๔น^๕ด^๖เ^๗ง^๘เ^๙น^{๑๐}ใ^{๑๑}ช^{๑๒}ว^{๑๓}า^{๑๔} เจ^{๑๕}า^{๑๖}ห^{๑๗}า^{๑๘}ท^{๑๙}ท^{๒๐}ร^{๒๑}ง^{๒๒}ไ^{๒๓}ว^{๒๔}ช^{๒๕}ัง^{๒๖}ด^{๒๗}ท^{๒๘}ท^{๒๙}จ^{๓๐}ะ^{๓๑}ด^{๓๒}ช^{๓๓}บ^{๓๔} หรือ^{๓๕}เด^{๓๖}อ^{๓๗}ก^{๓๘}ซ^{๓๙}อ^{๔๐}ตาม^{๔๑}ซ^{๔๒}อ^{๔๓}บ โดย^{๔๔}ไม่^{๔๕}จ^{๔๖}ำ^{๔๗}ค^{๔๘}อ^{๔๙}ง^{๕๐}ซ^{๕๑}อ^{๕๒}จ^{๕๓}าก^{๕๔}ผู้^{๕๕}ให้^{๕๖}ร^{๕๗}า^{๕๘}ค^{๕๙}ำ^{๖๐}เด^{๖๑}้^{๖๒}ม^{๖๓}อ^{๖๔}ไป แ^{๖๕}ด^{๖๖}ะ^{๖๗}สิ่ง^{๖๘}ของ^{๖๙}ค^{๗๐}ว^{๗๑}ย^{๗๒}ง^{๗๓}ที่^{๗๔}ด^{๗๕}ัง^{๗๖}มา^{๗๗}ให้^{๗๘}ค^{๗๙}ร^{๘๐}ว^{๘๑}จ^{๘๒}หาก^{๘๓}เด^{๘๔}้^{๘๕}ย^{๘๖}า^{๘๗}ย^{๘๘}ไป^{๘๙}ด^{๙๐}ว^{๙๑}ย^{๙๒}การ^{๙๓}ค^{๙๔}ร^{๙๕}ว^{๙๖}จ^{๙๗}ท^{๙๘}ด^{๙๙}อ^{๑๐๐}ง^{๑๐๑}เจ^{๑๐๒}้า^{๑๐๓}ของ^{๑๐๔}จ^{๑๐๕}ัก^{๑๐๖}ไม่^{๑๐๗}ค^{๑๐๘}ิด^{๑๐๙}ร^{๑๑๐}า^{๑๑๑}ค^{๑๑๒}ำ^{๑๑๓}เด^{๑๑๔}้^{๑๑๕}ย^{๑๑๖}า^{๑๑๗}ย^{๑๑๘}แ^{๑๑๙}ด^{๑๒๐}ะ^{๑๒๑}ป^{๑๒๒}ระ^{๑๒๓}ก^{๑๒๔}า^{๑๒๕}ร^{๑๒๖}ไ^{๑๒๗}ด
๘. ^๑ก^๒ำ^๓ห^๔น^๕ด^๖เว^๗ด^๘า^๙ท^{๑๐}ค^{๑๑}อ^{๑๒}ง^{๑๓}ด^{๑๔}ัง^{๑๕}ม^{๑๖}อ^{๑๗}บ^{๑๘}ด^{๑๙}ัง^{๒๐}ช^{๒๑}อ^{๒๒}ย^{๒๓}ง
๙. ^๑ก^๒ำ^๓ห^๔น^๕ด^๖เว^๗ด^๘า^๙บ^{๑๐}ี^{๑๑}ด^{๑๒}ร^{๑๓}บ^{๑๔}ช^{๑๕}อ^{๑๖}ง^{๑๗}ป^{๑๘}ระ^{๑๙}ก^{๒๐}ว^{๒๑}ร^{๒๒}า^{๒๓}ค^{๒๔}า
๑๐. ^๑ช^๒อ^๓ง^๔ป^๕ระ^๖ก^๗ว^๘ร^๙า^{๑๐}ค^{๑๑}า^{๑๒}ค^{๑๓}อ^{๑๔}ง^{๑๕}ผ^{๑๖}น^{๑๗}ก^{๑๘}ให้^{๑๙}ร^{๒๐}เ^{๒๑}ย^{๒๒}บ^{๒๓}ร^{๒๔}อ^{๒๕}ย

๓๓. จำนวนเงินประจำของซึ่งผู้เช่าประกวดราคาจะต้อง
วางไว้เป็นประกันความผิดของผู้ประกวดราคาได้
เงินประจำของนั้นจะควรกำหนดไว้เท่าใด ให้ผู้
อำนวยการตั้งข้อเบเน็จพิจารณา

วิธีรับของประกวดราคา

ข้อ ๓๓. การรับของประกวดราคากะทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. ให้เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำสำหรับส่อดของประกวด
ราคา แบบคู่ไปรษณีย์ มกุญแจได้พร้อมทั้งตราครุ
งประทับกุญแจ กุญแจและตราครุงให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่
พัสดุเป็นผลถือ เมื่อหางรานที่จะเข้าประกวดราคานา
ของมาตั้งให้เจ้าหน้าที่บนทกไว้ทหน้าของว่า เป็น
ของหางรานใดแล้วดงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน การส่อด
ของดงในตทจุดไว้ ให้เจ้าของของเบเน็จกระทำด้วย
ตนเอง ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่พัสดุรับเบเน็จส่อดของดง
ในตติงกล่าวแล้ว

๒. หน่วยราชการใดมีการซื้อโดยวิธีประกวดราคาเป็น
ครุครวด จะกำหนดให้หางรานนำของประกวดราคา
ยื่นต่อคณะกรรมการรับของประกวดราคา ซึ่งผู้
อำนวยการตั้งขณตามความในข้อ ๒๒ กได้

เมื่อการรับของประกวดราคาตามวิธีทกล่าวได้เสร็จดงแล้ว
ให้เจ้าหน้าที่พัสดุหรือคณะกรรมการรับของประกวดราคา แดงแต่กรณ

มอบ^๓หรือของประกวดราคาดังกล่าวในสภาพเดิมให้แก่คณะกรรมการ
เปิดของประกวดราคา ซึ่งผู้มอานาจดังชอคงชนตามความในข้อ ๒๒

การชอโดยวิธีพิเศษ

ข้อ ๑๔. การชอ^๓ โดยวิธีพิเศษ ให้เจ้าหน้าที่พด^๓รายงานชอ
อนุญาตต่อผู้มอานาจดังชอ

การชออนุญาตชอโดยวิธีพิเศษ ให้รายงานลักษณะของดังชอนนให้
แนชด และถ้าเป็นดังชอของชอมาแวดหรือคตยคตงกนกให้บอกราคา
ทเคยชอไว้ด้วย เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาจะได้พิจารณาเทียบเคียง

ถ้ารับการชอดังชอใช้ราชการจำนวนมาก หากทำได้ให้เจ้า
กระทรวงคตคตดังชอโดยตรงจากต่างประเทศ หรือด้บราคาจากต่าง
ประเทศ โดยชอร้องให้ด้สถานเอกอัครราชทูต ด้สถานทูต ด้สถานกงด้
หรือทตพาณิชย์ไทย แวดแต่กรณี ชวยด้บราคา คุณภาพคตคตจน
รายละเอียดแวดเปรียบเทียบกับราคาในประเทศ ทงนเพอมให้ชอดังชอ
แพงเกินความจำเป็น

ถ้าเป็นดังชอเพื่อใช้ในราชการด้บ ให้ปฏิบัติตามความในข้อ ๑๕.

การชอสังของใช้ราชการด้บ

ข้อ ๑๕. การชอสังของเพื่อใช้ในราชการด้บ ให้เจ้าหน้าที่พด^๓
รายงานด้บแวดต่อผู้มอานาจดังชอ โดยแวดคตงเหตุผลความจำเป็นที่จะ
คตงชอโดยวิธีชอคตคตจนราคาออย่างด้บทควรชอได้ เมื่อผู้มอานาจดัง
ชอได้รบรายงานแวด ให้พิจารณากำหนดราคาชนด้บไว้ แวดคตง
กรรมการชนคตงหนงตามความในข้อ ๒๓. ไปจคชอโดยตรงกับผู้ชวย
คามนพงกระทำได้เป็น ๒ วิธี คือ

๓. มอบอำนาจให้คณะกรรมการที่ใดคนหนึ่งไปจัดซื้อได้
ทีเดียว ในราคาไม่เกินกว่าที่ได้กำหนดไว้
๒. ถ้าเป็นดังของที่ไม่อาจกำหนดราคาอย่างสั่งได้ หรือ
กรรมการได้สืบราคาตลาดแล้วได้ราคาเกินกว่าที่ได้
รับมอบอำนาจไป ก็ให้รับรายงานต่อผู้อนุมัติอำนาจสั่งซื้อ
โดยเร็วที่สุด ควรจะเป็นในวณน หรืออย่างช้าในวัน
รุ่งขึ้นเพื่อบรรเทาความเสียหาย

การซื้อสิ่งของซึ่งต้องจ่ายเงินตราต่างประเทศ

ข้อ ๑๖. การซื้อดังของซึ่งมีราคาตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
ถ้าจะต้องจ่ายเงินตราต่างประเทศโดยผ่านบริษัท หรือห้างร้านในประเทศ
ไทยแล้ว ก่อนดำเนินการใดๆ ให้ติดต่อไปยังสถานเอกอัครราชทูต สถาน
ทูต สถานกงสุล หรือทูตพาณิชย์ไทย แล้วแต่กรณี ให้จัดการติดต่อ
กับผู้ชายในต่างประเทศโดยตรงก่อน ถ้าบริษัทหรือห้างร้านในต่าง
ประเทศไม่สามารถจะจัดการให้ได้ จึงให้ติดต่อกับบริษัทหรือห้างร้าน
ในประเทศไทยตามวิธีการ

หมวด ๔

ผู้มีอำนาจสั่งซื้อ

การซื้อโดยวิธีสามัญ และวิธีประกวดราคา

ข้อ ๑๗. อำนาจในการสั่งซื้อโดยวิธีสามัญ และโดยวิธีประกวด
ราคา แบ่งออกเป็นชั้นๆ ดังนี้

๑. ซอด้วงของซังมราคาไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ปลัด
กระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดี รองอธิบดี ผู้ว่า
ราชการจังหวัดหรือตาแหน่งเทียบเท่า เป็นผู้อนุญาต
แล้วแต่กรณี
๒. ซอด้วงของซังมราคาเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวง ผู้ว่าราชการภาค รองผู้ว่าราชการ
ภาค เป็นผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี

การขอโดยวิธีพิเศษ

- ข้อ ๑๘. อำนาจตั้งขอโดยวิธีพิเศษพึงแบ่งออกเป็นชน ๆ ดังนี้
๑. ซอด้วงของซังมราคาไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ปลัด
กระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดี รองอธิบดี ผู้ว่า
ราชการจังหวัดหรือตาแหน่งเทียบเท่าเป็นผู้อนุญาต
แล้วแต่กรณี
 ๒. ซอด้วงของซังมราคาเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวง ผู้ว่าราชการภาค รองผู้ว่าราชการ
ภาค เป็นผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี

อำนาจของผู้รักษาการแทน

- ข้อ ๑๙. หากผู้มอบอำนาจอนุญาตตามทระบุดังในข้อ ๑๗ และข้อ
๑๘ ไม่สามารถตั้งอนุญาตได้เพราะเหตุใด ๆ ก็ตาม ให้ผู้รักษาการแทน
เป็นผู้อนุญาต

การต่ออายุสัญญา

ข้อ ๒๐. อานาจในการตั้งอนุญาตข้อ ให้หมายรวมถึงอำนาจในการต่ออายุสัญญาข้อด้วย

หมวด ๕

กรรมการ

การตั้งกรรมการ

ข้อ ๒๑. ให้ผู้มีอำนาจตั้งข้อตั้งกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติในการจัดข้อพัสต์ตามทกาหนดไว้ในระเบียบบน

กรรมการรับซองและเปิดซองประกวดราคา

ข้อ ๒๒. กรรมการรับซองประกวดราคาคัด กรรมการเปิดซองประกวดราคาคัด ให้ประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย ๓ คน ตามปกติให้เบนข้าราชการอย่างน้อยตั้งแต่นครหรือเทียบเท่าขึ้นไป
ห้ามตงบุคคลคนเดียวกันเป็นกรรมการทั้งต้องคณะ
กรรมการเปิดซองประกวดราคาคัดริใหม่ผู้ชำนาญในการใช้ตั้งของหรือผู้ทรงคุณวมเข้ารวมด้วย

ข้อ ๒๓. กรรมการข้อตั้งของเพื่อใช้ในราชการดับตามข้อ ๑๕ ให้ประกอบด้วยข้าราชการนครหรือเทียบเท่าขึ้นไปอย่างน้อย ๓ คน แต่ถากรณีข้อตั้งของราคาเกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท กรรมการคนหนึ่งตองเบนข้าราชการตงแต่น โทหรือเทียบเท่าขึ้นไป ถาตั้งของราคาเกินกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท กรรมการคนหนึ่งตองเบนข้าราชการตงแต่นเชกหรือเทียบเท่าขึ้นไป

กรรมการตรวจรับสิ่งของ

ข้อ ๒๔. กรรมการตรวจรับสิ่งของ ให้ประกอบด้วยกรรมการ
อย่างน้อย ๓ คน ตามปกติให้เป็นข้าราชการตงเตงนครหรือเทียบเท่า
ขึ้นไป

กรรมการตรวจรับสิ่งของควรมีทรงคุณวุฒิหรือชำนาญในการ
ใช้สิ่งของนั้น อย่างน้อย ๑ คน แต่ทรงห้ามตงผู้ขอโดยตรงหรือผู้
ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคาในการซื้อขายเดียวกัน
มาแต่เดิม เป็นกรรมการตรวจรับสิ่งของ

ถ้าหรับพัสดุที่ขอโดยวิธีสามัญไม่ได้บราคาจะตงตงกรรมการตรวจ
รับสิ่งของตามข้อนี้โดยตงหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุหรือเจ้าหน้าที่
ผู้หนึ่งผู้ใดตงมีใช้ผู้ขอคนเดียวหรือ ๒ คน ให้เป็นกรรมการตรวจรับ
สิ่งของแทนก็ได้

ข้อ ๒๕. กรรมการตงกล่าวในข้อ ๒๒, ๒๓ หรือ ๒๔ ตงมีจำนวน
ไม่ตงากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนตงทั้งหมด จึงจะตงาเนนการตามทากาหนดไว้
ได้ หากกรรมการคนเดียวจะปฏิบัติตงงานตามทริบแต่งตั้งไม่ได้ จะมอบ
หมายให้ข้าราชการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติแทนก็ได้ แต่ทรงห้ามตงบุคคล
คนเดียวกั้นเป็นตัวแทนของกรรมการแต่ละคน การตงผู้แทนให้กระทำ
เป็นหนังสือและให้รายงานผู้มอานาจตงข้อทราบไว้ด้วย

หน้าที่กรรมการเปิดซองประกวดราคา

- ข้อ ๒๖. กรรมการเปิดซองประกวดราคามาหน้าตงน
๑. เมื่อกรรมการเปิดซองประกวดราคามาครบเป็นของค
ประชุมแล้ว จึงเปิดซองประกวดราคา และบันทึก

ราคาตั้งในรายงานหรือบัญชีเปรียบเทียบราคา แล้ว
ลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบประกวดราคาเพื่อเป็น
หลักฐาน

- ๒. พิจารณาดังของตัวอย่าง และตั้งประกอบอื่นๆ ให้
ตรงตามที่แจ้งไว้ในใบประกวดราคา
- ๓. เมื่อได้พิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว เห็นสมควรดำเนินการ
ต่อไปประการใด ให้รายงานต่อผู้มีอำนาจตั้งข้อพร้อม
ด้วยหลักฐาน ตามปกติคณะกรรมการควรเสนอขอ
ข้อจากผู้เสนอราคาค่าที่ต่ำ แต่ถาดังของไม่อยู่ใน
เกณฑ์ลักษณะของทางราชการ ให้คณะกรรมการ
ขอข้อจากผู้เสนอราคาค่าที่ไป

อนึ่ง เมื่อพินกำหนดเวลารับซองประกวดราคาแล้ว ห้ามรับใบ
ประกวดราคาจากผู้หนึ่งผู้ใดอีกเป็นอันขาด และภายหลังจากที่ได้
พิจารณาการประกวดราคาเสร็จสิ้นไปแล้ว ภายจากผู้เสนอขายในราคา
ต่ำกว่ารายทประกวดราคาได้นั้นอีก ผู้มีอำนาจตั้งข้อจะไม่ขอตั้งของ
ตามการประกวดราคาคราวินแต่ยกได้ แต่หากยังคงต้องการขอ
ตั้งของนอกรอีก จะต้องเรียกประกวดราคาใหม่

หน้าที่กรรมการตรวจรับสิ่งของ

- ข้อ ๒๗. กรรมการตรวจรับตั้งของมหานาท ดึงน
 - ๑. ตามปกติให้ตรวจรับตั้งของ ณ ที่ทำการของผู้ซื้อ
หรือผู้ใช้ ถ้าเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่
ราชการ จะไปตรวจรับตั้งของ ณ ที่ทำการของผู้ขาย
ก็ได้

๒. ตรวจฉบับหรือทอดงตั้งของทช้อวากคตองครบถวน ตามหลักฐานทคตงกนไวกหรือไม่ และในถารน จะเชญฐานาญเกยวกับตั้งของนนาให้ค่าบรคษา ด้วยกได้
๓. เมื่อตรวจถคตองครบถวนแถว ให้รบตั้งของไวกแถวมอบแก้เจาหนาทพคคแถวรายงานตอถุมอานาจตั้งชอพรอมด้วยหลักฐาน

หมวด ๖

การทำสัญญา

กรณีที่ต้องทำสัญญา

ข้อ ๒๗. การชอโดยวิชรประกอตราคา ในถารนทคตงตั้งชอให้ทำตั้งญญาตอกนเบนหนงตั้งไวกเบนหลักฐาน ตั้งญญานนคองท่าเบนภาษาไทย ถ่าจาเบนคองท่าเบนภาษาต่างประเทศคองมค่าแปดเบนภาษาไทย

ถ่วงการชออย่างอื่น ให้อยู่ในคฤตยพนจของมตั้งชอจะให้ทำตั้งญญาเบนหนงตั้งหรือไม่กได้

ถ่าตั้งของทชอในครวหนงราคาไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท แถและผู้ชายจะนำตั้งของมาตั้งให้ได้ครบถวนภายในก่าหนดไม่เกิน ๗ ถวน หรือถ่าตั้งของนนราคาเกินกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท แถและผู้ชายจะนำตั้งให้ได้ทนทจรงคการทำตั้งญญาตงกถ่าวตั้งกได้ แต่คองท่าหลักฐานไวกตอกนเบนหนงตั้ง

ผู้มอบหมายทำสัญญา

ข้อ ๒๙. หนังสือสัญญาขอให้กระทำตามแบบทนายระเบียบบน แดง
 เด่นออกไปยังผู้มีอำนาจดังข้อ โดยผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญหรือ
 ผู้รกรกฎหมายของทางราชการเสียก่อน เมื่อเห็นว่าเป็นการเรียบร้อยและ
 วัตถุประสงค์แล้ว ก็ให้ผู้มีอำนาจดังข้ออนุมัติให้ทำสัญญากับผู้ชายได้ แต่
 ถ้าเห็นว่าร่างสัญญาใดจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบและไม่วัตถุประสงค์พอ
 ก็ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้กรมอัยการพิจารณาแก้ไขแล้วจึงดำเนินการ
 ต่อไป

สัญญาในทนายระเบียบบนแบบสัญญาทั่วไป ถ้าสัญญาหรือ
 ดังข้อใดมีข้อความหรือรายการผิดไปจากบทให้ระบุเพิ่มเติมไว้ได้

กรณีจ่ายเงินล่วงหน้า

ข้อ ๓๐. ถ้าสำหรับราคาดังข้อ ทขอ ถ้าผู้ขอจะต้องจ่ายเงิน
 ล่วงหน้าให้แก่ชายกิต หรือถ้าผู้ขอจะต้องขออนุมัติจ่ายเงินตราต่างประเทศ
 ให้แก่ผู้ชายเพื่อเปิดเครดิตให้ ณ ธนาคารในต่างประเทศหรือเพื่อ
 อนุมัติ ผู้ชายจะต้องจัดให้ธนาคารในราชอาณาจักรไทย ธนาคารใด
 ธนาคารหนึ่งหรือหลายธนาคารตามหลักฐาน และผู้ขอเชื่อถือ มาเป็น
 ผู้รับประกันเงินจำนวนนั้นตามเงินหรือหลักทรัพย์ที่รับไป

การขอรายใดซึ่งต้องชำระเป็นเงินตราต่างประเทศ ให้ส่งร่าง
 สัญญาให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังพิจารณาก่อน

หมวด ๗

การควบคุมพัสดุ

บัญชีพัสดุ

ข้อ ๓๑. ให้เจ้าหน้าที่พัสดุของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ จัดทำบัญชีพัสดุ และลงบัญชีแสดงจำนวนสิ่งของและราคาที่เกิดขึ้นตั้งแต่การรับใหม่และจ่ายใหม่เท่าใด คงเหลือเท่าใด ทุกคราว และเก็บหลักฐานการรับและจ่ายไว้ กับในวณต้นเดือน มิถุนายน ทุกปี ให้ทำรายงานเสนอตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดี หัวหน้ากรม ผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แลแต่กรณีเพื่อทราบ

ทะเบียนครุภัณฑ์

ข้อ ๓๒. เฉพาะครุภัณฑ์ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ จัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ขึ้นไว้ให้ถูกต้อง แสดงรายการ ขนาดจำนวนและราคาไว้ให้ชัดเจน กับในวณต้นเดือน มิถุนายน ทุกปี ให้ทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดี หัวหน้ากรม ผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แลแต่กรณีเพื่อทราบ

การตรวจสอบพัสดุและครุภัณฑ์

ข้อ ๓๓. เมื่อผู้บังคับบัญชาตามทักท้วงในข้อ ๓๑ และข้อ ๓๒ ได้รับรายงานแล้ว ให้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งอย่างน้อย ๒ คน เพื่อตรวจสอบพัสดุและครุภัณฑ์ทุกคราว

หมวด ๔

การจำหน่ายพัสดุ

กรณีพัสดุหรือครุภัณฑ์ชำรุด

ข้อ ๓๔. ให้กรรมการซึ่งตงขนตามความในข้อ ๓๓ ดำรวจพัสดุหรือครุภัณฑ์ว่า ดั่งใดชำรุดหรือเสื่อมเต็ยหรือไม่ใช้ราชการต่อไป หรือสูญหายไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ แแต่รายงานเด่นอความเห็นต่ออธิบดีหัวหน้ากรม ผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แแต่แแต่กรณี เพอพิจารณาถึงการต่อไป

สอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบ

ข้อ ๓๕. เมื่อปรากฏตามรายงานของคณะกรรมการดังกล่าวในข้อ ๓๔ ว่าพัสดุหรือครุภัณฑ์ชำรุดเสื่อมเต็ยหรือสูญหาย กให้มอบคบบัญชาดังกล่าวในข้อ ๓๔ ตงกรรมการขนคณะหนึ่งมจำนวนไม้นอยกว่า ๒ คน ทำการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบให้ชัดใช้พัสดุหรือครุภัณฑ์นั้น ถ้าชัดใช้เบงเงินให้ถอตามราคาบัจจุบัน

ถ้าไม่ปรากฏตัวผู้รับผิดชอบกดี หรือกรณีพัสดุหรือครุภัณฑ์ไม่ใช้ราชการต่อไปกดี หรือพัสดุหรือครุภัณฑ์ขาดบัญชีโดยมิใช่ความผิดของผูใดกดี ให้รายงานขออนมคชาย แแต่เบดเย็น หรือโอน ให้แก่ตั้งนราชการทตองการตั้งของนน หรือเพอคตบบัญชต่อไป

การขายให้กระทำโดยวิธีขายทอดคตาด แต่ถากการขายโดยวิธีทอดคตาดไม่เหมาะดัม จะขายโดยวิธีกรรมดากก็ได้

การโอนให้แก่ส่วนราชการอื่น ให้มีหลักฐานในการดั่งมอบไว้
ต่อกัน

การขอจำหน่ายบัญชีเป็นสูญ

ข้อ ๓๖. ให้อธิบดี หัวหน้ากรม ผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ว่า
ราชการจังหวัด แยกแยะกรณี รายงานขออนุมัติกระทรวงการคลัง
จำหน่ายบัญชีเป็นสูญต่อไป ในการขออนุมัติไปยังกระทรวงการคลัง
ให้แจ้งทั้งราคาซื้อและราคาปัจจุบันด้วย

ถ้าผิดหรือครุภัณฑ์ขอจำหน่ายออกจากบัญชีเป็นสูญนั้น มี
ราคาเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้กระทรวงการคลังนำเรื่องเสนอต่อ
คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติออกชนหนึ่ง

(ตัวอย่างสัญญา)

สถานที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

สัญญาซื้อขายระหว่าง

ทำการโดยคำสั่ง ซึ่งต่อไปในสัญญา
เรียกว่าผู้ซื้อฝ่ายหนึ่ง กับ ตั้งบ้านเรือน

หรือสำนักงานอยู่ที่ ตำบล
จังหวัด ซึ่งต่อไปในสัญญาเรียกว่าผู้ขายอีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้ซื้อและผู้ขายทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญา โดยมชอบความตั้งใจ
ไปใน

ข้อ ๑. ผู้ซื้อต้องการซื้อ ตามตัวอย่าง

หมายอักษร เป็นจำนวน

คิดเป็นเงิน

ข้อ ๒. ตามสัญญา ผู้ขายยอมขายให้
ตามราคาคงกต่างในข้อ ๑. และรับรองว่าจะตั้งตั้งของให้เหมือนตาม
ตัวอย่างทุกประการ ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย และพยานผู้รู้เห็น ได้พร้อมกัน
ลงชื่อหรือทำเครื่องหมายกำกับไว้ที่ ซึ่งเก็บไว้

ณ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบสัญญาแล้ว

ข้อ ๓. ลักษณะของ ที่ซื้อขายตามสัญญา
นอกจากให้เหมือนตามตัวอย่างดังกล่าวแล้วในข้อ ๒ ผู้ขายยอมรับรอง
อีกว่า เมื่อตรวจทดลองในทางวิทยาศาสตร์ ประการหนึ่งประการใด
ต้องให้เหมือนตัวอย่างทุกประการ

ข้อ ๔. ผู้ขายสัญญาว่าจะนำ..... ตามสัญญา
มาดั่งมอบให้แก่ผู้ซื้อ ณ..... ภายใน
ให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ แห่งสัญญา พร้อมทงหีบห่อ
หรือเครื่องรัดพันผูกโดยเรียบร้อย

ข้อ ๕. ถ้าผลของการตรวจดสอบหรือทดลองของผู้ซื้อหรือเจ้า-
หน้าทของผู้ซื้อ ปรากฏว่าดั่งของที่นำมาดั่งไม่ตรงตามรายการหรือ
คัวอย่างดั่งกล่าวแต่ผู้ซื้อทวงไว้ซึ่งสิทธิ์ที่จะไม่รับของนั้น ในกรณี
เช่นนี้ ผู้ขายจะดองรับหน้าดั่งของนกดกลับโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ โดย
ผู้ซื้อไม่จำต้องเสียค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายให้แก่ประการใด

ข้อ ๖. ถ้าผู้ซื้อหรือเจ้าหน้าทของผู้ซื้อ ตรวจรับดั่งของที่นำมา
ดั่งเป็นการถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาแล้ว ผู้ซื้อจะออกใบรับรองให้
ผู้ขายถือไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีเช่นนี้ ผู้ขายจะนำไปรับของนหมา
ชชรับเงินได้ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันออกใบรับรองให้แล้ว

ข้อ ๗. เพื่อเป็นการประกันการปฏิบัติตามสัญญา ผู้ขายได้
นำเงินหรือหนังสือรับรองของธนาคารผู้ซื้อเชื่อถือเป็นจำนวนร้อยละ ๕
ของราคาดั่งของทั้งหมดเป็นเงิน..... บาท มามอบไว้แก่ผู้ซื้อ
ในวันทำสัญญา เงินจำนวนหรือหนังสือรับรองของธนาคาร ผู้ซื้อ
จะคืนให้เมื่อผู้ขายได้ปฏิบัติตามครบถ้วนตามสัญญาแล้ว แต่ถ้าผู้ขายดะดะ
ด้อยไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา ผู้ซื้อจะรับเงินจำนวน
หรือเรียกรื่องจากธนาคารผู้ซื้อออกหนังสือรับรองเป็นจำนวนเงินทั้งหมด
หรือแต่บางส่วนก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร

ข้อ ๘. ถ้าผู้ชายไม่นำสิ่งของมาตั้งมอบให้แก่ชู้ให้เป็นการ
 ถกตองภายในกำหนดตามสัญญา ผู้ชายยอมให้ชู้ปรับเป็นจำนวน
 เงินร้อยละ ๕ ของราคาค่างของที่ยังไม่ได้ตั้ง โดยคิดเป็นรายเดือนจน
 กว่าผู้ชายจะได้นำสิ่งของนั้น ๆ มาตั้งให้แก่ชู้จนครบถ้วนและถูกต้อง
 ตามสัญญา

ข้อ ๙. นอกจากที่กล่าวแล้วในข้อ ๘ ถ้าผู้ชายไม่ปฏิบัติตาม
 สัญญาด้วยเหตุใด ๆ ก็ตามจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ชู้แล้ว
 ผู้ชายยินยอมรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง

สัญญา ทาซนเบนด์องฉบับ มขอความถูกต้องตรงกัน ผู้ชู้
 และผู้ชายเก็บไว้คนละหนึ่งฉบับ ทั้งผู้ชู้และผู้ชายได้ลงลายมือชื่อพร้อม
 ทงประทับตรา (ตাম) ไว้บนคำสัญญาต่อหน้าพยานแล้ว.

(ลงชื่อ)	ผู้ชู้
(ลงชื่อ)	ผู้ชาย
(ลงชื่อ)	พยาน
(ลงชื่อ)	พยาน

พระราชบัญญัติ

ตัวเงินคลัง พุทธศักราช ๒๔๙๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดด
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๙๗)

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๙๗
เป็นปีที่ ๓๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรมีกฎหมายว่าด้วยการ
ออกตัวเงินคลังและการใช้เงินตามตัวเงินคลัง

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำ
แนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติตัว
เงินคลัง พุทธศักราช ๒๔๙๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ เมื่อได้มีกฎหมายให้รัฐบาลกู้เงิน โดยวิธีออกตั๋วเงินคลัง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจจากเงินนันทงหมดหรือแต่บางส่วน โดยการออกตั๋วเงินคลังในวันและตามวิธีการ ข้อกำหนด และเงื่อนไข ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔ ตั๋วเงินคลังที่ออกตามความในมาตราก่อน ให้ออกตามแบบต่อท้ายพระราชบัญญัติ โดยให้มีข้อความว่าจะใช้เงินจำนวนเท่าปรากฏในตั๋วให้แก่ผู้ถือ หรือตามคำสั่งของบุคคลผู้มอบชื่อในตั๋ว ในวันที่กำหนดไว้ในตั๋ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสิบสองเดือนนับแต่วันออกตั๋ว

มาตรา ๕ บรรดาเงินที่ได้ก้มา โดยออกตั๋วเงินคลัง ให้นำตั้งค้ตบเงินคลัง

มาตรา ๖ ให้ใช้ดอกเบี้ยสำหรับตั๋วเงินคลังตามอัตราและวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดเป็นคราว ๆ

มาตรา ๗ ต้นเงินและดอกเบี้ยที่ของใช้สำหรับตั๋วเงินคลัง รวมตลอดถึงค่าใช้จ่ายในการออกและจัดการ ให้จ่ายจากเงินคลัง หรือจากเงินทองใดในงบประมาณประจำปี

มาตรา ๘ เมื่อถึงหรือใกล้จะถึงวันต้อง ใช้เงินตามตั๋วเงินคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะกู้เงินเพื่อ ใช้เงินตามตั๋วทุกตัวจนหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ หรือเพื่อชดใช้เงินคลังที่ได้จ่ายในการใช้เงินทุกตัวแล้วก็ได้ ทั้งนี้ ให้กู้ได้ โดยออกตั๋วเงินคลังไม่เกินจำนวนเงินที่ต้องใช้

มาตรา ๙ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เห็นสมควร จะมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยออกและจัดการตั๋วเงินคลังแทน

ก็ได้ และอาจจ่ายเงินให้แก่ธนาคารเป็นค่าใช้จ่ายในการนั้นได้ ตามแต่จะตกลงกัน

บทบัญญัติในวรรคก่อน ไม่ห้ามการที่ธนาคารแห่งประเทศไทย จะเข้าซื้อซื้อทองคำเงินคดงเพื่อธนาคารเอง

มาตรา ๑๐ ตัวเงินคดงแต่ละฉบับมิให้ถือว่าสมบูรณ์ เว้นแต่เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้แต่งตั้งขึ้นบนเจ้าหน้าทโดยเฉพาะ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้ลงลายมือชื่อในตอวนนแต่

มาตรา ๑๑ ตัวเงินคดงที่ใช้แล้วก่อนนั้น ย่อมโอนให้กันได้ โดยการส่งมอบ ถ้าเป็นตอทที่ใช้เงินตามคำสั่ง ย่อมโอนให้กันได้ โดยการสกัดกั้นและส่งมอบ

มาตรา ๑๒ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยตัวเงินมาใช้บังคับแก่ตัวเงินคดงโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทย รับช่วงซื้อตอตัวเงินคดงได้

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ควง อภัยวงศ์

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

กู้เงินเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๔๙๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๖

ที่ ๘๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดการกู้เงินเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการแห่งประเทศไทย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภามหาบัณฑิตราชวร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๐ ตอนที่ ๖ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๔๙๖

มาตรา ๓ ให้รัฐบาลมีอำนาจกู้เงินเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อ
การบูรณะและวิวัฒนาการแห่งประเทศไทย ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน
วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ในยอดเงินไม่เกิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท

มาตรา ๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๓ ให้รัฐบาลมี
อำนาจ

ก. กู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย ตามข้อกำหนดและ
เงื่อนไขที่ตกลงกันกับธนาคารนั้น โดยกู้เป็นเงินตราต่างประเทศสกุล
หนึ่งหรือหลายสกุล ในจำนวนเงินไม่เกิน ๑,๒๐๐ ล้านบาท

ข. กู้จากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลใด ๆ เป็นเงินบาทใน
จำนวนเงินไม่เกิน ๒,๘๐๐ ล้านบาท

มาตรา ๕ เพื่อให้การกู้เงินดังกล่าวสำเร็จดังว่ไป ให้รัฐบาล
มีอำนาจออกตั๋วเงินคลัง พันธบัตร หรือตราด้ารอื่น เป็นคราว ๆ ได้
ตามความต้องการ

มาตรา ๖ ตราออกเบยที่รัฐบาลจะจ่ายในการกู้เงิน โดยออก
พันธบัตร หรือตราด้ารอื่น นอกจากตั๋วเงินคลัง ให้กำหนดได้ไม่เกิน
ร้อยละ ๖ ต่อปี และให้ชำระคืนเงินคืนภายในกำหนดเวลา ๑๐ ปี ตั้งแต่
วันออกพันธบัตรหรือตราด้ารอื่น หรือคงแตนทแรมใช้สัญญาเงิน
เป็นค่นไป แตนแต่กรณี

มาตรา ๗ การกู้เงิน โดยออกตั๋วเงินคลังตามความในพระราช
บัญญัตินี้ ให้รัฐบาลชำระดอกเบี้ยในอัตราไม่เกินร้อยละ ๒ ๑/๒ ต่อปี
และให้ชำระคืนเงินคืนภายใน ๖ เดือน

มาตรา ๘ ชนิด หนวย และลักษณะของพันธบัตรและตราดําร
อนกต ราคาและวิธีการออกพันธบัตรและตราดํารอนกต ใหํกําหนดโดย
กฎกระทรวง

มาตรา ๙ วิธีการจายคอกเบยและชําระตนเงินของพันธบัตรและ
ตราดํารอนกต คําไชจายและคารรมเนยมในการคอกและปฏิบัติเงินกู
ตามอํานาจแหงพระราชบัญญัติอนกต ใหํกําหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ ใหํรัฐมนตรีวาการกระทรวงการคดงรักษาการตาม
พระราชบัญญัติ และมอานาจออกกฎกระทรวงเพอปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัติ

กฎกระทรวงนน เมอใดประกาศในราชกิจจานุเบกษาแลว ใหํไช
บังคับได.

ผูรบดนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติเทศบาล

พ.ศ. ๒๔๙๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖

เป็นบท ๘ ในราชกัตปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเทศบาลให้
เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๙๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ และบรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ เมื่อพินกำหนดเขตหางบ นับแคว้นที่เดิมพระราชกฤษฎีกา กฐานะของถิ่นใดเป็นเทศบาลแล้ว ห้ามมิให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และตำรวจตระเวนชายแดน ในท้องถิ่นนั้น และให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และตำรวจตระเวนชายแดน พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่เฉพาะในเขตของถิ่นนั้นด้วย

มาตรา ๕ ให้เทศบาลที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ คงมีฐานะเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ตามที่ระบุอยู่ในร่างพระราชกฤษฎีกา มีอำนาจหน้าที่และอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ บรรดาเทศบาลที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๓ และพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ หรือโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น ให้คงใช้บังคับต่อไป

ในกรณีที่ผู้กระทำการผิดที่บัญญัติตั้งกล่าวในวรรคก่อนไม่ชำระค่าปรับ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๐ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งเทศบาล

มาตรา ๗ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล
ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาล
นคร ตามพระราชบัญญัติ

ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราช-
บัญญัติและกฎหมายอื่น

มาตรา ๘ การจัดตั้งเทศบาลภายหลังวงใช้พระราชบัญญัติ
ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งผู้สมควรดํารงตำแหน่งและวิทย-
ฐานะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ให้เป็นสมาชิกแห่งสภาเทศบาล
นั้นในฐานะเป็นผู้เริ่มการ และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสภาเทศบาล
และคณะเทศมนตรีมาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อครบกำหนดหนึ่งปี
นับแต่วันตั้งสภาเทศบาลได้มีการประชุมกันครั้งแรก ให้สภาเทศบาล
ประกอบด้วยสมาชิกต้องประเภทตามมาตรา ๑๕

มาตรา ๙ เทศบาลตำบลได้แก่ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายก
ฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของ
เทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๐ เทศบาลเมืองได้แก่ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลาง
จังหวัดหรือท้องถิ่นซึ่งมีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป โดย
ราษฎรเหล่านั้นอยู่หนาแน่นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าห้าพันคนต่อหนึ่งตาราง
กิโลเมตร ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตาม

พระราชบัญญัติ และซึ่งพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง
พระราชกฤษฎีกา ให้ระบุง้อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๑ เทศบาลนครได้แก่ท้องถิ่นชุมชนชน ทมราชฐวตง
แต่หาหมคนชนไป โดยราชฐวตงเหล่านอยหนาเนนเฉดยไมคากว่าด้าม
พันคนค่อหนึ่งตารวงกิโดเมตท วมรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติ
หนาตอนคองทำตามพระราชบัญญัติ และซึ่งพระราชกฤษฎีกา ยก
ฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกา ให้ระบุง้อและเขตของ
เทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๓
การเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ให้ทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ให้บรรดาบุคคลที่เป็นกานน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล
และตำรวจตระการกานน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงเขตเป็นเทศบาลตาม
ความในวรรคก่อน หมดอานาจหนาตเฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงน
นับแต่วนที่เดิมพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเป็นต้นไป

มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๓
และมาตรา ๑๒ ท้องถิ่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว อาจถูกเปลี่ยนแปลง
ฐานะหรือยุบเลิกได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะตามความในวรรคก่อน ให้พ้น
จากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วนที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้น
ไป บรรดาทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิม
ให้โอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ ในขณะเดียวกันนั้น และบรรดาเทศ
บัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงให้ใช้บังคับได้ต่อไป

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุงบวิธิการจัดทรัพย์สินไว้ในพระราช
กฤษฎีกานนด้วย

ส่วนที่ ๒

องค์การเทศบาล

มาตรา ๑๔ องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาลและ
คณะเทศมนตรี

บทที่ ๑

สภาเทศบาล

มาตรา ๑๕ สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกของประเภท
ประเภทหนึ่งได้แก่ผู้ราษฎรเดือกตงชนตามกฎหมายว่าดวยการเดือก
ตงสมาชิกสภาเทศบาล มีจำนวนกงหนึ่งของจำนวนสมาชิกทงหมด
ประเภทตองได้แก่ผู้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งจาก
ผู้ทมนุศลสมบัติของมุมลัทธิสมัครบเดือกตง และไม่เป็นผลตองห้ามตาม
กฎหมายว่าดวยการเดือกตงสมาชิกสภาเทศบาล มีจำนวนกงหนึ่งของ
จำนวนสมาชิกทงหมด

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาเทศบาล ให้อยู่ในตำแหน่งได้คราว
ละห้าปี ถาตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างดงเพราะเหตุบชนนอกจาก
ถึงคราวออกตามวาระ ใหเดือกตงหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลชน
แทน แดงแต่กรณี ใหเติมตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดเก้าสิบวัน แต่

ตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่า
กำหนดเขตอายุของผู้ซึ่งคนแทน

ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตาม
วาระไม่เกินหกเดือน จะไม่เลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
จนแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้

มาตรา ๑๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลต้องปฏิญาณ
ตนในที่ประชุมสภาเทศบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐ-
ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติ
หน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

มาตรา ๑๘ สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนใน
เขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติตามความเห็นของคนโดยบริสุทธิ์
ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๙ สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลย่อมสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภาเทศบาล

(๒) ตาย

(๓) ลาออก ทั้งนี้ให้ถือว่าการลาออกจะสมบูรณ์ก็ต่อ
เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตอบรับใบลาเป็นเหตุ
ฐาน หากไม่ตอบรับภายในสามสิบวันนับแต่วัน
ที่รับใบลา ก็ให้ถือว่าการลาออกมีผลสมบูรณ์
นับแต่วันทันทกำหนดสามสิบวัน

(๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนแล้ว ตั้งให้ออก
โดยเห็นว่า เป็นผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับ

เดออกคง หรือตองห้ามตามกฎหมายวาดวยการ
เดออกคงดมาชิกสภาเทศบาล

(๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ดอบด่วนเดว ตั้งให้เดออก
โดยเห็นว่า ไม่มัณิดำเนาอยุในเขตเทศบาลนั้

(๖) ดสภาเทศบาลวินิจฉัยให้เดออก โดยเห็นว่ามีความ
ประพฤติในทางจะนำมาจากความเดื่อมเดียมแก่เทศ-
บาด มติในชอนตองมคะแนนเดียงไมค่างวาดอง
ในดามของจำนวนดมาชิกทอยในค่างเนง ทงน
ใหม่ผดตงเดววันทสภาเทศบาลได้ตงมติ

(๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตั้งให้เดออก โดย
เห็นว่าเป็นผู้มคความประพฤติอนจะนำมาจากความ
เดื่อมเดียมแก่ศกิตาเนง หรือแก่เทศบาล หรือ
แก่ราชการ หรือผาณตอความสงบเรียบรอยหรือ
ดว้ดดีภาพของประชาชน หรือไมมาประชุมสภา
เทศบาลดามครงตติ ๆ กัน โดยไมม่เหตุผดอัน
ดสมควร

มาตรา ๒๐ ดสภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรอง
ประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเตงตงจากดมาชิกสภา
เทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

มาตรา ๒๑ ประธานสภาเทศบาล มีหน้าทาดำเนงกิจการของ
สภาเทศบาลให้เบงไปตามระเบียบชอบงคกการประชุมสภาเทศบาล

รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำการแทนประธาน
สภาเทศบาล ในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติ
หน้าที่ได้

มาตรา ๒๒ ในเมื่อประธานและรองประธานสภาเทศบาลไม่อยู่
ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาเทศบาลเลือกตั้งตนเองเป็นประธานเฉพาะ
ในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๒๓ ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการ
ประชุมสภาเทศบาลไว้

มาตรา ๒๔ ในบทหนึ่งใหม่สมัยประชุมสามัญต้องสมัยหรือหลาย
สมัย แแต่แต่สภาเทศบาลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกินสมัย วันเริ่ม
สมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาเทศบาลกำหนด

การประชุมสภาเทศบาลครั้งแรก ต้องกำหนดให้สมาชิกได้มา
ประชุมภายในเก้าสิบวัน นับแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเสร็จ
แล้ว

สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่
ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีก จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการ
จังหวัด

มาตรา ๒๕ โดยปกติให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้เรียกประชุม
สภาเทศบาลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาเทศบาล หรือประธานสภาเทศบาล
ไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุม
และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา ๒๖ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งเทศบาล ประธานสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งก็ดี อาจทำคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้เปิดประชุมสามัญ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา ถ้าเห็นสมควรก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมสามัญได้

สมัยประชุมสามัญใหม่กำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่จะขยายเวลาออกไปอีก จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๒๗ การประชุมสภาเทศบาลทุกครั้งต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๒๘ การลงมติฉันทายกข้อปรึกษาขึ้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่จะมีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัติ

สมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่งยอมมั่งเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีจำนวนลงเสียงลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงขาด

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือเรื่องทฝานกฎหมาย หรือเรื่องการเมืองแห่งรัฐ

มาตรา ๓๐ การประชุมของสภาเทศบาลยอมเป็นการเปิดเผย ตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

เมื่อคณะเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลรวมกันไม่ต่ำกว่า
หนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม ร้องขอให้ทำการประชุมลับ
ก็ให้ประธานสภาเทศบาลดำเนินการประชุมลับได้ โดยไม่ต้องขอมติที่
ประชุม

มาตรา ๓๑ ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกยอมมสัทธิของ
กระทู้ถามคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรี ในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับ
การทำงานในหน้าที่ได้ แต่คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรียอมทรงไว้ซึ่ง
มติที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะ
เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขอเทศบาล

มาตรา ๓๒ สภาเทศบาลมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาเทศบาลตั้ง
เป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเรียกบุคคลที่เป็นสมาชิก หรือ
มิได้เป็นสมาชิกก็ตาม เป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำกิจการ
หรือพิจารณาข้อบงคืข้อความใด ๆ อันอยู่ในวงงานของสภาเทศบาล
แต่รายงานต่อสภาเทศบาล คณะกรรมการทกถาดอนอาจเรียกบุคคล
ใด ๆ มาชี้แจงแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นได้

มาตรา ๓๓ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ ต้องมี
กรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของจำนวนกรรมการ ทั้งหมด
จึงจะเป็นองค์ประชุม

ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้ระเบียบข้อบังคับการประชุม
สภาเทศบาล โดยอนุ โดม

มาตรา ๓๔ สมาชิกสภาเทศบาลไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของ
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง มีมติที่จะรวมกันทำควาร้องยื่นขอ

นายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครว่า คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ได้ปฏิบัติการผ่านต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนโดยเฉยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตาแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ เมื่อนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ได้รับคำร้องนั้น ให้พิจารณาว่าจะสมควรเรียกประชุมสภาเทศบาลหรือไม่ ถ้าเป็นการสมควรก็ให้เรียกประชุมสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เพื่อให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับคำร้องนั้นว่า สมควรจะไปยังกระทรวงมหาดไทยหรือไม่ เมื่อที่ประชุมมีมติอย่างใด ให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ปฏิบัติไปตามมตินั้น

การประชุมตามความในวรรคก่อนให้เป็นการประชุมลับ โดยให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นประธาน การลงมติอันจึ่งขอปรึกษาในการประชุม ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับระเบียบการประชุมนั้น ให้ใช้ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลโดยอนุโลม แต่ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๓๕ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับคำร้องตามความในมาตราก่อนแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจตั้งให้ยกคำร้องนั้นเสีย หรือสั่งให้เทศมนตรี ทงคณะหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่งได้ เพื่อยประโยชน์ในการนั้น จะสั่งให้มีการสืบสวนก่อนก็ได้

ส่วนที่ ๒

คณะเทศมนตรี

มาตรา ๓๖ ให้มีเทศมนตรีชนคณะหนึ่ง ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง และเทศมนตรีอนมจนวนตามทบทบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๗ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

มาตรา ๓๘ เมื่อประธานหรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใดได้รับแต่งตั้งเป็นนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี ให้พ้นจากตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาเทศบาลนั้น

มาตรา ๓๙ ให้คณะเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า

ในกรณีที่ยกเทศมนตรีไม่อาจบริหารกิจการได้ ให้นายกเทศมนตรีตั้งเทศมนตรีผู้หนึ่งทำการแทนได้

มาตรา ๔๐ ถ้าในเขตเทศบาลใด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรให้นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีมอานาจเปรียบเทียบคดีตะเมิดเทศบัญญัติได้แล้ว ก็ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อประโยชน์แห่งการนั้น นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีมอานาจที่จะเรียกตัวผู้ต้องหาและพยานมาบนทักถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบได้

ในการเปรียบเทียบคดีตามความในวรรคก่อน ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ โดยอนุโลมเมื่อได้เปรียบเทียบคดีใดแล้ว ให้ส่งบันทึกการเปรียบเทียบพร้อมด้วยสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งเขตของทชช.ที่คดีขาดนั้น ตั้งอยู่โดยมิชักช้า

มาตรา ๔๑ เมื่อพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอในมาตรา ๔๐ แล้ว ให้นำยกเทศมนตรีและเทศมนตรีมาอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน บรรดาบทบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นหรือกฎหมายอื่น เท่าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและได้กำหนดขึ้นไว้โดยกฎกระทรวง

มาตรา ๔๒ ให้เทศบาลมีพนักงานเทศบาลและจัดแบ่งการบริหารออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามปริมาณและคุณภาพของงาน โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในงานประจำทั่วไปของเทศบาล

มาตรา ๔๓ ระเบียบพนักงานเทศบาลให้ตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ถือว่า นายกเทศมนตรีเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความหมายแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๔๕ เทศมนตรีทั้งคณะต้องออกจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ฝ่าฝืนคำสั่งคณะเทศมนตรีหรือรับหน้าที่อื่น
ผิดกฎหมาย
ในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีต่อไปจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่
จะเข้ารับหน้าที่

(๒) ฝ่าฝืนคำสั่งไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี

(๓) ความเป็นเทศมนตรีของนายกเทศมนตรีสิ้นสุดลง

(๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้เทศมนตรี
ทั้งคณะออกจากตำแหน่ง

ในกรณีอื่นมาตรา (๒) (๓) และ (๔) นี้ ให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดแต่งตั้งผู้แทนสมควรเท่าจำนวนของคณะเทศมนตรีที่ต้อออก
ให้เป็นคณะเทศมนตรีชั่วคราว เพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลไปจนกว่า
จะได้แต่งตั้งคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่ การแต่งตั้งคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่
จะต้องดำเนินการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะเทศมนตรีต้องออก
จากตำแหน่ง

มาตรา ๔๖ นอกจากที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ แล้ว ความเป็นเทศมนตรีจะสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) สิ้นชีพิตักษัยแห่งฝ่าฝืนคำสั่งคณะเทศมนตรีตามมาตรา

๑๘

(๒) ตาออก ทั้งนี้ให้ขอว่าการตาออกจะล้มบรรณก
ต่อเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตอบรับใบตาเป็นหลักฐาน หากไม่ตอบรับ

ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับใบคำร้อง ก็ให้ถือว่า การตายออกมรดก
 สัมบูรณ์นับแต่วันทพนักกำหนดสามสิบวัน

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สอบสวนแล้ว
 ตั้งให้ออกโดยเห็นว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียอันเป็นผลประโยชน์ โดยทางตรง
 หรือทางอ้อมในกิจการของเทศบาลนั้น

(๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตั้งให้ออกตาม
 ความในมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๗๓

มาตรา ๔๗ คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใด ที่รัฐมนตรี
 ว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๕ หรือ
 มาตรา ๗๓ ไม่ดีซึ่งที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี
 อีกตลอดวาระของสภาเทศบาลนั้น

มาตรา ๔๘ เมื่อคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี ถูกกล่าวหาว่า
 ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลดีติภาพของประชาชน
 ใดๆโดยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือ
 มีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือ
 แก่เทศบาลหรือแก่ราชการ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนแล้ว
 เห็นว่าจะให้คงอยู่ในตำแหน่งในระหว่างที่สอบสวนจะเป็นการเสียหาย
 แก่เทศบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจที่จะสั่งพักคณะเทศมนตรีหรือ
 เทศมนตรีได้ไม่เกินสามสิบวัน แต่ให้บริบรายงานการสั่งพักไปยังรัฐ-
 มนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันสั่งพัก
 เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนเสร็จแล้ว ให้บริบรายงานผลแห่งการ
 สอบสวนไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาสั่งการ
 ตามที่เห็นสมควร

ถ้าหากการสอบค้นไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามความในวรรคก่อน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขออนุมัติขยายกำหนดเวลาดังกล่าวไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจสั่งยืดเวลาออกไปอีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้สั่งการอย่างไรก็ดี ก็ให้คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ถูกส่งพักดบเขาปฏิบัติหน้าที่ตามเดิม

คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งพักจากตำแหน่งแล้วไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ โดยยื่นขอทบทวนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทบทวนนั้น

ในกรณีสั่งพักคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้แทนสมควรมาจำนวนเท่ากบผู้ถูกส่งพัก ให้เป็นนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี เพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลเป็นการชั่วคราวไปก่อน

ส่วนที่ ๓

หน้าที่ของเทศบาล

บทที่ ๑

เทศบาลตำบล

มาตรา ๔๕ ให้สภาเทศบาลตำบลมีอำนาจสืบตั้งองค์คน และให้คณะเทศมนตรีประกอบด้วยนายกเทศมนตรีกับเทศมนตรีอื่นยกตั้งองค์คน

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่
ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่
สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (๕) ให้มีเครื่องใช้ในกการดับเพลิง
- (๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (๗) หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของ
เทศบาล

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัด
ทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ตลาด โรงฆ่าสัตว์
ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ส้วม และฌาปนสถาน
- (๒) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (๓) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (๔) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๕) เทศพาณิชย์

บทที่ ๒

เทศบาลเมือง

มาตรา ๕๒ ให้สภาเทศบาลเมืองมีอำนาจกีดกันแปดคน และให้
คณะเทศมนตรีประกอบด้วยนายกเทศมนตรีกับเทศมนตรีอื่นอีกสองคน

มาตรา ๕๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่
ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) กิจการตามพระบัญญัติในมาตรา ๕๐
- (๒) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (๓) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (๕) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (๖) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ
- (๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวชิรชน

มาตรา ๕๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัด
ทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม สุสานและ
ฌาปนสถาน
- (๒) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (๓) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (๔) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- (๕) ให้มีการสาธารณสุข

๒๐๗

- (๖) กิจกรรมอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (๗) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (๘) ให้มีและบำรุงสถานสำหรับเด็กพิการและพดศึกษา
- (๙) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะหรือสวนสัตว์
- (๑๐) เทศพาณิชย์

บทที่ ๓

เทศบาลนคร

มาตรา ๕๕ ให้สภาเทศบาลนครมีสมาชิกนับคน และให้คณะเทศมนตรีประกอบด้วยนายกเทศมนตรีกับเทศมนตรีนอกอีกคน

มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) กิจกรรมตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓
- (๒) ให้มีและบำรุงการตั้งเคราะห์มารดาและเด็ก
- (๓) กิจกรรมอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

มาตรา ๕๗ เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ตามมาตรา ๕๕ ได้

บทที่ ๔

สหการ

มาตรา ๕๘ ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปจะร่วมกันทำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง

๘๒๒๕๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

กให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่าสำนักงาน มีสภาพเป็นทบวงกรมเมือง
และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้แทนของแต่ละภาคที่เกี่ยวของ
อยู่ด้วย

การจัดตั้งสำนักงานจะทำได้แต่โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่ง
จะได้อำนาจหน้าที่ และระเบียบการดำเนินงานไว้

การยุบเลิกสำนักงานให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดวิธีการ
จัดการทรัพย์สินไว้ด้วย

มาตรา ๕๕ สำนักงานอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และอาจ
กู้เงินได้ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ (๕) หรือ (๖)

ส่วนที่ ๔

เทศบัญญัติ

มาตรา ๖๐ เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อบทกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาล
กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
- (๒) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เทศบาลตราเทศ
บัญญัติ หรือให้อำนาจตราเทศบัญญัติ

ในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วย
ก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งร้อยบาท และให้ถือว่าเป็นความ
ผิดต่อโทษ

ถ้าผู้กระทำผิดเทศบัญญัติไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันค่าพปากษาถึงที่สุด ให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นใช้แทนค่าปรับหรือมละนบบังคับให้ผู้กระทำผิดทำงานโยธาแทนตามกำหนดวันซึ่งคำนวณโดยอัตราค่าแรงรายวันในท้องถิ่นนั้นเทศบาตได้กำหนดไว้ โดยเทศบัญญัติ แต่ห้ามมิให้บังคับให้ทำงานโยธาเกินกำหนดหกสิบวัน

มาตรา ๖๑ เทศพาณิชย์ของเทศบาตจะทำได้ก็แต่ โดยตราชนเป็นเทศบัญญัติ

มาตรา ๖๒ ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาเทศบาตได้ร่างเทศบัญญัติชนเสร็จแล้ว ในกรณีแห่งเทศบาตตำบล ให้ประธานสภาส่งร่างเทศบัญญัติไปยังนายอำเภอเพื่อส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีแห่งเทศบาตเมืองและเทศบาตนคร ให้ประธานสภาเทศบาตส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาร่างเทศบัญญัตินั้น ถ้าเห็นชอบด้วยก็ให้ลงชื่ออนุมัติภายในกำหนดเวลาดำมสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับจากประธานสภาเทศบาต

ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวในวรคก่อน ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นคนไปยังสภาเทศบาตเพื่อพิจารณาใหม่

ถ้าสภาเทศบาตยืนยันตามร่างเดิม ก็ให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อส่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ภายในกำหนดเวลาดำมสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับจากประธานสภาเทศบาต ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วยร่างเทศบัญญัตินั้น ก็ให้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดลงชื่ออนุมัติ ถ้ารัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทยไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ร่างเทศบัญญัติคนเบนอน
รับไป

มาตรา ๖๓ นอกจากที่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
เทศบัญญัติคนให้ใช้บังคับได้ เมื่อประกาศไว้ โดยเปิดเผยต่อหน้า
เทศบาตแล้วเจ็ดวัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน ถ้ามีความจำเป็นไว้ในเทศ
บัญญัติคนทำให้ใช้บังคับทันที ก็ให้ใช้บังคับในวันที่ได้ประกาศนั้น

มาตรา ๖๔ ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาตให้
ทันทีไม่ได้ คณะเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้เมื่อได้รับ
อนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้ โดยเปิดเผยต่อหน้า
งานเทศบาตแล้ว ก็ให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภาเทศบาตคราวต่อไป ให้นำเทศบัญญัติชั่วคราว
นั้นเสนอต่อสภาเทศบาตเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาตอนุมัติแล้ว
เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นเทศบัญญัติต่อไป ถ้าสภาเทศบาตไม่อนุมัติ
เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็ยกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้
เป็นไปในระหว่างที่ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น

คำอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาเทศบาตทุกคราวนี้ ให้ทำเป็น
เทศบัญญัติ

ส่วนที่ ๕

การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล

มาตรา ๖๕ งบประมาณประจำของเทศบาลตั้งโดยประชาชนเป็น
เทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศ
บัญญัติงบประมาณปีก่อนหน้าไปพลาง

ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณ ปรากฏว่า
ไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้ง
รายรับหรือรายจ่ายชนิดใหม่ในระหว่างปกติ ให้ตราฉบับเทศบัญญัติ
งบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา ๖๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลอาจมีรายได้
ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่
จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๓) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
- (๔) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (๕) พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๖) เงินกู้จากกระทรวงทบวงกรม หรือองค์การต่าง ๆ ทั้งนี้
เทศบาลต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย
- (๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๘) เงินที่มผลออกให้เพื่อเป็นการกุศลสาธารณประโยชน์
- (๙) เงินรายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๖๗ รายจ่ายของเทศบาลแบ่งออกเป็น ๗ ประเภท

- (๑) เงินเดือน
- (๒) ค่าใช้สอย
- (๓) การจร

- (๔) รายจ่ายในการลงทุน
- (๕) การชำระหนี้เงินกู้
- (๖) การจ่ายตามข้อผูกพัน
- (๗) รายจ่ายในกิจการอื่นใดก็ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๖๘ การจ่ายเงินค่าบอชการให้แก่นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล

การจ่ายเงินค่าบอชการให้แก่ประธานสภา รองประธานสภา สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบชประชมให้แก่กรรมการทศสภาเทศบาลแต่งตั้ง ให้เป็นไปตามข้อบงคบชงกระทรวงมหาดไทยกำหนดตามฐานะของเทศบาล

มาตรา ๖๙ ให้กระทรวงมหาดไทยตราระเบียบบงคบชวดวยการคดงรวมคตอดถึงวชการบประมาณ การรักษาทรพยต้น การจคหาประโยชน์จากทรพยต้น การจคหาพัสดุและการจ้างเหมาชนไว้

มาตรา ๗๐ โดยปกติให้ฐมนตรจากรกระทรวงมหาดไทยจคให้มการตรวจคดบการคดง การบญช หรือการเงนอื่น ๆ ของเทศบาลบดะครง

ส่วนที่ ๖

การควบคุมเทศบาล

มาตรา ๗๑ ให้มวราชการจหวดมอานาจหนาทควบคุมคดเทศบาลในจหวดนน ให้ปฏิบัติการตามอานาจหนาทโดยลกคองคามกฎหมาย ในการนใหม่อานาจหนาทชแจงแนะหนาคกเคอนเทศบาล

และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จาก
เทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกส่งมาชี้แจงเทศบาลหรือพนักงาน
เทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

ให้นายอำเภออำนาจหน้าที่ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมดูแล
เทศบาลตำบลในอำเภอขึ้น ให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้อง
ตามกฎหมาย ในการขึ้นใหม่อำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาล
ตำบล และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ
จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกส่งมาชี้แจงเทศบาลหรือพนักงาน
เทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

มาตรา ๗๒ เมื่อนายอำเภอ ในกรณีแห่งเทศบาลตำบลใน
อำเภอขึ้น หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีแห่งเทศบาลเมืองและ
เทศบาลนคร เห็นว่าคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติตาม
เทศบาลไปในทางที่อาจเป็นภัยแก่เทศบาลหรือเสียหายแก่
ราชการ และนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แดงแต่กรณี ได้ชี้แจง
แนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด
แดงแต่กรณี มีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือสั่งให้ระงับการปฏิบัติของ
คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีนั้นไว้ก่อนได้ แดงให้บรรยายรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบภายในกำหนดสิบห้าวัน เพื่อให้รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควร

คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามความในวรรค
ก่อน ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลภายนอกผู้กระทำการ โดยสุจริต

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า คณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติราชการมาจนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน จะเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์แห่งหรือแก่เกียรติหรือแก่ราชการ ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่งก็ได้

มาตรา ๗๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะยุบสภาเทศบาลเพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ ในคำสั่งยุบสภาเทศบาลนั้น ต้องกำหนดให้เลือกตั้งและแต่งตั้งสมาชิกเทศบาลใหม่ภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๗๕ ในเมื่อเห็นจำเป็นที่จะให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยโดยตรง ก็ให้ทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

เมื่อใดมีพระราชกฤษฎีกาให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยตามความในวรรคก่อน บรรดาอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดอันเกี่ยวกับเทศบาลนั้น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๖ ให้ตั้งมาชิกัดภาเทค้บาศแตะคณะเทค้มนตร้แหง
 เทค้บาศท้ไค้จ้ตค้งอ้ยแตะอ้ในอ้จ้นใ้พระรราชบ้ญญิตนพนจาค้ค้าแหง
 แตะใ้ค้าเนกการเดค้กค้งแตะแตะค้งตั้งมาชิกัดภาเทค้บาศใ้ใหม่ภายใ้
 ก้าหนดเวดากัดบ้วณน้บแตะอ้นใ้พระรราชบ้ญญิตน แตะใ้ค้ณะเทค้-
 มนตรทพนจาค้ค้าแหงค้าเนกการใ้ในหนาทของค้ณะเทค้มนตรค้ยใ้ไป
 จนกวาค้ณะเทค้มนตรทแตะค้งชนใ้ใหม่จะเชารบ้หนาท เวนแตะเทค้บาศ
 ไค้ รัฐมนตร้วการกรทรวงมหาดไ้ไทยใ้ตั้งแตะค้งเจาพนกงานเท้
 จ้านวนค้ณะเทค้มนตร้แหงเทค้บาศนนเชาค้าเนกการแทน ก้ใ้ค้ณะ
 เทค้มนตรนพนจาค้าแหง

การรักษาราชบัญญัติ

มาตรา ๑๗ ใ้รัฐมนตร้วการกรทรวงมหาดไ้ไทยรักษาการ
 ตามพระรราชบ้ญญิตน แตะใ้หม้อานาจออกกฎกรทรวงหรือระเบียบ
 ขอบงค้บ เพอ้ปฏิบศการตามพระรราชบ้ญญิตน

กฎกรทรวงนน เมอ้ใ้ประกาศใ้ในราชกิจจานุเบกษาแตะอ้ใ้ใ้
 น้กค้บใ้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติบันรายได้บำรุงเทศบาล

พุทธศักราช ๒๔๗๙

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นบท ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรมติว่า เป็นการสมควรที่จะโอน และ
บันรายได้บางประเภทเพื่อบำรุงเทศบาล

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำ
แนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^{๕๕}นี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ^{๕๕}
บันรายได้บำรุงเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติคนคงแคว้นที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติคน

มาตรา ๔ ภาษีโรงเรือนและภาษีโรงงาน ซึ่งจะพึงเรียกเก็บได้ในเขตเทศบาลใด ให้โอนให้เทศบาลนั้นเรียกเก็บเป็นรายได้ของเทศบาล และให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เรียกเก็บพิจารณาอุทธรณ์ และเร่งรัดภาษี

มาตรา ๕ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๘ ค่าอาชญาบัตรและผลประโยชน์อื่น ๆ เนื่องในการฆ่าตัวในเขตเทศบาลใด ให้โอนให้เทศบาลนั้นจัดเก็บเป็นรายได้ของเทศบาล และให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการ

มาตรา ๖ บรรดาค่าใบอนุญาต ค่าธรรมเนียม และค่าปรับเนื่องในกิจการซึ่งเทศบาลใดได้รับมอบให้เป็นเจ้าหน้าที่อนุเคราะห์ตามกฎหมาย ให้เป็นรายได้ของเทศบาลนั้น

* มาตรา ๗ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๘ ภาษีสรรพสามิต และค่าธรรมเนียมตลอดจนที่จัดเก็บในจังหวัดใด ให้บันให้แก่เทศบาลในจังหวัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าแห่งยอดเงินที่เก็บได้ในปีก่อน

ในการแบ่งปันรายได้ตามวรรคก่อนให้แก่บรรดาเทศบาลในจังหวัดหนึ่ง ๆ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัดนั้น ๆ จัดแบ่ง

* เงิน ๒ ประเภทในบัจจุบันนี้เมื่อเก็บได้มิได้บันให้แก่เทศบาลเพราะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๘๑ และได้เปลี่ยนวิธีการบันเป็นตั้งงบประมาณจ่ายบันให้ แต่คงถือเกณฑ์บันจากการเก็บเงิน ๒ ประเภทในปีก่อน

** มาตรา ๘ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๘ เงินรัชชูปการที่จัดเก็บในเขตเทศบาลใด ให้ปันให้แก่เทศบาลนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละสิบแห่งยอดที่เก็บได้ในปีก่อน

มาตรา ๙ การโอนหรือบันนรายได้ประเภทใดให้เทศบาลใด ตามความในมาตรา ๕, ๗ และ ๘ นั้น ให้มีผลต่อเมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนด โอนหรือบันให้เทศบาลเป็นรายๆ ไป

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

** ยกเลิกไปแล้ว เพราะยกเลิกการเก็บเงินรัชชูปการ โดยพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช ๒๔๗๑

หนังสือที่เรียบเรียงโดย ป้าย อิงภากรณ์ จ.ป., B.Sc. (Econ.), Ph.D.

ซึ่งพิมพ์ออกจำหน่าย

๑. การคลัง

๒. เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย

๓. ปัญหาประชากร

— สั่งซื้อได้ที่ —

บริษัทประมวลมิตร จำกัด

๕๕-๕๕ ถนนจักรวรรดิ วัดตึก พระนคร

โทร. 24510